

COI Focus

LIBANON

Veiligheidssituatie

7 augustus 2018 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele asielaanvragen. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van de asielaanvraag. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008.

De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vermeld worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual asylum applications. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the asylum application. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008).

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Korte achtergrond	4
2. Huidige toestand	8
3. Actoren.....	11
3.1. IS en Hayat Tahrir al-Sham.....	11
3.2. Libanese soennitische en salafistische milities	11
3.3. Alawitische milities.....	13
3.4. Hezbollah	13
3.5. Lebanese Resistance Brigades	15
3.6. Palestijnse gewapende groeperingen.....	16
3.7. Het Syrische leger	16
3.8. Het Israëlische leger	16
3.9. Het Libanese leger	17
4. Typologie van het geweld.....	19
4.1. Bekavallei (en Akkar)	19
4.1.1. Grensgeweld	19
4.1.2. Gewapende confrontaties tussen IS, JN/JFS/HTS en het leger	20
4.1.3. Sektarisch geweld	21
4.1.4. Crimineel geweld	22
4.2. Tripoli	22
4.2.1. Sociale onrust	22
4.2.2. Sektarisch geweld in de stad	23
4.2.3. Gewapende confrontaties tussen soennitische milities en het leger in de grensregio.....	23
4.3. Beiroet	24
4.3.1. Sociale onrust	24
4.3.2. De zuidelijke buitenwijken	24
4.4. Sidon	26
4.5. Zuid-Libanon	26
4.6. Palestijnse vluchtelingenkampen.....	29
4.6.1. Algemeen	29
4.6.2. Ayn al-Hilwah.....	30
4.6.3. Post-conflict situatie in Nahr al-Bared.....	36
5. Doelwitten van het geweld.....	38
Samenvatting	40
Bijlagen	42
1. Kaart Libanon	42
2. Kaart Baalbek / El-Hermel	43
3. Kaart gouvernementen van Libanon	44
4. Kaart Zuid-Libanon	45
5. Kaart Palestijnse kampen	46
Bibliografie.....	47
Geschreven en audiovisuele bronnen	47

Inleiding

Deze COI Focus bespreekt de veiligheidssituatie in Libanon. Een eerste en tweede deel beschrijven kort de achtergrond en huidige toestand van het geweld in Libanon. Een derde deel geeft de actoren weer die de veiligheidssituatie in Libanon bepalen. Een vierde en vijfde deel gaan respectievelijk in op de aard en intensiteit van het geweld in de verschillende regio's en het hiermee gepaard gaande risico voor burgers.

Deze analyse beoogt een globaal beeld te geven van de veiligheidssituatie in Libanon. Het rapport bevat geen exhaustief overzicht van de veiligheidsincidenten die zich in Libanon hebben voorgedaan. De vermelde incidenten dienen voornamelijk om de algemene trend in Libanon of in een bepaalde Libanese regio te duiden.

De COI Focus is gebaseerd op informatie uit openbare bronnen. Zo werd gebruik gemaakt van informatie van verschillende internationale gouvernementele organisaties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving uit de internationale en Libanese media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de bibliografielijst achteraan in dit document.

In dit document maakt Cedoca voor plaats- en persoonsnamen, namen van gewapende groepen en politieke partijen, gebruik van de meest courante schrijfwijze uit de Engelstalige bronnen die geraadpleegd werden voor deze COI Focus. Als de gangbare transliteratie in de Nederlandstalige pers hiervan afwijkt, volgt Cedoca deze schrijfwijze.

Deze COI Focus is een update van de COI Focus *Libanon - De veiligheidssituatie* van 8 januari 2018. Het onderzoek heeft betrekking op de periode januari 2018 – juni 2018. Het onderzoek liep tot 28 juni 2018.

De veiligheidssituatie in Libanon wordt door Cedoca opgevolgd door raadpleging van diverse relevante bronnen. In geval van fundamentele wijzigingen of nieuwe ontwikkelingen die de situatie zoals beschreven in deze COI Focus in belangrijke mate wijzigen, wordt dit document versneld geüpdatet.

1. Korte achtergrond

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota voor christenen, soennieten en sjiieten die respectievelijk 40, 27 en 27 % van de bevolking uitmaken.¹ Dit heeft als gevolg een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging.² Hoewel de termen hun lading al lang niet meer dekken, is Libanon sinds de Cederrevolutie en hierop volgende terugtrekking van de Syrische troepen in 2005 politiek verdeeld tussen de zogenaamde 14 maart-groep (genoemd naar de anti-Syrische protesten in 2005 door een alliantie van soennieten, druzen, en christenen), en de 8 maart-groep (genoemd naar de toenmalige mars door Hezbollah). De belangrijkste fracties van de 8 maart-groep waren Hezbollah (sjiiitische strekking, geleid door Hassan Nasrallah), Amal (sjiiatisch, Nabih Berri) en de Free Patriotic Movement (FPM) (christelijk, Michel Aoun). De belangrijkste fracties van de 14 maart-groep waren de Tayyar al-Mustaql / Future Movement (soennitisch, Saad Hariri), Forces Libanaises (christelijk, Samir Geagea) en de Kata'ib (falangisten, christelijk, Amin Gemayel). De burgeroorlog in Syrië heeft de Libanese binnenlandse politiek verder gedestabiliseerd. Grofweg kan men stellen dat het 14 maart-blok, gesteund door Saoedi-Arabië, een machtswissel in Syrië voorstaat terwijl Hezbollah, gesteund door Iran, zich achter het Syrische regime schaart.³

De Libanese regering voert een officieel beleid van neutraliteit (*disassociation*) met betrekking tot het Syrische conflict om te verhinderen dat het zou overslaan naar Libanon.⁴ Hiertoe ondertekenden de verschillende politieke leiders in juni 2012 de zogenaamde Baabda-verklaring. Aanvankelijk bleef de politieke en veiligheidssituatie in Libanon bijgevolg relatief stabiel. Het tij van neutraliteit en stabiliteit keerde toen Hezbollah-leider Nasrallah op 25 mei 2013 officieel erkende militaire steun te bieden aan het Syrische regime.⁵ Deze publieke erkenning van deelname aan de strijd betekende een belangrijk keerpunt waarbij Hezbollah zich volgens onder meer International Crisis Group (ICG) herdefinieert van een verzetsbeweging tot een sektarische militie.⁶ De gevolgen van Hezbollahs betrokkenheid in de Syrische burgeroorlog, lieten zich snel voelen in Libanon.⁷ Naast toenemend geweld in de grensregio's met Syrië vonden in het binnenland aanslagen met autobommen plaats, waaronder zelfmoordaanslagen, met meestal Hezbollah of diens sjiiitische achterban als doelwit. Tussen november 2013 en juni 2014 vonden 14 zelfmoordaanslagen plaats in overwegend sjiiitische regio's, waarbij nagenoeg 100 doden en 900 gewonden vielen.⁸

Uit veiligheidsoverwegingen ingegeven door de Syrische burgeroorlog werden de parlementsverkiezingen van 16 juni 2013 uitgesteld. Op 15 februari 2014 werd een regering in lopende zaken gevormd.⁹ Tegen eind mei 2014 moest het parlement, zoals grondwettelijk bepaald, een nieuwe president verkozen hebben. Door de rivaliteit tussen de twee politieke blokken behaalde geen enkele kandidaat echter de vereiste tweederde meerderheid.¹⁰ Er heerste bijgevolg in de loop van 2014, 2015 en 2016 een institutionele patstelling en politiek vacuüm. De regering bleef in lopende zaken.¹¹

¹ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); Al-Jazeera, 23/05/2018, [url](#)

² Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), 16/12/2016, [url](#)

³ AP News, 07/05/2018, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁴ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 28/06/2012, [url](#); ECFR, 09/2012, [url](#)

⁵ ISW (Fullton W.), 05/2013, [url](#)

⁶ ICG, 14/03/2017, [url](#); ICG, 01/10/2013, [url](#)

⁷ ICG, 27/05/2014, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

⁸ Middle East Institute (Lanford N.), 11/2017, [url](#)

⁹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 12/03/2014, [url](#)

¹⁰ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); Naharnet, 12/04/2015, [url](#)

¹¹ UN Security Council, 16/04/2015, [url](#)

Begin augustus 2014 deinde het Syrische conflict voor het eerst significant uit naar Libanon. Naar aanleiding van een arrestatie vond in de regio Arsal in het oosten van Libanon een grootschalige gewapende confrontatie plaats tussen het Libanese leger en een aantal Syrische extremistische groeperingen onder de koepel van Islamitische Staat (IS) (Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)/ Islamic State in Iraq and Syria (ISIS)/ Dawlat al-Islamiya fi al-Iraq wa al-Sham, Daesh). Het leger vocht tegen honderden strijders afkomstig uit de Syrische regio Qalamoun. In de vijf dagen durende gevechten lieten volgens de rapportering van de secretaris-generaal van de VN minstens 42 burgers het leven naast 19 militairen en 50 opstandelingen.¹² Het Syrische conflict deinde nog verder uit toen begin oktober 2014 de Syrische extremistische groepering Jabhat al-Nusra (JN), verbonden aan al-Qaeda, voor het eerst militaire Hezbollah-posten aanviel op Libanees grondgebied. Volgens mediaberichten vonden aanvallen plaats op minstens 10 posten in een uitgestrekt gebied van Baalbek tot bijna in Arsal.¹³ Eind oktober 2014 vond opnieuw een drie dagen durende gewapende confrontatie plaats tussen het leger en islamistische opstandelingen verbonden met IS en JN, ditmaal in Tripoli en elders in het noorden.¹⁴ Bij het hiermee gepaard gaande geweld kwamen volgens de rapportering van de secretaris-generaal van de VN 10 burgers, 12 militairen en een aantal opstandelingen om het leven.¹⁵

Gedurende 2015 versterkte het leger haar troepen in de grensregio met Syrië en bemant er sindsdien een lijn van legerposten op heuveltoppen.¹⁶ Volgens de VN-Veiligheidsraad nam het grensgeweld in 2015 af en vond er sindsdien geen grootschalige gewapend treffen meer plaats waarbij burgerslachtoffers vielen.¹⁷ Regimenten van het leger opgesteld langs de noordelijke en oostelijke grens weerden invalspogingen van gewapende strijders in Libanees grondgebied af.¹⁸ Daarnaast ontplooiden Hezbollah-strijders zich aan de grens in de strijd tegen de extremistische groeperingen.¹⁹ In 2015, 2016 en de eerste helft van 2017 belaagden het leger (en Hezbollah) en een 500 à 1000 in Libanon aanwezige extremistische strijders elkaar nagenoeg dagelijks in het bergachtige desolate Libanese grensgebied in kleinschalige gewapende confrontaties.²⁰

De Libanese autoriteiten werden sinds 2015 tevens bekwaamer in het voorkomen van autobommen (*Vehicle Borne Improvised Explosive Device (VBIED)*), zo stelt het Overseas Security Advisory Council (OSAC). Er werden verschillende bommen ontdekt en geneutraliseerd door goed opgeleide politieteams.²¹ Voorts werden IS-netwerken in Libanon gemonitord en opgerold.²² Samenwerking in veiligheidskwesties tussen Hezbollah en de Future Movement heeft er voor gezorgd dat sinds 2015 de veiligheidssituatie gevoelig verbeterde, aldus ICG.²³ Ten opzichte van 2014 daalde volgens het Institute for the Study of War (ISW) en de VN-Veiligheidsraad het aantal terroristische aanslagen.²⁴

Na een 29 maanden durend presidentieel vacuüm en politieke en institutionele crisis verkoos het parlement op 31 oktober 2016 Michel Aoun (christen, stichter van het Free Patriotic Movement en ex-chef van het leger) als president. Dit stelde volgens onder meer de Raad van Europa een einde

¹² Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 08/08/2014, [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

¹³ Al-Monitor Lebanon Pulse (Hashem A.), 08/10/2014, [url](#); Al-Jazeera, 05/10/2014, [url](#)

¹⁴ Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), 05/11/2014, [url](#)

¹⁵ UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

¹⁶ Al-Jazeera (Blanford N.), 05/02/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹⁷ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

¹⁸ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

¹⁹ Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#)

²⁰ Naharnet, 01/05/2017, [url](#); The Daily Star, 21/01/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#)

²¹ OSAC, 14/03/2016, [url](#)

²² USDOS, 02/06/2016, [url](#)

²³ ICG, 20/07/2015, [url](#)

²⁴ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

aan een periode van grote politieke instabiliteit die een bedreiging vormde voor het fragiele machtssevenwicht en de veiligheidssituatie in Libanon.²⁵ Op 18 december 2016 vormde Saad Hariri, leider van de Future Movement, een regering van nationale eenheid met alle grote partijen, de eerste regering in twee jaar.

In de zomer 2017 kwamen zowel Hezbollah als het Libanese leger afzonderlijk in actie tegen de extremistische rebellengroeperingen in de grensregio om ze definitief te verdrijven uit Libanon. Op 24 juli 2017 nam Hezbollah meer dan 60 % van het territorium van Hayat Tahrir al-Sham (HTS, Liberation of the Levant Organisation, het vroegere Jabhat al-Nusra) in de omgeving van Arsal in.²⁶ Op 27 juli 2017 ging een wapenstilstand tussen Hezbollah en HTS/JFS van kracht. Het akkoord bepaalde het vertrek van HTS/JFS-strijders en hun families naar de provincie Idlib in Syrië.²⁷

Het leger lanceerde op 19 augustus 2017 de operatie *Dawn of the outskirts* waarbij het in een week tijd de militaire controle over grensregio's in Ras Baalbek en Qaa van extremistische groeperingen IS en HTS overnam.²⁸ In een krachtig offensief dreven luchtmacht en grondtroepen de overlevende strijders tot terugtrekking in een vallei aan de grens.²⁹ Het leger stakte de operatie om ruimte te geven aan onderhandelingen tussen Hezbollah en IS, waarin het vertrek van IS-strijders uit Libanon overeengekomen werd.

In totaal zouden in de zomer 2017 volgens mediaberichten 6.000 tot 7.000 personen (strijders en hun families) Libanon verlaten hebben.³⁰ Het leger herstelde de controle van de staat over een groot deel van de grensregio.³¹ Het nam eveneens een deel van de grensposten van Hezbollah over. Ook tussen Arsal en Masnaa ging het leger over tot een graduele opbouw van de troepen.³²

²⁵ Council of Europe, 05/01/2017, [url](#)

²⁶ CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁷ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

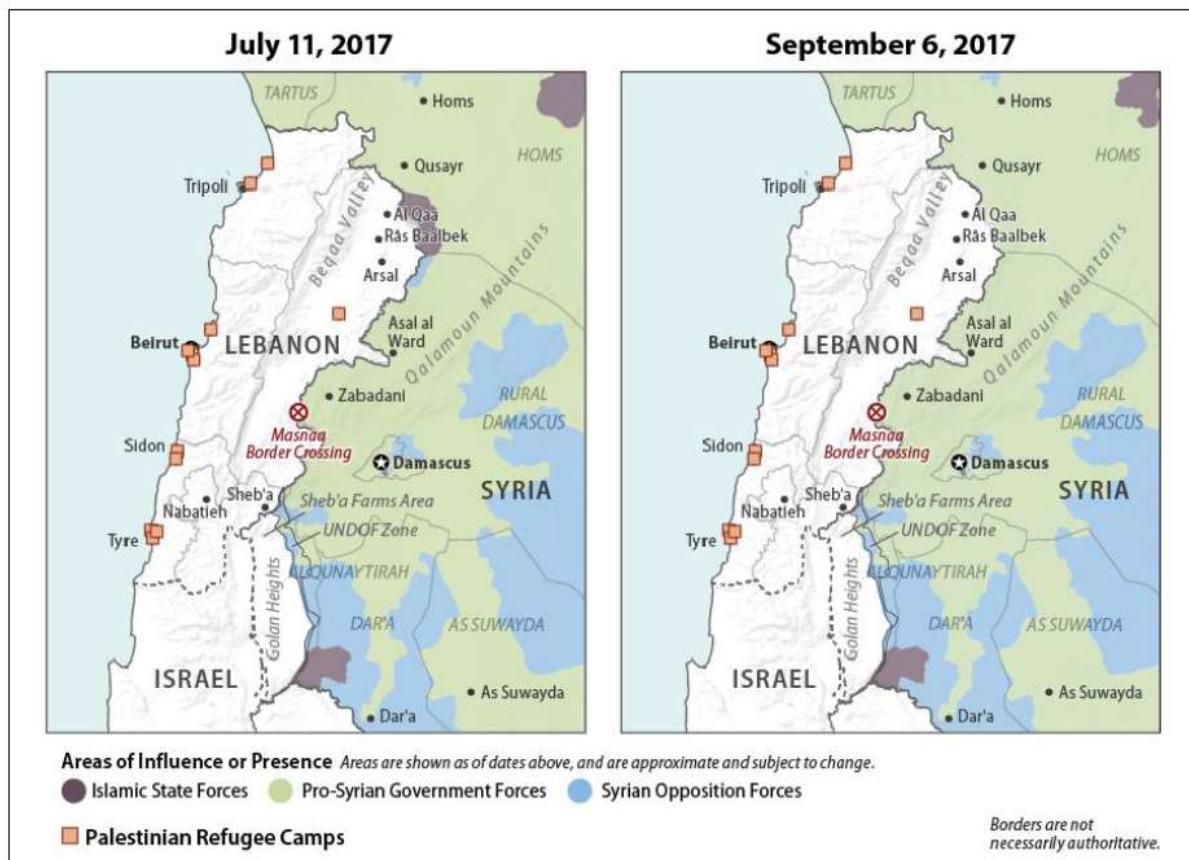
²⁸ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²⁹ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 06/09/2017, [url](#)

³⁰ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³¹ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³² AI-Monitor (el-Khoury B.), 15/09/2017, [url](#)

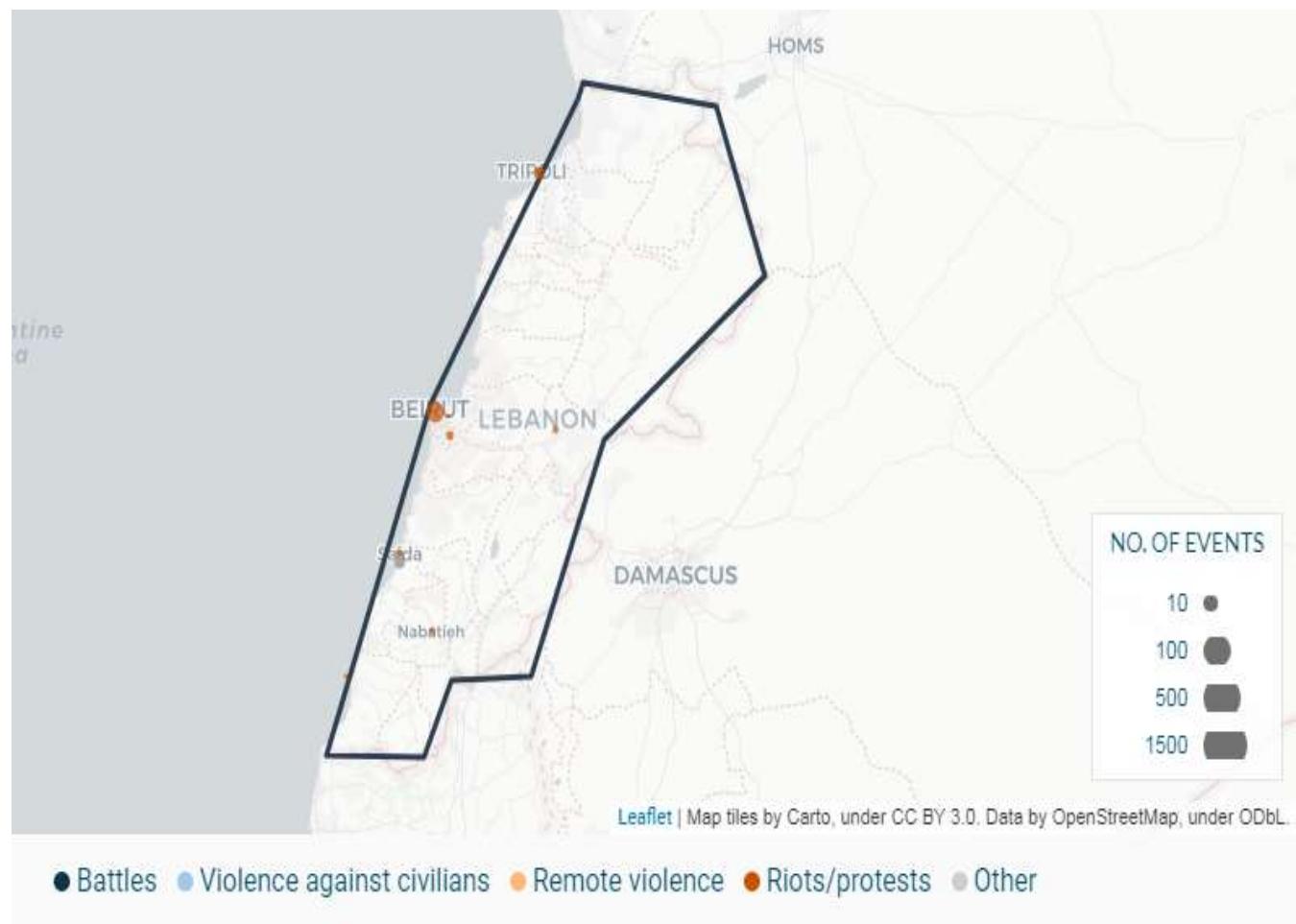
Kaart 1: Grensoperaties tegen strijders in Noordoost Libanon ³³

³³ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)

2. Huidige toestand

De VN-Veiligheidsraad, OSAC en het Assessment Capacities Project (ACAPS), een onafhankelijk informatieplatform over humanitaire crises, spreken over een aanhoudende relatieve kalmte in 2017 en de eerste helft van 2018.³⁴

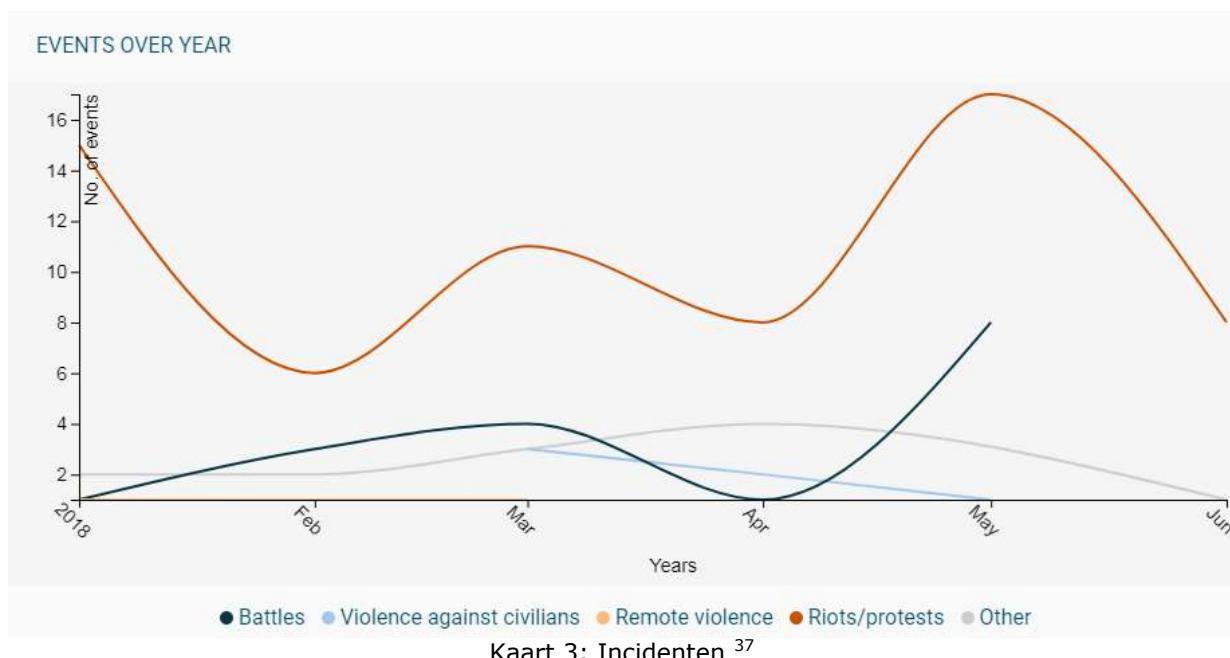
Het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een online project voor conflictanalyse, geeft onderstaande weer voor de periode 1 januari 2018- 30 juni 2018.³⁵

³⁴ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); ACAPS, s.d., [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); OSAC, 27/03/2018, [url](#)

³⁵ ACLED, s.d., [url](#)

³⁶ ACLED, s.d., [url](#)

Op 6 mei 2018 vonden voor het eerst in negen jaar parlementsverkiezingen plaats. Bij een lage opkomst van 49,2 % wonnen Hezbollah en diens politieke bondgenoten (Amal, FPM en andere) meer dan de helft van de zetels. Vooral de bondgenoten wonnen aan stemmen, waaronder ook vijf figuren die een belangrijke rol speelden tijdens de nagenoeg 20 jaar lange Syrische bezetting van Libanon. De banden met het Syrische regime zullen in de komende legislatuur bijgevolg versterkt worden.³⁸ In de aanloop naar de verkiezingen sloot de Future Partij, strevend naar de status quo, compromissen met haar tegenstanders (FMP) waarbij *de facto* geen éénvormig anti-Hezbollah blok (14 maart alliantie) meer bestaat.³⁹ Het verklaart tevens het grote verlies van de Future Partij, dat een derde van haar zetels verloor.⁴⁰ Op 24 mei 2018 herbenoemde President Aoun Saad Hariri als eerste minister met de taak een regering te vormen. Beide politieke kampen kunnen niet anders dan opnieuw een eenheidsregering met elkaar aangaan, anders dreigt opnieuw een jarenlange politieke crisis.⁴¹ Hezbollah kan geen formele controle over de regering nemen omdat het dan belangrijke buitenlandse steun zou verliezen. De bondgenoten van Hezbollah vormen bovendien geen uniform blok.⁴² Dezelfde politieke elite zal bijgevolg Libanon besturen. Hezbollah versterkt wel haar positie in de regering nog.⁴³

In de aanloop naar de verkiezingen resulteerden spanningen tussen rivaliserende partijen in straatgeweld van 29 januari 2018 tot 2 februari 2018. De meeste betrokkenen waren ongewapend en er vielen hierbij geen doden. Na een gemeenschappelijke oproep van het politiek leiderschap keerde de kalmte terug.⁴⁴ In april 2018 was sprake van gelijksoortige geïsoleerde veiligheidsincidenten.⁴⁵ De verkiezingen zelf op 6 mei 2018 (en de dagen erna) verliepen over het

³⁷ ACLED, s.d., [url](#)

³⁸ AP News, 07/05/2018, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#); Carnegie Middle East Center (Young M.), 08/05/2018, [url](#)

³⁹ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 09/05/2018, [url](#)

⁴⁰ Chatham House (Khatib L.), 09/05/2018, [url](#); AP News, 07/05/2018, [url](#)

⁴¹ AP News, 07/05/2018, [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#)

⁴² ICG, 09/05/2018, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 09/05/2018, [url](#)

⁴³ Chatham House (Khatib L.), 09/05/2018, [url](#)

⁴⁴ ACLED, 17/05/2018 [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

⁴⁵ ICG, 04/2018, [url](#)

algemeen vreedzaam.⁴⁶ Wel was opnieuw sprake van een aantal geïsoleerde geweldincidenten (aanvallen tegen kandidaten en confrontaties tussen aanhangers van verschillende partijen) verspreid over het land.⁴⁷ Hierbij viel ten zuiden van Beiroet één dode.⁴⁸

Er vonden in 2017 en 2018 opnieuw veelvuldige arrestaties plaats van extremisten en terreurverdachten. Aanslagen werden verijdeld.⁴⁹ In de periode maart 2017 - eind februari 2018 vonden 475 arrestaties plaats.⁵⁰

Het Civil Society Knowledge Centre, een online analyse platvorm met betrekking tot Libanon, stelt dat het gros van de geweldincidenten in Libanon anno 2017 en 2018 geïsoleerde gevallen van criminale of illegale aard zijn. In 2017 telde het 860 geweldincidenten van individuele aard (overvallen, moorden, schietincidenten en ruzies).⁵¹ In een klimaat van onveiligheid en socio-economische spanningen draagt de alomtegenwoordigheid van wapens bij tot een cultuur van geweld onder burgers. Bijgevolg vallen jaarlijks honderden gewonden en doden wegens schietincidenten. De helft van de individuele schietincidenten waren van de hand van Libanese burgers, 24 % van Palestijnse burgers en 9 % Syrische burgers. Dit ontkracht de stelling die een toegenomen criminaliteit toeschrijft aan de influx van Syrische vluchtelingen.⁵²

Libanon heeft van alle buurlanden te maken met het grootste aantal Syrische vluchtelingen. Het aantal officieel geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon bedraagt volgens het United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) 982.012, weliswaar een daling ten opzichte van de vorige verslagperiode.⁵³ De Libanese overheid schat dat daarnaast een half miljoen niet-geregistreerde Syrische vluchtelingen zich in Libanon bevinden.⁵⁴ Volgens ICG bedraagt het totaal aantal vluchtelingen uit Syrië bijgevolg nagenoeg anderhalf miljoen. Hiermee maken de Syrische vluchtelingen meer dan een kwart van de bevolking in Libanon uit en is Libanon het land met de hoogste concentratie vluchtelingen per capita wereldwijd.⁵⁵ Deze influx deed het demografisch evenwicht kantelen zonder dat dit zich vertaalt in politiek gewicht.⁵⁶ Zowel in de media als in de politiek was in de loop van 2017 en 2018 sprake van een stijgende anti-vluchtelingenretoriek. De regering beklemtoont de noodzaak van een graduele terugkeer naar Syrië.⁵⁷ In het najaar van 2017 ondernamen verschillende Libanese (vooral christelijke) gemeenten uitwijzigingscampagnes waarbij deur-aan-deur uitwijzingenbevelen aan Syrische vluchtelingen werden afgeleverd.⁵⁸ UNHCR schat dat in de periode 2016 – eerste kwartaal van 2018 ongeveer 3664 Syriërs hun gemeente werden uitgezet.⁵⁹ Verschillende gemeenten leggen een avondklok op voor Syrische vluchtelingen.⁶⁰

⁴⁶ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

⁴⁷ CSKC, s.d., [url](#); ACLED, 17/05/2018 [url](#); Naharnet, 06/05/2018, [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#); The National, 07/05/2018, [url](#); Naharnet, 22/04/2018, [url](#)

⁴⁸ ACLED, 17/05/2018, [url](#)

⁴⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); Ashraq al-Awsat, 16/09/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); AP, 15/11/2017, [url](#); Reuters, 22/01/2017, [url](#); PressTv, 08/02/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#)

⁵⁰ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

⁵¹ CSKC, 02/2018, [url](#)

⁵² CSKC, 02/2018, [url](#)

⁵³ Inter-agency Information Sharing Portal, [laatste update] 31/05/2018, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); HRW, 20/04/2018, [url](#)

⁵⁴ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁵⁵ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); HRW, 20/04/2018, [url](#); ICG, 19/09/2016, [url](#)

⁵⁶ Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), 12/11/2015, [url](#)

⁵⁷ HRW, 20/04/2018, [url](#); ACAPS, s.d., [url](#); CRS (Humud C.E.), Lebanon, 19/06/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁵⁸ Al-Monitor (Preston S.), 10/11/2017, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); HRW, 20/04/2018, [url](#)

⁵⁹ HRW, 20/04/2018, [url](#)

⁶⁰ UNDP, 03/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#)

3. Actoren

3.1. IS en Hayat Tahrir al-Sham

De aanhoudende strijd in 2014 voor de Syrische regio Qalamoun dreef honderden jihadistische salafistische strijders van IS en JN (verbonden aan al-Qaeda) naar Libanon, waar zij sindsdien volgens Libanese veiligheidsdiensten actief waren in de Beka, Tripoli en de Palestijnse kampen.⁶¹ Doel was het creëren van voldoende instabiliteit om de druk op de strijders in de Libanese en Syrische bergen te verminderen en Hezbollahs focus van Syrië naar Libanon te doen verleggen.⁶² JN splitste zich in juli 2016 af van al-Qaeda onder de nieuwe naam Jabhat Fatah al-Sham (JFS). In januari 2017 vormde het een alliantie met een aantal kleinere fracties met al-Qaeda ideologie waarmee het zich omdoopte tot Hayat Tahrir al-Sham (HTS, Liberation of the Levant Organisation), ook gekend als al-Qaeda in Syrië.⁶³ Schattingen van het aantal strijders dat zich in de periode 2014-zomer 2017 in de noordoostelijke grensregio ophielden varieerden van 500 tot 1.000.⁶⁴ Er vonden nagenoeg dagelijkse gewapende confrontaties plaats met het leger en Hezbollah en tussen de extremistische groeperingen onderling. Hoewel IS, in tegenstelling tot in Syrië en Irak, geen gebieden militair innam, kreeg het vaste voet aan de grond in het afgelegen oostelijke grensgebied.⁶⁵ Na de succesvolle offensieven van het leger en Hezbollah in de zomer 2017 onderhandelde Hezbollah het vertrek van de in de grensregio aanwezige strijders verbonden aan IS en HTS. Deze verlieten tegen het einde van de zomer 2017 op verschillende tijdstippen collectief het land.⁶⁶

Volgens Sahar Atrache (analist voor ICG) geniet IS geen solide of gestructureerde aanwezigheid in Libanon. Kleine cellen of individuen verbinden zich aan de organisatie om in hun naam aanslagen uit te voeren.⁶⁷ Volgens het hoofd van de Libanese Algemene Veiligheidsdienst, Abbas Ibrahim is het directe gevaar van extremistische groeperingen geweken na de succesvolle operatie in de zomer 2017 en het vertrek van nagenoeg 1.000 strijders maar blijft het risico op *lone-wolf* aanslagen.⁶⁸

3.2. Libanese soennitische en salafistische milities

De moord op soennitisch politicus Rafik Hariri in 2005, Hezbollahs overname van Beiroet in 2008 (zie [3.4](#)) en de militaire interventie van Hezbollah in 2013 in Syrië lieten littekens na binnen de soennitische gemeenschap.⁶⁹ Ook het verbod op actieve steun aan de Syrische oppositie in combinatie met een groeiend gevoel van economische discriminatie, leidde tot een gevoel van uitsluiting en frustratie onder Libanese soennieten.⁷⁰ Echter, in tegenstelling tot het gecentraliseerde en gedisciplineerde gewapend apparaat van Hezbollah, zijn de soennitische milities volgens onder meer Maren Milligan (van het Middle East Research and Information Project) versplinterd en vallen deze veel moeilijker centraal te coördineren, mede door het geslonken prestige van de Future

⁶¹ McClatchy D.C, 02/12/2013, [url](#)

⁶² Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), 28/01/2015, [url](#); Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#)

⁶³ BBC News, 28/02/2017, [url](#)

⁶⁴ Naharnet, 01/05/2017, [url](#); The Daily Star, 21/01/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#)

⁶⁵ CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); Naharnet, 19/10/2014, [url](#)

⁶⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁶⁷ In Pursuit of Peace (ICG, Atrache S.), 13/11/2015, [url](#)

⁶⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

⁶⁹ In Pursuit of Peace (ICG, Natrache S.), 13/11/2015, [url](#)

⁷⁰ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#); BBC News (Sinjab L.), 14/10/2016, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 17/05/2012, [url](#),

Movement.⁷¹ Terwijl de vijandigheid jegens Hezbollah nooit eerder zo groot was, missen de soennitische groeperingen volgens het Carnegie Endowment for International Peace eenheid en de capaciteit om militair te mobiliseren.⁷² Dit is deels te wijten aan politieke en geografische fragmentatie. Er heeft nooit een dominante soennitische partij bestaan met een sterke vertegenwoordiging in alle delen van het land.⁷³ Bij de verkiezingen in mei 2018 bleek opnieuw hoe diep verdeeld de Soennitische gemeenschap in Libanon is.⁷⁴ De Libanese soennitische gemeenschap kent bovendien eerder een handels- dan wel een militante traditie.⁷⁵

Wel kregen radicale salafistische strekkingen in Tripoli en Noord-Libanon volgens het Carnegie Middle East Center sinds 2013 een steeds grotere aanhang en werden zij actiever.⁷⁶ Het soennitisch salafisme kon verder groeien door het machtsvacuüm waar Libanon zich in bevond. Verschillende salafistische sjieks riepen hun aanhangers op om te gaan strijden in Syrië. Salafistische leiders bevinden zich vooral in Tripoli, maar hebben tevens een aanhang gekweekt in het noorden, het zuidelijke Sidon en in verschillende Palestijnse kampen. Er bestaat onenigheid over het aantal soennieten dat Libanon verliet om tegen het Syrische regime te gaan strijden. Dit gaat volgens Carnegie van een initiële schatting van 900 tot een meer recente schatting van 6.000.⁷⁷ In 2013 verschoof de focus van de salafistische-jihadistische gemeenschap in Libanon van de strijd tegen het regime van Assad naar de strijd tegen Hezbollah en gaandeweg ook het leger dat als bondgenoot van Hezbollah wordt beschouwd.⁷⁸

Volgens onder meer het ISW werkten Libanese salafistische groeperingen samen met hun Syrische tegenhangers in de aanvallen op Hezbollah-doelwitten en de sjiiatische gemeenschap.⁷⁹ Na een gewapende confrontatie tussen de Salafist Resistance Brigades, een militie onder leiding van sjeik Ahmed al-Assir, en het leger in juni 2013 in Sidon, waar al-Assir zijn eigen versterkte basis en wapenopslagplaats had, werden 210 strijders gearresteerd. Slechts 62 hiervan waren Libanees, 87 waren Syrische strijders en de overige hadden uiteenlopende nationaliteiten.⁸⁰ Op 15 augustus 2015 werd de Salafist Resistance Brigades onthoofd met de arrestatie van (de ondertussen ter dood veroordeelde) leider al-Assir.⁸¹ Volgens de Libanese autoriteiten herorganiseerden de volgelingen van sjeik al-Assir zich. Eén van zijn aanhangers werd eind januari 2017 gearresteerd op verdenking van banden met de kamikaze die op 22 januari 2017 een mislukte aanslag in Beiroet pleegde.⁸²

Een andere salafistische groepering die op het voorplan trad, is de Abdullah Azzam Brigades (Kataeb Abdallah Azzam, Ziyad al-Jarrah battalions)⁸³, eveneens een soennitische islamistische beweging met banden met al-Qaida. De groepering eiste verschillende bomaanslagen tegen sjiiatische

⁷¹ MERIP (Milligan M.), 13/08/2012, [url](#); ECFR, 09/2012, [url](#)

⁷² Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), 13/02/2015, [url](#)

⁷³ Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M), 16/12/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

⁷⁴ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#)

⁷⁵ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

⁷⁶ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 21/5/2012, [url](#)

⁷⁷ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁷⁸ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); The Arab Weekly, 20/11/2015, [url](#)

⁷⁹ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 27/06/2013, [url](#); ISW (O'Bagy E.), 29/06/2013, [url](#)

⁸⁰ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 27/06/2013, [url](#); ISW (O'Bagy E.), 29/06/2013, [url](#)

⁸¹ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

⁸² The Daily Star, 26/01/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#)

⁸³ USDOs, 02/06/2016, [url](#)

doelwitten op.⁸⁴ Het rekruteert in de Palestijnse vluchtelingenkampen Ayn al-Hilwah en Bourj al-Barajneh.⁸⁵

Volgens salafistische clerici, geciteerd in een rapport van Carnegie bestaat in de Libanese salafistische gemeenschap nog amper steun voor IS. Zelfs al bestaan banden met IS of al-Qaeda in Syrië en Irak, zij streven geen islamitische staat na in Libanon gezien de religieuze diversiteit in het land. Deze stelling kan ook uit realisme stammen gezien het militaire overwicht van Hezbollah.⁸⁶ Voorts bestaat volgens Libanese experten geen éénvormig salafistisch blok in Libanon maar is er verdeeldheid volgens ideologische en politieke breuklijnen en tussen zij die banden hebben met Saoedi-Arabië, Qatar of Turkije.⁸⁷

Sinds de zomer 2014 werden vele honderden islamisten gearresteerd (of gedood) in Arsal, Tripoli, Saida en andere regio's, waarbij volgens onder meer ICG, ISW en de VN-Veiligheidsraad salafistische groeperingen deels ontmanteld werden.⁸⁸ Ook tijdens de verslagperiode vonden honderden arrestaties plaats en werden aanslagen verijdeld.⁸⁹ Wel waarschuwt Carnegie voor de keerzijde van een éénzijdig Libanese veiligheidsbenadering. Zolang de achterstelling van soennieten niet wordt aangepakt, tekent het schrikbeeld van radicalisering zich af boven Libanon. In een context van overbevolkte gevangenissen zijn de overwegend soennitische gevangenen extra vatbaar voor radicalisering.⁹⁰

3.3. Alawitische milities

In Tripoli vonden het voorbije decennium vijandigheden plaats tussen alawitische milities uit de wijk Jabal Mohsen en soennitische milities uit de wijk Bab al-Tabbaneh (zie [4.2.2.](#)). De belangrijkste politieke en gewapende alawitische groep is de Arab Democratic Party.⁹¹ De alawitische strijdsters uit Jabal Mohsen hebben banden met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Het sektarisch geweld werd mede ingegeven door historische breuklijnen. Soennieten maken 80 % van de bevolking uit in Tripoli, de alawitische minderheid 7,5 %. Het wantrouwen tussen de twee gemeenschappen gaat terug tot de burgeroorlog (1975-1990).⁹² De oorlog in Syrië en de toenemende interne polarisatie deed het reeds bestaande conflict in Tripoli oplaaien. Sinds april 2014 is een militair veiligheidsplan van kracht. De alawitische milities houden zich aan een staakt-het-vuren (zie punt [4.2.2.](#))

3.4. Hezbollah

Hezbollah is naast een sjiiatische politieke partij ook een sterk gewapende militie. Zowel de VS als de EU beschouwen de gewapende tak van Hezbollah als een terreuroorganisatie. De militie heeft haar bases in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, de Beka en Zuid-Libanon.⁹³ Volgens het Civil-

⁸⁴ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#); The Daily Star, 01/01/2014, [url](#); HRW, 29/01/2015, [url](#)

⁸⁵ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁸⁶ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁸⁷ Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁸⁸ Al Jazeera, 28/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); ICG, 30/04/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 22/04/2016, [url](#); UN Security Council, 26/02/2016, [url](#); ICG, 01/02/2016, [url](#)

⁸⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); Asharq al-Awsat, 16/09/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); AP, 15/11/2017, [url](#); Reuters, 22/01/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

⁹⁰ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁹¹ Naharnet, 13/10/2013 [url](#)

⁹² MERIP (Milligan M.), 13/08/2012, [url](#)

⁹³ USDOs, 02/06/2016, [url](#)

Military Fusion Centre van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), de VN-Veiligheidsraad alsook de denktank Carnegie Endowment for International Peace is de militaire capaciteit van het gewapend apparaat van Hezbollah de grootste in Libanon, groter dan deze van het reguliere Libanese leger.⁹⁴ Na de oorlog van 2006 met Israël kende Hezbollah een enorme groei in mankracht, wapens en uitrusting en ontstond het zich tot regionale speler. Het heeft een leger van meer dan 20.000 getrainde professionele strijders, velen onder hen gehard in de oorlog in Syrië. Daarnaast beschikt het over tienduizenden deeltijdse reservisten. De kwestie van het wapenarsenaal van Hezbollah vormde één van de belangrijkste breuklijnen tussen de 8 maart en 14 maart coalities. Er wordt in de praktijk weinig tot geen druk uitgeoefend op Hezbollah om te ontwapenen.⁹⁵ Het parlementaire blok onder controle van Hezbollah is groot genoeg om elke poging tot ontwapening tegen te houden.⁹⁶

Hezbollahs deelname aan de strijd in Syrië aan de zijde van het Assad-regime is volgens onder andere ICG, ISW en The Washington Institute for Near East Policy voor een groot stuk ingegeven door de noodzaak Syrië als kanaal voor wapentoevoer uit Iran te behouden.⁹⁷

Hezbollah behoudt haar gewapend apparaat naar eigen zeggen als verdediging tegen Israël⁹⁸ en wendt deze bijgevolg niet aan voor binnenlandse doeleinden. Wanneer de groepering echter onder druk komt of haar militaire capaciteit in vraag wordt gesteld, twijfelt ze er niet aan haar belangen met wapens te verdedigen, ook in het binnenland. Dit gebeurde begin mei 2008 toen Hezbollah haar wapens inwaarts richtte en het West-Beiroet innam. Dit was een reactie op de beslissing van de ministerraad om de Hezbollahgezinde veiligheidschef op de luchthaven te ontslaan en een onderzoek in te stellen naar de legaliteit van Hezbollahs parallelle telecommunicatiennetwerk, een belangrijk onderdeel van haar militaire apparaat.⁹⁹ Het was de eerste keer dat het militaire apparaat van Hezbollah openlijk in vraag gesteld werd, wat dan ook opgevat werd als een regelrechte oorlogsverklaring. Hezbollah organiseerde een beweging van burgerlijke ongehoorzaamheid die tot de sluiting van de luchthaven en blokkades van de belangrijke wegen leidde. Er vonden gevechten plaats tussen strijders van Hezbollah, Amal, en de National Social Syrian Party enerzijds en soennitische en druzische milities verbonden aan de toen regerende coalitie anderzijds, waarbij Hezbollah een duidelijke militaire overmacht tentoonspreidde. De weinig getrainde en uitgeruste milities van de Future Movement konden geen weerstand bieden. Voor het eerst nam het Libanese politieke conflict volgens onder meer ICG gevraarlike sektarische vormen aan, iets wat Hezbollah altijd heeft willen vermijden en wat ongewild haar imago bewerkstelligde van een sjiiatische militie.¹⁰⁰ Het Libanese leger bleef neutraal uit vrees dat het volgens sektarische lijnen zou uiteenvallen, zoals gebeurde tijdens de burgeroorlog. Op 14 mei 2008 trok de regering haar twee beslissingen in om een einde te stellen aan het geweld, een volgens ICG duidelijke militaire overwinning voor Hezbollah.¹⁰¹

Sinds 2008 is zoiets niet meer voorgekomen. In eerste instantie tracht de beweging haar legitimiteit als partij te bewaren. De binnenlandse imagoschade die Hezbollah opliep door haar militaire interventie in Syrië tracht de beweging volgens experten Nicholas Blanford en Andrew McGregor nu te beperken door zich te herpositioneren als verdedigingslinie tegen de jihadistische netwerken uit

⁹⁴ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 02/04/2014, [url](#); American Enterprise Institute, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#)

⁹⁵ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

⁹⁶ RFE/RL, 07/05/2018, [url](#)

⁹⁷ ICG, 14/03/2017, [url](#); CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#); The Jamestown Foundation (McGregor A.), 22/01/2016, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#)

⁹⁸ USDOS, 02/06/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

⁹⁹ ICG, 15/05/2008, [url](#)

¹⁰⁰ IRIN, 13/05/2008, [url](#); ICG, 15/05/2008, [url](#); UN Security Council, 16/10/2008, [url](#)

¹⁰¹ ICG, 15/05/2008, [url](#)

Syrië.¹⁰² Sinds april 2014 verleent de beweging tevens haar samenwerking aan het leger bij de uitvoering van de veiligheidsplannen voor Tripoli, het gouvernement Akkar en de Bekavallei.¹⁰³ Na de rol die Hezbollah speelde in het vertrek van HTS en IS uit Libanon in de zomer 2017 verstrengelde het nog meer met het Libanese politieke, militaire en veiligheidsapparaat, zo stelt Abdulrahman al-Masri voor al-Monitor.¹⁰⁴ Zo maakt het volgens Carnegie deel uit van de staat om beter aan die staat te kunnen ontsnappen.¹⁰⁵ Hezbollah behoudt onder impliciete toestemming van de regering een aanwezigheid aan de grens en haar strijders en wapens bewegen er vrij over, zo stellen verschillende analisten.¹⁰⁶

Gezien haar bezigheden in Syrië en Israël doet Hezbollah, de machtigste militaire organisatie van het land, er alles aan om een burgeroorlog in Libanon te vermijden.¹⁰⁷ Het zond haar meest ervaren troepen naar Syrië.¹⁰⁸ Er bevinden zich volgens de denktank Middle East Institute naar schatting op elk moment gemiddeld 8.000 Hezbollahstrijders in Syrië.¹⁰⁹ Tegelijkertijd ziet het zich genoodzaakt om de eigen machtsbases in Libanon te beveiligen. In het geval van een hernieuwde oorlog met Israël heeft Hezbollah volgens The Washington Institute for Near East Policy genoeg ervaren strijders in Libanon om vijandigheden uit Israël te beantwoorden tot versterking komt van Hezbollahstrijders uit Syrië.¹¹⁰ Verschillende topledens, anti-tank teams en raketeenheden blijven in Libanon.¹¹¹

3.5. Lebanese Resistance Brigades

Naast haar eigen sjiiitisch gewapend apparaat onderhoudt Hezbollah de Lebanese Resistance Brigades (sarayat al-muqawama al-lubnaniya), een overwegend soennitische, paramilitaire organisatie opgericht en bewapend door Hezbollah.¹¹² Ook onder christenen en druzen kennen de brigades aanhang. Zo creëerde Hezbollah in het noordoosten van het land lokale burgerwachten in grote soennitische dorpen of in de overwegend christelijke stad Ras Baalbek.¹¹³ De rekruteringsmechanismen zijn veel losser dan het grondige proces van doorlichting, indoctrinatie en discipline voor toekomstige Hezbollah strijders. Hoofddoel van de militie is om als een extra burgerwacht de veiligheid van Hezbollahs thuisfront te verzekeren.¹¹⁴ De Resistance Brigades worden in het bijzonder ingezet in Saida in Zuid-Libanon en in de Bekavallei.¹¹⁵ Volgens de Libanese minister van Binnenlandse Zaken telt de militie 50.000 leden.¹¹⁶

Volgens verschillende bronnen uit de omgeving van Hezbollah knappen de Lebanese Resistance Brigades het vuile werk van de partij op. De militieleden genieten een gebrekkige opleiding en waren betrokken in straatgevechten.¹¹⁷

¹⁰² The Christian Science Monitor (Blanford N.), 06/09/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (McGregor A.), 18/04/2014, [url](#)

¹⁰³ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹⁰⁴ Carnegie Endowment for International Peace (Al-Masri A.), 17/08/2017, [url](#)

¹⁰⁵ Carnegie Middle East Center (Young M.), 08/05/2018, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 09/05/2018, [url](#)

¹⁰⁶ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor (el-Khoury B.), 15/09/2017, [url](#)

¹⁰⁷ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

¹⁰⁸ USDOS, 03/03/2017, [url](#)

¹⁰⁹ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

¹¹⁰ The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#)

¹¹¹ The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

¹¹² Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹¹³ UNDP, 03/2017, [url](#); Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), 20/05/2016, [url](#)

¹¹⁴ The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

¹¹⁵ Landinfo, 20/05/2016, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); International Business Times (Massi A.), 11/04/2015, [url](#)

¹¹⁶ Asharq al-Awsat, 21/08/2016, [url](#)

¹¹⁷ Asharq al-Awsat, 21/08/2016, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

De militie rekruiteert ook onder Palestijnen in de Palestijnse vluchtelingenkampen. Bijgevolg werd reeds meermaals gevochten tussen deze aanhangers van Hezbollah en aanhangers van IS of JN/JFS/HTS.¹¹⁸

3.6. Palestijnse gewapende groeperingen

In Libanon zijn eveneens een aantal Palestijnse gewapende groeperingen aanwezig zoals het pro-Syrische Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC), Jund ash-Sham, Palestinian Islamic Jihad en Ustab al-Ansar. Hun aanwezigheid beperkt zich vooral tot een aantal vluchtelingenkampen waar hun gewapende milities relatief vrij opereren. De PFLP-GC en Fatah al-Intifadah controleren eveneens delen van de grens met Syrië, wat een effectieve controle van de Libanees-Syrische grens bemoeilijkt.¹¹⁹ Deze groeperingen vormen, gezien hun beperkt aantal strijders, over het algemeen echter geen significante bedreiging. Binnen de Palestijnse kampen circuleren voornamelijk lichtere handwapens en is er slechts in zeer beperkte mate sprake van organisaties met een geavanceerde militair apparaat of vermogen dat bijvoorbeeld vergelijkbaar is met dat van Hezbollah. De meeste Palestijnse kampen liggen in de buurt van de Libanese samenleving met tamelijk goede controlesmogelijkheden voor de Libanese veiligheidstroepen.¹²⁰

Lokale leiders in de Palestijnse kampen doen er voorlopig alles aan om te vermijden dat ook de Palestijnse groeperingen meegezogen worden in het Syrische conflict en er geweld zou ontstaan.¹²¹ Dit kon niet verhinderen dat in het kamp Ayn al-Hilwah regelmatig gewapende confrontaties plaatsvinden tussen de jihadistische groep van Bilal Badr en Palestijnse veiligheidstroepen onder auspiciën van Fatah. Deze groep onder leiding van Bilal Badr is een radicale salafistische groepering waarbij andere extremistische groeperingen zoals Jund ash-Sham en Fatah al-Islam zich aansloten. De groepering zou banden hebben met al-Qaeda, IS en HTS.¹²² De harde kern van Bilal Badr zou uit 20 tot 60 strijders bestaan maar met de steun van de facties die zich bij de groepering aansloten zou het in totaal om een 200-tal strijders gaan.¹²³

3.7. Het Syrische leger

De Syrische troepen voerden de voorbije jaren (kleinschalige en beperkte) luchtaanvallen alsook raket- en mortieraanvallen uit op Libanees grensgebied in de strijd met rebellengroeperingen. Het Syrische grensgeweld daalde sinds eind 2016 significant (zie 4.1.1). Na de zomer 2017 meldt het halfjaarlijks rapport van de VN-Veiligheidsraad geen aanvallen van het Syrisch leger meer.¹²⁴

3.8. Het Israëlische leger

Op 14 augustus 2006 kwam een einde aan het gewapend conflict dat op 12 juli 2006 aanving tussen de staat Israël en de gewapende organisatie Hezbollah. Beide partijen stemden toe in de wapenstilstand zoals ingeroepen door Resolutie 1701 van de VN-Veiligheidsraad. Deze voorziet in de terugtrekking van de Israëlische troepen uit Libanon en de terugtrekking van Hezbollah ten noorden

¹¹⁸ The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

¹¹⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); USDOS, 30/04/2014, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹²⁰ Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

¹²¹ CSKC, 04/03/2018, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Now Media (Luca A.M.), 17/04/2015, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹²² Illini Journal of International Security (Weiss C.), 06/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#)

¹²³ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#)

¹²⁴ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

van de rivier Litani om de ontplooiing van het Libanese leger en United Nations Interim Force in Lebanon (UNIFIL) in Zuid-Libanon mogelijk te maken.

Op 1 oktober 2006 trokken de Israeli Defence Forces (IDF) zich volledig terug ten zuiden van de Blauwe Linie (bestandslijn tussen Israël en Libanon), met uitzondering van het grensdorpje Ghajar en de smalle aangrenzende regio. Ghajar, gelegen op het grenspunt Libanon/Syrië/Israël, wordt in twee verdeeld door de bestandslijn. De IDF bezetten nog steeds het deel ten noorden. UNIFIL stelde een aantal veiligheidsmaatregelen voor die een terugtrekking van de IDF uit dit gebied dient te vergemakkelijken, maar de onderhandelingen hieromtrent liepen vast.¹²⁵ Israël is bovendien nog steeds aanwezig in de Shebaa Farms¹²⁶ en schendt volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese luchtruim door nagenoeg dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.¹²⁷

In 2014 vonden na jarenlange kalmte een aantal kleinschalige aanvallen en vergeldingsaanvallen plaats door het Israëlisch leger en Hezbollah.¹²⁸ Begin 2015 vonden opnieuw vergeldingsaanvallen plaats. Aanleiding was een Israëlische luchtaanval op 18 januari 2015 op een Hezbollah-konvooi in Quneitra aan de Golanoogten, waarbij zes Hezbollah-leden, onder wie een hoge leider en een Iraanse generaal van de Revolutionaire Garde het leven lieten. Er volgde geen escalatie van geweld.¹²⁹ In 2016 vonden een paar kleinschalige Israëlische vergeldingsacties plaats aan de hand van artilleriegeschut en het afschieten van mortiergranaten en rookbommen ten noorden van de Blauwe Linie, respectievelijk in een regio nabij Zibqin (Sector West) en de omgeving van Arab al-Wazzani, Bastara, Majidiye en Meri (Sector Oost). Hierbij vielen geen slachtoffers.¹³⁰

Tijdens de verslagperiode vielen de IDF geen Hezbollah-doelwitten in Libanon aan. De situatie bleef stabiel ondanks de dreigende retoriek langs weerskanten.¹³¹

3.9. Het Libanese leger

Volgens parlementaire bronnen telt de Libanese legermacht 55.000 manschappen.¹³² Sinds de opmars van IS leveren verschillende landen materiële bijstand aan het Libanese leger dat sinds de burgeroorlog een ernstig tekort kende aan zware wapens en luchtmacht.¹³³ Ondanks het feit dat Saoedi-Arabië de beloofde steun aan het Libanese leger opzagde, vergrootte de capaciteit van het leger dankzij de bilaterale steun van andere landen, in de eerste plaats de Verenigde Staten van Amerika.¹³⁴

Sinds medio 2013 treedt het Libanese leger in toenemende mate op tegen soennitische extremistische groeperingen. De strengere aanpak van het terrorisme en van soennitische

¹²⁵ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#) [geraadpleegd op 01/06/2018]; United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹²⁶ De regio Shebaa Farms (25 km² betwist gebied op het grenspunt Libanon, Syrië en Israël, gelegen tussen het Libanese dorp Shab'aa op de Hermon-berg, het druze dorp Majdal Shams op de Golanoogten en Israëlische steden en vestigingen waarover het uitkijkt.) Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), 09/2006, [url](#)

¹²⁷ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

¹²⁸ Blanford N., 22/04/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/03/2014, [url](#)

¹²⁹ Naharnet, 10/04/2014, [url](#); Al Jazeera, 13/04/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/03/2014, [url](#)

¹³⁰ UN Security Council, 16/04/2015, [url](#); UN News Service, 28/01/2015, [url](#); ICG, 30/04/2015, [url](#)

¹³¹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹³² Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz A.), 20/10/2014, [url](#)

¹³³ Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#); The Daily Star (Blanford N.), 20/03/2015, [url](#)

¹³⁴ Al-Monitor (Rose S.), 20/03/2018, [url](#); CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

extremistische groeperingen leidde tot de perceptie onder soennieten dat het leger de belangen van Hezbollah behartigt. Het leger onderhoudt een goede relatie met Hezbollah.¹³⁵ Toch blijven politieke leiders zoals Saad Hariri de neutraliteit van het leger benadrukken en het steunen.¹³⁶ Het leger bestaat ongeveer voor 40 % uit soennieten.¹³⁷ Ondanks de toegenomen sektarische spanningen, behoudt het leger haar eenheid, zo blijkt ook uit analyses van onder meer Carnegie en het United Nations Development Programme UNDP.¹³⁸

In 2017 en 2018 zette het leger zijn veiligheidsoperaties in de noordoostelijke grensregio's met Syrië verder.¹³⁹ Ook versterkte het Libanese leger haar aanwezigheid in Zuid-Libanon.¹⁴⁰ De huidige ontsplooiing van het Libanese leger is gericht op grensverdediging en, waar nodig, operaties in het binnenland ter bestrijding van extremistische groeperingen en ter bewaking van de Palestijnse kampen.¹⁴¹ Het leger houdt regelmatig raids in de Syrische vluchtelingskampen waarbij het zich volgens mensenrechtenorganisaties schuldig maakt aan mensenrechtenschendingen zoals willekeurige arrestaties, folteringen en intimidatie.¹⁴²

¹³⁵ Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

¹³⁶ Reuters, 28/08/2016, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#)

¹³⁷ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹³⁸ UNDP, 01/03/2017, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

¹³⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹⁴⁰ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹⁴¹ CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#)

¹⁴² USDOS, 20/04/2018, [url](#); HRW, 20/09/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

4. Typologie van het geweld

De aard en intensiteit van het geweld in Libanon verschilt naargelang de regio. Dit hoofdstuk bespreekt de verschillende types van geweld in de regio's waar geweld gerapporteerd wordt.

4.1. Bekavallei (en Akkar)

4.1.1. Grensgeweld

Sinds de aanvang van het Syrische conflict tot en met de zomer 2017 vond er geweld plaats in de Bekavallei en de grensregio in het gouvernement Akkar.

De Bekavallei bestaat uit de gouvernementen Baalbek-Hermel en Beka. Grote delen van de Bekavallei zijn sjiiatisch en de aanhang voor Hezbollah is er groot. Syrische rebellengroeperingen voerden vanuit Syrië raket- en mortieraanvallen uit op vermeende Hezbollahbolwerken in de grotendeels sjiiitische gebieden Baalbek en Hermel.¹⁴³ Het geweld in de Bekavallei was niet louter gericht tegen sjiiitische doelwitten. Het Syrische leger voerde soms luchtaanvallen uit op soennitische grensregio's. In de regio's waar soennieten in de meerderheid zijn, werden netwerken ontwikkeld ter ondersteuning van de Syrische rebellen.¹⁴⁴ Zo gold de regio Arsal, een lange enclave in het afgelegen noordoostelijk Libanon omgeven door bergen aan de grens met Syrië, als belangrijke *hub* voor steun aan Syrische rebellengroeperingen. Wapens, explosieven, strijders (en drugs) werden in de twee richtingen over de grens gesmokkeld.¹⁴⁵ De stad Arsal zelf en de bergrijke omstreken werden meermaals onder vuur genomen door Syrische legerhelikopters om vermeende smokkelroutes en basissen van de rebellen te treffen.¹⁴⁶ Ook de grensregio in het overwegend soennitische Akkar werd door gelijksoortig grensgeweld getroffen.¹⁴⁷ Akkar deelt een 100 km lange grens met Syrië.

Sinds de eerste helft van 2016 stelt de VN-Veiligheidsraad volgend op de ontwikkelingen in Syrië (nadat het Syrische leger en Hezbollah de controle verwierven over het gros van de Qalamoun-regio) een daling van het grensgeweld uit Syrië vast.¹⁴⁸ In de tweede helft van 2016 en 2017 zette de daling zich verder door en werden geen burgerdoden ten gevolge van dit grensgeweld gerapporteerd.¹⁴⁹ Na de zomer van 2017 rapporteert de VN-Veiligheidsraad een significante daling van het geweld vanuit Syrië.¹⁵⁰ In de periode oktober 2017 - maart 2018 werden slechts twee schietincidenten gerapporteerd over de grens tussen Syrië en Libanon, een sterke daling ten opzichte van eerdere verslagperiodes.¹⁵¹ Op 14 december 2017 werd voor het eerst sinds 2012 de grensovergang Qa'Jusiyah in Noordoost Libanon heropend.¹⁵² Het geweld over de grens komt nog slechts van smokkelaars (wapens en strijders). Eind juni 2018 werd een smokkelaar gedood en een

¹⁴³ HRW, 22/04/2013, [url](#); UN Security Council, 26/06/2014, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#); ICG, 01/10/2013, [url](#)

¹⁴⁴ ICG, 13/05/2013, [url](#),

¹⁴⁵ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); Daniels G., 31/12/2013, [url](#)

¹⁴⁶ CFC, 09/2013, [url](#)

¹⁴⁷ UNHCR, 06/2015, [url](#)

¹⁴⁸ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁴⁹ Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁵⁰ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁵¹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

¹⁵² United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

andere gewond nadat deze illegaal de grens trachtten over te steken in Tallet al-Manara in de Beka en het leger beschoten.¹⁵³

De grensregio's in de Beka en Akkar blijven economisch gemarginaliseerd wat de regio afhankelijk maakt van onder andere smokkel, onderdeel van een oorlogseconomie.¹⁵⁴

4.1.2. Gewapende confrontaties tussen IS, JN/JFS/HTS en het leger

Het veiligheidsbeleid van het leger in de regio was er in de periode 2014-zomer 2017 één van machtsindamming van IS en JN.¹⁵⁵ Na de gezamenlijke inval van 700-tal strijders van IS en JN en de hier op volgende vijf dagen lange gewapende confrontatie in augustus 2014 in Arsal, legde het leger een cordon om de stad. Op de wegen rond Arsal stelde het controleposten, barricades met zandzakken en tanks op.¹⁵⁶ Het Libanese leger breidde tevens haar arrestatiecampagne uit, vooral in die regio's die gelinkt worden aan steun voor islamistische netwerken, waaronder ook collectieve vluchtelingshelters en kampen.¹⁵⁷ IS en JN verzwakten door de opeenvolgende nederlagen in Syrië. Verschillende strijders verplaatsten zich van Arsal naar het front in Syrië. Daarnaast begonnen de groeperingen een onderlinge uitputtingsslag uit te vechten in de afgelegen gebieden van Arsal, wat hen verzwakte. Het Libanese leger daarentegen kreeg meer slagkracht, in de eerste plaats door Amerikaanse steun.¹⁵⁸

Op 30 juni 2017 gebeurden tijdens een veiligheidsoperatie van het Libanese leger in twee vluchtelingskampen vijf verschillende zelfmoordaanslagen en een granaataanval waarbij een vijftal militairen gewond raakten en een kind het leven liet.¹⁵⁹

Op 19 augustus 2017 lanceerde het Libanese leger operatie *Dawn of the outskirts (Dawn of the Jurds, Fajr al-Jurud)* in de omtrek van Ras Baalbek en Qaa. Tegelijkertijd lanceerden Hezbollah en het Syrische leger een afzonderlijke aanval aan de Syrische zijde van de grens, waardoor strijders in de val zaten in een smalle enclave aan de grens. Zeven Libanese soldaten lieten het leven en een tiental raakten gewond. Operatie *Dawn of the Jurds* leidde volgens de VN-Veiligheidsraad tot de dood van 50 IS-strijders en dubbel zoveel gewonden. Op 27 augustus 2017 verklaarde het Libanese leger een staakt-het-vuren om tijd te geven aan de door Hezbollah gevoerde onderhandelingen voor het terugkrijgen van het stoffelijke overschat van negen ontvoerde militairen in Arsal in 2014.¹⁶⁰ In ruil onderhandelde Hezbollah het vertrek van IS-strijders en hun families op 28 augustus 2017. Op 30 augustus 2017 verklaarde president Aoun Lebanon's "overwinning op terrorisme". Volgend op de militaire operatie kon het Libanese leger haar controle over Libanees territorium substantieel uitbreiden.¹⁶¹ Het veroverde 120 km² in het afgelegen grensgebied op IS en bemant nu controleposten langs nagenoeg de volledige Syrisch-Libaneese grens.¹⁶² Hezbollah en Syrische troepen controleren de grensregio in Syrië.¹⁶³ Volgens het Libanese veiligheidsapparaat verbeterde bijgevolg de veiligheidssituatie langs de grens.¹⁶⁴

¹⁵³ The Daily Star, 23/06/2018, [url](#)

¹⁵⁴ European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

¹⁵⁵ Now Media (Blanford N.), 09/02/2016, [url](#)

¹⁵⁶ The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁵⁷ Reuters, 28/08/2016, [url](#); UNDP, 01/03/2017, [url](#)

¹⁵⁸ Ashraq al-Awsat (Rida N.), 26/04/2017, [url](#); The Daily Star, 22/04/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 28/06/2016, [url](#)

¹⁵⁹ Center for Strategic and International Studies (CSIS) (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁶⁰ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#)

¹⁶¹ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁶² CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹⁶³ Ashraq al-Awsat, 30/08/2017, [url](#); European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

¹⁶⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

Wel ontstaat nog geweld naar aanleiding van raids of arrestaties door het leger. Op 10 november 2017 raakten vijf militairen gewond toen een legerpatrouille onder vuur kwam te liggen tijdens een raid waarbij wapens, bommen en drugs in beslag werden genomen in de regio Dar al-Wasi'ah in Baalbek. Op 4 januari 2018 raakte een militair gewond bij een schietgevecht naar aanleiding van een arrestatie.¹⁶⁵

De bevrijdde afgelegen grensregio nabij Arsal is nu besmet met landmijnen ten gevolge van de aanwezigheid van de militanten daar. Op 28 september 2017 liet een burger het leven en raakte een andere gewond door explosie van een mijn.¹⁶⁶

4.1.3. Sektarisch geweld

4.1.3.1 Stad Arsal

In de stad Arsal bevinden zich 60.000 Syrische vluchtelingen (nagenoeg het dubbele van het bevolkingsaantal). De economie stortte in en de criminaliteit steeg.¹⁶⁷ Het leger legde een cordon rond de stad. Er waren de afgelopen jaren berichten dat IS inwoners intimideert via afpersing en moorden.¹⁶⁸ Na het vertrek van de nagenoeg 1.000 strijdsters uit de regio komt de stad langzaam uit isolatie. Het leger behoudt haar aanwezigheid aan de ingangen van de stad maar inwoners kunnen terugkeren naar de steengroeves en boomgaarden in de omliggende regio om er te werken.¹⁶⁹ Het leger noch de Internal Security Forces (nationale politie) is evenwel aanwezig in de stad zelf wat bij wijlen een veiligheidsvacuüm creëert, zo stelt analist Jamil Mouawad.¹⁷⁰

4.1.3.2 Grensregio's in de Bekavallei

De betrokkenheid van Hezbollah in de Syrische burgeroorlog deed de spanningen tussen soennieten en sjiieten in de Beka oplaaien. De dorpen in de regio's Hermel en Arsal behoren over het algemeen tot ofwel soennieten ofwel sjiieten. Door toedoen van het Syrische conflict nam volgens Ayman Sharrouf (website Maalouma) de sektarische identiteit aan belang toe.¹⁷¹ In de nasleep van de gewapende confrontatie in Arsal in augustus 2014 waarbij opstandelingen 30 militairen en politiemannen ontvoerden, namen de sektarische spanningen toe. De afbakening van een militaire veiligheidszone in de regio Arsal neemt volgens Shia Watch niet weg dat de spanningen tussen soennitische en sjiiatische buurten blijven bestaan in de Beka.¹⁷² Er blijven geïsoleerde veiligheidsincidenten plaatsvinden.¹⁷³ Midden maart 2018 schoot een onbekende een Hezbollahlid dood in de stad Tel Abyad in de regio Baalbek.¹⁷⁴

Sinds het begin van de Syrische burgeroorlog zijn er ontvoeringen in de Bekavallei en de centrale en westelijke Bekaregio. Wegens de toenemende onveiligheid en de zwakke staat nemen burgers het

¹⁶⁵ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

¹⁶⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹⁶⁷ HRW, 20/09/2017, [url](#)

¹⁶⁸ Now Media (Blanford N.), 09/02/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 04/04/2016, [url](#); The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁶⁹ The Daily Star, 06/05/2018, [url](#); The National (Enders D.), 21/08/2017, [url](#); The National (Enders D.), 10/09/2017, [url](#)

¹⁷⁰ European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

¹⁷¹ Maalouma (Sharrouf A.), 19/12/2013, [url](#)

¹⁷² Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹⁷³ Al-Alalam, 28/12/2016, [url](#); Reuters, 28/12/2016, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); Now Media, 10/09/2015, [url](#)

¹⁷⁴ The Daily Star, 19/03/2018, [url](#)

recht in eigen handen, zo berichten Human Rights Watch (HRW), ICG en OSAC.¹⁷⁵ Er vonden vergeldingsontvoeringen (met politiek-sociale en/of criminale inslag) plaats, voornamelijk in het gouvernement Beka.¹⁷⁶ Families ontvoeren leden van de andere sektarische groep en/of land om hun eigen gekidnapt familielid vrij te krijgen.¹⁷⁷ In januari en februari 2018 vonden in de Beka opnieuw een paar ontvoeringen plaats.¹⁷⁸

Naast de in punt 4.1.2 beschreven zelfmoordaanslagen tijdens een legerraids op 30 juni 2017 in twee vluchtelingenkampen, werden in 2017 en de eerste helft van 2018 geen sektarische aanslagen met burgerslachtoffers gerapporteerd.¹⁷⁹

4.1.4. Crimineel geweld

De voorbije jaren nam ten gevolge van de instabiele veiligheidssituatie, de afwezigheid van de staat, de militairenaliteit en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten het crimineel geweld in Libanon en de Beka toe.¹⁸⁰ Op 11 november 2017 liet een Libanese soldaat het leven en raakten vier anderen gewond bij een raid tegen criminale bendes in Baalbek.¹⁸¹ In mei en juni 2018 vond een reeks schietgevechten en wraakacties plaats tussen families en clans in de regio Baalbek-Hermel. Het leger lanceerde bijgevolg een nieuw veiligheidsplan voor de provincie.¹⁸²

Ook in Akkar, een relatief nieuwe provincie met nog geen ten volle uitgebouwde structuren en ordediensten, steeg volgens Libanese krant *The Daily Star* het crimineel geweld.¹⁸³ Het gouvernement Akkar vormt een van de sterkst achtergestelde plattelandsregio's in Libanon. Het is overwegend soennitisch gebied met ook christelijke, alawitische en sjiiitische gemeenschappen.¹⁸⁴

4.2. Tripoli

4.2.1. Sociale onrust

Tripoli is de hoofdstad van het gouvernement Noord en de op één na grootste stad van het land. De stad gaat gebukt onder verwaarlozing door de staat. De soennitische meerderheid voelt er zich volgens UNHCR achtergesteld. Volgens Carnegie is 57 % van de bevolking er arm, ten opzichte van een nationaal gemiddelde van 28%.¹⁸⁵ Sociale onrust uitte zich volgens UNHCR in betogingen, sit-ins en wegblokkades.¹⁸⁶ Er heerst volgens verscheidene persberichten een algemeen gevoel dat de soennitische gemeenschap de prijs betaald voor de strijd tegen IS. De gevangenis

¹⁷⁵ The Daily Star, (al-Fakih R.), 05/08/2013; Al Monitor Lebanon Pulse, 20/08/2013, [url](#); ICG, 13/05/2013, [url](#)
¹⁷⁵ OSAC, 27/03/2018, [url](#)

HRW, 02/05/2013, [url](#); ICG, 22/11/2012, [url](#);
¹⁷⁶ CSKC, 31/01/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#)

UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#)

¹⁷⁷ The Daily Star, 08/09/2014, [url](#); The Daily Star (Al-Fakih R.), 03/08/2013, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

¹⁷⁸ CSKC, 31/01/2018, [url](#); CSKC, 01/01/2018, [url](#); The Daily Star, 14/06/2018, [url](#); The Syrian Observer, 23/02/2018, [url](#)

¹⁷⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁸⁰ The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#)

¹⁸¹ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹⁸² Naharnet, 26/06/2018, [url](#); The Daily Star, 27/06/2018, [url](#)

¹⁸³ The Daily Star, 09/02/2017, [url](#)

¹⁸⁴ OCHA, 08/2016, [url](#)

¹⁸⁵ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

¹⁸⁶ The Daily Star, 08/07/2015, [url](#); UNHCR, 06/2015, [url](#); USDOS, 14/10/2015, [url](#)

Roumieh, de grootste van het land, zit vol met soennieten, terwijl de indruk heerst dat sjiieten van Hezbollah ongestraft misdrijven kunnen begaan.¹⁸⁷ In 2016 stelt het VN-coördinatiebureau voor humanitaire zaken (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA) een daling van de sociale onrust in Tripoli en het noorden vast.¹⁸⁸

4.2.2. Sektarisch geweld in de stad

De voorbije jaren zorgde de blijvende uitvoering van het veiligheidsplan voor Tripoli voor een algemene kalmte in de regio, zo stelt de VN-Veiligheidsraad.¹⁸⁹

Sinds het begin van de opstand in Syrië tot het voorjaar 2014 vonden in Tripoli periodiek terugkerende gewapende confrontaties met machinegeweren en raketwerpers plaats tussen soennitische milities uit de stadswijk Bab al-Tabbaneh, gesteund door Saoedi-Arabië, en alawitische strijders uit de aangrenzende stadswijk Jabal Mohsen, die banden hebben met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Deze confrontaties hadden volgens onder meer OCHA minstens 200 dodelijke slachtoffers en meer dan 2.000 gewonden tot gevolg.¹⁹⁰ Aangezien de gevechten plaatsvonden in woonwijken bevonden zich hieronder relatief veel burgerslachtoffers.¹⁹¹ Na een zware gevechtsronde in maart 2014 waarbij minstens 25 doden vielen, voornamelijk burgers¹⁹², bracht het leger een militair veiligheidsplan voor Tripoli in uitvoering. Het leger ontplooidde er massaal om een einde te stellen aan de periodieke confrontaties en de meer dan twintig gevechtsrondes in drie jaar tijd.¹⁹³ Volgens een rapport van de secretaris-generaal van de VN eind juni 2014 werden meer dan 170 personen gearresteerd.¹⁹⁴ In de stad zelf werden controleposten en *blast walls* (*scherfmuren*) opgezet.¹⁹⁵

Na een dubbele zelfmoordaanslag op een café in de alawitische wijk Jabal Mohsen op 10 januari 2015 waarbij minstens 9 doden vielen en waar JN van verdacht wordt¹⁹⁶ werd het veiligheidsplan volgens UNHCR en de VN-Veiligheidsraad slechts op de proef gesteld door een aantal sporadische incidenten en gerichte acties tegen individuen.¹⁹⁷

Het staakt-het-vuren hield stand tijdens de verslagperiode en er vonden geen grote confrontaties meer plaats tussen soennitische en alawitische milities.¹⁹⁸

4.2.3. Gewapende confrontaties tussen soennitische milities en het leger in de grensregio

In 2016, 2017 en de eerste helft van 2018 was de veiligheidssituatie in Tripoli volgens de VN-Veiligheidsraad relatief stabiel. Er vonden geen grote gewapende confrontaties plaats.¹⁹⁹

¹⁸⁷ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); BBC News (Sinjab L.), 14/10/2016, [url](#)

¹⁸⁸ OCHA, 08/2016, [url](#)

¹⁸⁹ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁹⁰ OCHA, 08/2016, [url](#)

¹⁹¹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 12/12/2013, [url](#)

¹⁹² HRW, 29/01/2015, [url](#); Now Media (Ghaddar H), 24/03/2014, [url](#); The Jordan Times, 24/03/2014, [url](#)

¹⁹³ Wood J., 06/04/2015, [url](#)

¹⁹⁴ UN Security Council, 26/06/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2014, [url](#); Naharnet, 10/04/2014, [url](#)

¹⁹⁵ The Wall Street Journal (Trofimov Y.), 22/10/2014, [url](#)

¹⁹⁶ Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); Middle East Eye, 11/01/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹⁹⁷ UNHCR, 06/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

¹⁹⁸ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁹⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

Op 5 februari 2018 lieten een vermeend IS-strijder en een Libanese soldaat het leven bij een nachtelijke arrestatie operatie in Tripoli. Zes personen raakten hierbij gewond.²⁰⁰

4.3. Beiroet

4.3.1. Sociale onrust

In de zomer 2015 ontstond sociale onrust naar aanleiding van de toenemende afvalbergen en elektriciteitstekorten, zichtbare tekenen van het gebrek aan politiek bestuur en verwakking van de instellingen.²⁰¹ Sinds juli 2015 braken over het hele land protesten uit tegen het wanbeleid van de Libanese regering in de aanslepende afvalcrisis.²⁰² De verdeling van de stortterreinen over de verschillende regio's is, zoals de machtsdeling, voorwerp van sektarische geschillen.²⁰³ De protesten werden georganiseerd door de *You stink*-burgerbeweging die het wanbeheer van de Libanese afvalcrisis aanklaagt. Volgens Amnesty International (AI) en HRW traden de Libanese ordetroepen buitensporig hard op tegen demonstranten.²⁰⁴ Op 19 maart 2016 kwam een voorlopig einde aan de vuilniscrisis nadat de regering een noodplan goedkeurde om gedurende een overgangsperiode van vier jaar een aantal stortterreinen tijdelijk te heropenen.²⁰⁵

Op 10 december 2017 vonden protesten plaats aan de Amerikaanse ambassade naar aanleiding van president Trump's beslissing om Jeruzalem als hoofdstad van Israël te erkennen. Er werd vuur aangestoken en met projectielen gegooid naar de ordetroepen die de hoofdweg naar de ambassade in de regio Awkar ten noorden van Beiroet afzetten. De Libanese ordetroepen reageerden hierop met traangas en waterkanonnen. Hierbij raakten 43 personen gewond en werden er 10 opgepakt.²⁰⁶ Volgens HRW gebruikte de Libanese ordetroepen buitensporig geweld.²⁰⁷ De Libanese regering veroordeelde Trump's beslissing.²⁰⁸ Op 11 december 2017 protesteerden opnieuw duizenden in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, Hezbollah-gebied.²⁰⁹

Op 6 mei 2018, verkiezingsdag, ontstond een volgens de Libanese krant Naharnet zware confrontatie tussen aanhangers van al-Mustaqbal en aanhangers van Hezbollah waarbij met stenen werd gegooid.²¹⁰ Na een paar dagen onrust in de straten van Beiroet ontplooiden zich op 8 mei 2018 leger en ordediensten en werd een tijdelijke controlepost opgericht.²¹¹

4.3.2. De zuidelijke buitenwijken

Na 2008, toen Hezbollah het westelijk deel van de stad innam, bleef het jarenlang kalm in Beiroet. Hierin kwam in de zomer 2013 verandering toen de zuidelijke sjiiatische buitenwijk, Dahiyya

²⁰⁰ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²⁰¹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 05/11/2015, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), 12/11/2015, [url](#); AI, 29/08/2015, [url](#)

²⁰² AI, 29/08/2015, [url](#)

²⁰³ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 05/11/2015, [url](#)

²⁰⁴ HRW, 27/01/2016, [url](#); AI, 24/02/2016 [url](#); AI, 29/08/2015, [url](#)

²⁰⁵ ICG, 01/06/2016, [url](#); Al-Monitor (Ghanem E.), 21/03/2016, [url](#)

²⁰⁶ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Reuters, 10/12/2017, [url](#); The Daily Star (Haboush J.), 12/12/2017, [url](#)

²⁰⁷ HRW, 19/12/2017, [url](#)

²⁰⁸ Reuters, 10/12/2017, [url](#); The Daily Star (Haboush J.), 12/12/2017, [url](#)

²⁰⁹ The Daily Star (Haboush J.), 12/12/2017, [url](#)

²¹⁰ Naharnet, 06/05/2018, [url](#); Chatham House (Khatib L.), 09/05/2018, [url](#)

²¹¹ The Daily Star, 08/05/2018, [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#)

genaamd, onder controle van Hezbollah en beschouwd als de veiligste en meest onaantastbare regio van Libanon, getroffen werd door aanslagen.

Dahiyya is een regio van 28 km² met een half miljoen inwoners. Het omvat de wijken Bir al-Abed, Ghobeiry, Chuya, Haret Hraik, Burj Al Barajneh, Marije, Ar-Ruwais en Laylake. Sinds de oorlog van juli 2006 heeft Hezbollah er haar controle en macht op een ongeziene manier weten uit te breiden, zonder enige interventie of tegenkracht vanwege de officiële Libanese autoriteiten. De door Hezbollah gestuurde politie en veiligheidsorganisatie ontsnappen er volledig aan het Libanese staatsgezag, zo stelt experte Erminia Chiara Calabrese.²¹²

Tussen augustus 2013 en juni 2014 vond een golf van aanslagen plaats in de zuidelijke buitenwijken, waarbij meer dan 70 doden vielen. Een derde hiervan betrof volgens het Integrated Regional Information Networks (IRIN) zelfmoordaanslagen, wat niet meer was voorgekomen in Libanon sinds de burgeroorlog.²¹³ De aanslagen werden door verschillende salafistische groeperingen (Abdullah Azzam Brigades, het NF, Free Sunni Muslims Brigades (Liwaah Ahrar Ahl al-Sunna)) opgeëist maar allemaal waren ze een reactie op de rol van Hezbollah in het Syrische conflict.²¹⁴ De meerderheid van de slachtoffers betrof volgens de website Action on Armed Violence (AOAV) burgers.²¹⁵ Als gevolg van de aanslagen nam Hezbollah extra veiligheidsmaatregelen en werd Dahiyya, die reeds beschouwd werd als een staat-in-de-staat, een sterk bewaakte Hezbollahvesting. Hezbollah en Amal voeren identiteitscontroles uit en controleren voertuigen. Gewapende patrouilles maken deel uit van het dagelijks leven, zeker tijdens politieke en religieuze evenementen.²¹⁶ De Libanese staat heeft er weinig controle, zo stelt ook het Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken (United States Department of State, USDOS).²¹⁷

Op 12 november 2015 vond na anderhalf jaar van kalmte een dubbele zelfmoordaanslag plaats in een drukbevolkte winkelstraat van de wijk Bourj al-Barajneh.²¹⁸ Er vielen 43 doden en meer dan 200 gewonden waarmee het de dodelijkste aanslag vormt sinds de burgeroorlog.²¹⁹ IS eiste de aanslag op. Het gaat daarmee om de eerste officieel door IS opgeëiste aanslag in Libanon.²²⁰ Hezbollah riep onmiddellijk op tot kalmte.²²¹

Na de zware aanslag in november 2015 vonden geen terroristische aanslagen meer plaats in Beiroet. Hezbollah verstrengde zichtbaar de veiligheidsmaatregelen in de Dahiyya nog, bemant er controleposten en sloot een aantal toegangswegen met muren af, zo bericht onder meer analist Nicolas Blanford.²²² Op 22 januari 2017 werd een zelfmoordaanslag verijdeld op een café in de drukke wijk al-Hamra in Beiroet.²²³ De gearresteerde dader zou trouw gezworen hebben aan IS en banden hebben met Sheikh Ahmad al-Assir.²²⁴

De voorbije jaren nam ten gevolge van de instabiele veiligheidssituatie, de afwezigheid van de staat, de militiementaliteit en het uitbliven van ontwikkelingsprojecten het crimineel en bendegeweld ook

²¹² Calabrese E. C., 2016; USDOS, 20/04/2018, [url](#)

²¹³ ICG, 20/07/2015, [url](#); IRIN, 26/03/2014, [url](#); The Wall Street Journal (Knickmeyer E.), 26/06/2014, via: [url](#)

²¹⁴ AFP, 13/11/2015, [url](#); AOAV (Hitchcock C.), 13/11/2015, [url](#)

²¹⁵ AOAV (Hitchcock C.), 13/11/2015, [url](#)

²¹⁶ Al-Monitor, 26/08/2013 [url](#); Naharnet, 21/08/2013, [url](#)

²¹⁷ USDOS, 13/04/2016, [url](#)

²¹⁸ HRW, 13/11/2015, [url](#)

²¹⁹ UN Security Council, 22/04/2016, [url](#)

²²⁰ The Arab Weekly, 20/11/2015, [url](#)

²²¹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 01/12/2015, [url](#)

²²² Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²²³ Reuters, 22/01/2017, [url](#); UN Security Council, 03/2017, [url](#)

²²⁴ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

in de zuidelijke buitenwijken toe. In 2016 kende de Dahiyya 11 moorden waarvan de meeste gerelateerd aan wraak of drugshandel.²²⁵

4.4. Sidon

In Sidon (Saida), de op twee na grootste stad van Libanon, vond de afgelopen jaren één zware gewapende confrontatie plaats tussen de salafistische groepering Salafist Resistance Brigades onder leiding van de soennitische sjiek Ahmed al-Assir, en het leger. Op 23 juni 2013 viel de groepering een legerpost aan in Abra (een oostelijke buitenwijk van Sidon) als reactie op de arrestatie van een aantal van hun strijders. Bij de hierop volgende gevechten kwamen achttien militairen om het leven.²²⁶ Onder de salafistische militanten vielen 28 doden. Er vielen twee burgerslachtoffers.²²⁷ De hieropvolgende jaren bleef het overwegend kalm in Arsal, zo ook in de verslagperiode.

Op 14 januari 2018 raakte een lid van het Palestijnse Hamas gewond toen een bom in zijn auto ontplofte in Sidon. Een andere persoon raakte hierbij gewond. Een verdachte zou de aanslag hebben toegegeven en zou naar eigen zeggen in opdracht van de Israëlische inlichtingendienst hebben gehandeld, wat Israël ontket.²²⁸

4.5. Zuid-Libanon

Met Zuid-Libanon wordt over het algemeen gedoeld op de regio ten zuiden van de rivier Litani tot aan de Israëlische grens.²²⁹ Deze overwegend sjiiatische (Hezbollah) regio, waar de interim-vredesmacht UNIFIL opereert, is een militaire zone. VN-Resolutie 1701, die een einde stelde aan de oorlog in 2006 tussen Hezbollah en Israël, voorziet in de ontplooiing van een 15.000 man sterke vredesmacht, naast een even groot aantal Libanese troepen. De huidige UNIFIL-troepenmacht bedraagt 10.506 manschappen.²³⁰ Indien de vijandigheden tussen Israël en Hezbollah opnieuw zouden oplaaien, kan UNIFIL optreden volgens haar, weliswaar erg beperkte, mandaat in het kader van resolutie 1701.²³¹ Sinds september 2007 voert UNIFIL gezamenlijke patrouilles en operaties uit met het Libanese leger en bemannen ze een aantal gezamenlijke controleposten.²³² Sinds de oorlog in 2006 geniet Zuid-Libanon van de langste periode van kalmte die het gekend heeft sinds midden jaren zestig.²³³

Na de nagenoeg volledige terugtrekking van het Israëlisch leger en de ontplooiing van Libanese manschappen en UNIFIL-troepen langs de Blauwe Linie begin oktober 2006 onthouden beide partijen zich volgens de VN-Veiligheidsraad van grote militaire offensieven, enkele gewapende incidenten buiten beschouwing gelaten.²³⁴ Wel blijft Israël volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese luchtruim schenden door nagenoeg dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.²³⁵ Er werd weinig vooruitgang geboekt in die kwesties die vitaal zijn voor het

²²⁵ The Daily Star, 31/03/2015, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#)

²²⁶ UN Security Council, 26/06/2013, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem M.), 27/06/2013, [url](#)

²²⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 24/06/2013 [url](#)

²²⁸ CSKC, s.d., [url](#); The Daily Star, 14/01/2018, [url](#); OSAC, 27/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²²⁹ Zie kaart in bijlage 4

²³⁰ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²³¹ UN Security Council, 11/8/2006, [url](#)

²³² UN Security Council, 27/06/2008, [url](#)

²³³ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

²³⁴ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

²³⁵ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 03/2017, [url](#)

bereiken van een permanente wapenstilstand. Hezbollah schendt het wapenembargo en Israël is nog steeds aanwezig in de Shebaa Farms.²³⁶

De laatste doden op Libanees grondgebied binnen de conflictsituatie tussen Israël en Hezbollah vielen in januari 2015.²³⁷ Tijdens de verslagperiode bleef de situatie stabiel ondanks een verhoging van de spanningen en dreigende retoriek langs weerskanten.²³⁸ Er waren verschillende momenten van verhoogde onrust ten gevolge van de ontwikkelingen in Jeruzalem, Syrië en Gaza maar escalatie werd telkens vermeden.

Volgend op de Amerikaanse erkenning van Jeruzalem als hoofdstad van Israël in december 2017 vonden 24 demonstraties plaats in Zuid-Libanon. UNIFIL werkte nauw samen met het Libanese leger (aanwezig bij de betogen) en het Israëlische leger omescalatie te verhinderen.²³⁹

Op 8 februari 2018 ving Israël aan met de bouw van een nieuwe muur aan de grens met Libanon. De muur is 500 meter lang en bevindt zich op een paar km van de zee in de zuidoostelijke punt van Libanon, militaire zone. In 2012 werd een 2 km lange muur gebouwd nabij het dorpje Kfar Kila. Als de constructie van de nieuwe muur wordt doorgetrokken, komt deze op grondgebied dat Libanon als het zijne beschouwd (een dertiental punten langsheen de Blauwe Lijn werden nog niet afgelijnd), wat een risico op conflict inhoudt.²⁴⁰ UNIFIL houdt maandelijks tripartite bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het Libanese en Israëlische leger om te verhinderen dat de spanningen ontaarden in geweld.²⁴¹ Volgend op de bouw van de Israëlische muur vonden vier meetings in één maand plaats.²⁴²

Op 10 februari 2018, nadat het Syrisch leger een Israëlisch vliegtuig neerhaalde in Syrië volgend op een Israëlische aanval, gooiden individuen in Kafr Kila, Udaysah en Yaroun stenen en vlaggen over de Blauwe Lijn. Het Libanese leger kwam tussen en maande de menigte van de grens weg.²⁴³

Op 15 mei 2018 trachtten duizenden Palestijnen, samengekomen in het zuidelijke district Nabatieh ter herdenking van *al-Nakba* (de catastrofe, verdrijving uit het thuisland in 1948), de Blauwe Lijn te bereiken. De in grote aantallen uitgerukte ordetroepen, waaronder Hezbollah-leden in burgerkleding, hielden de demonstranten tegen.²⁴⁴ De organisatoren van de Palestijnse betoging zonden volgens een betrokken ngo louter demonstranten ouder dan 30 gezonden hebben. Deze bonden snel in om het precaire evenwicht en de binnenlandse belangen in Libanon niet in gevaar te brengen. Ook toekomstige marsen zouden vreedzaam gehouden worden.²⁴⁵

Israëlische luchtaanvallen op Hezbollahdoelwitten beperken zich tot het Syrische strijdzoneel.²⁴⁶ Daar viel het tientallen keren wapenopslagplaatsen en -konvooien aan waarbij het naar eigen zeggen wapentransfers van Iran naar Hezbollah wil verhinderen.²⁴⁷ Hezbollah reageert hierop slechts met retoriek waarin de boodschap vervat ligt dat het zelf de vijandigheden aan de frontlijn niet zal

²³⁶ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

²³⁷ Landinfo, 19/12/2016, [url](#)

²³⁸ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); ICG, 02/2017, [url](#)

²³⁹ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²⁴⁰ Al-Monitor (Rose S.), 26/02/2018, [url](#)

²⁴¹ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²⁴² The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#)

²⁴³ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 03/03/2018, [url](#)

²⁴⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 15/05/2018, [url](#)

²⁴⁵ The Daily Star (Marsi F.), 17/05/2018, [url](#)

²⁴⁶ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#)

²⁴⁷ Al-Monitor (Alami M.), 03/03/2018, [url](#); Al Jazeera, 09/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 02/11/2017, [url](#)

opstarten.²⁴⁸ Geen van beide partijen heeft volgens internationale en Libanese analyses belang bij een nieuwe oorlog.²⁴⁹ Een hernieuwde oorlog zou bovendien op een veel grotere schaal worden uitgevochten dan deze in 2006, met inmenging van Iran en Syrië. Zowel Israël als Hezbollah breidden hun wapenarsenaal uit en Hezbollah zou vanuit Syrië raketten en drones kunnen afvuren.²⁵⁰ Toch blijft volgens experten binnen dit afschrikkingsevenwicht een risico op misrekening en dus op het uitbreken van oorlog bestaan.²⁵¹ De anticipatie langs weerskanten op een hernieuwde oorlog is volgens waarnemers sinds de oorlog in 2006 nooit hoger geweest.²⁵² Daar waar de Israëlische luchtaanvallen op Hezbollah en Iraanse doelwitten eerder zonder gevolg bleven, vuurde Syrië, en mogelijk Iran, tijdens de verslagperiode voor het eerst raketten af naar Israëlische militaire vliegtuigen.²⁵³ Op 10 mei 2018 voerde de Israëlische luchtmacht verschillende raketaanvallen uit op Iraanse sites in Syrië. Brokstukken van de raketten kwamen in Zuid-Libanon (Hebebarieh nabij de stad Nabatieh) en de stad Qubb Elias (Beka) terecht. Er vielen geen gewonden en er was slechts sprake van materiële schade.²⁵⁴ Volgens Nicholas Blanford is een conflict tussen Iran en Israël in Syrië meer dan waarschijnlijk en is de kans dat het Libanon zal bereiken reëel.²⁵⁵ Volgens Haidar Ghaddar voor The Washington Institute for Near East Policy zal Iran zich blijven hoeden voor het openlijk inzetten van Hezbollah tegen Israël tenzij het tot een open oorlog wil overgaan.²⁵⁶

Tot dusver had de Syrische crisis een beperkte impact op de situatie in Zuid-Libanon. De Libanese veiligheidsdiensten zijn extra waakzaam in de regio Arqub, de Syrisch-Libanees grensregio waartoe de grensdorpen Shebaa, Kfar Shuba, Hebarieh, Kfar Hamam en Rashaya al-Foukhar behoren. Het demografisch evenwicht veranderde er drastisch met de aankomst van duizenden Syrische vluchtelingen, vooral in de betwiste regio's Kfar Shuba en Shebaa. Het leger behoudt een versterkte aanwezigheid in noordoosten van de UNIFIL-regio (Shebaa, Arqub) gezien de gespannen veiligheidssituatie daar.²⁵⁷

In Zuid-Libanon (alsook de zuidelijke buitenwijken van Beiroet en de Bekavallei) vallen soms nog slachtoffers ten gevolge van mijnen en andere niet-geëxplodeerde materialen. Sinds de oorlog in 2006 tussen Hezbollah en Israël vielen meer dan 40 doden en 300 gewonden.²⁵⁸ Vooral boeren en kinderen zijn hier het slachtoffer van. In de periode 2014-2016 telt de Landmine and Cluster Monitor 3 doden en 37 gewonden.²⁵⁹ Op 8 mei 2017 verloor een Syrisch kind zijn benen toen een landmijn ontplofte in een tabaksveld in de zuidelijke grensstad Yaroun.²⁶⁰ Op 2 juli 2017 liet een boer het

²⁴⁸ Al-Monitor, 23/04/2018, [url](#); The Jamestown Foundation (Plaw A.), 10/11/2017, [url](#)

²⁴⁹ Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor, 15/11/2017, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#); ICG, 14/03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 22/04/2016, [url](#); Middle East Eye, 29/01/2015, [url](#); The Daily Star (Blanford N.), 30/01/2015, [url](#)

²⁵⁰ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 03/03/2018, [url](#); Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (Plaw A.), 10/11/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); ICG, 10/11/2017, [url](#); Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor, 15/11/2017, [url](#)

²⁵¹ ICG, 09/05/2018, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 18/02/2018, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 21/11/2017, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

²⁵² The Arab Weekly (Blanford N.), 18/02/2018, [url](#)

²⁵³ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 18/02/2018, [url](#)

²⁵⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 11/05/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 10/05/2018, [url](#)

²⁵⁵ Carnegie Middle East Center (Young M.), 10/05/2018, [url](#)

²⁵⁶ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#), 05/06/2018, [url](#)

²⁵⁷ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

²⁵⁸ OSAC, 27/03/2018, [url](#)

²⁵⁹ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 13/07/2017, [url](#)

²⁶⁰ Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

leven bij de ontploffing van clusterbommen in Ramiyah (sector West). Op 6 september 2017 raakte een medewerker van een ontmijnings-ngo gewond nabij Tayr Harfa (sector West).²⁶¹ In de periode november 2017 – eind februari 2018 vonden drie incidenten met landmijnen plaats. Bij één ervan kwam een kind om het leven.²⁶²

4.6. Palestijnse vluchtelingenkampen

4.6.1. Algemeen

De twaalf Palestijnse vluchtelingenkampen en hun omgeving zijn zones die aan het centrale gezag van de Libanese autoriteiten ontsnappen. De Libanese ordediensten staan enkel in voor de externe veiligheid van de kampen maar moeien zich niet met de interne veiligheid.²⁶³ In de praktijk laten zij de wetshandhaving in de kampen over aan de Palestijnse instanties. Over het algemeen worden de kampen bestuurd door de Popular Committees en fungeren de Security Committees als interne politie. Veiligheid wordt enkel gegarandeerd indien er tussen de verschillende politieke fracties binnen een kamp een consensus bestaat. Indien deze consensus verbroken wordt, raken de veiligheidscomités verlamd en kunnen er gevechten ontstaan.²⁶⁴ Het ontbreekt de comités, volgens onder meer de Danish Immigration Service die een *fact-finding mission* uitvoerden, bovendien aan middelen om als een echte autoriteit op te treden.²⁶⁵

Naar schatting 65 % van de geregistreerde Palestijnse vluchtelingen leeft onder de armoedegrens.²⁶⁶ Sinds 2013 steeg het aantal veiligheidsincidenten in de Palestijnse vluchtelingenkampen licht, mede ten gevolge van de situatie in Syrië alsook door het stijgend aantal Palestijnse vluchtelingen uit Syrië. Zij verblijven over het algemeen bij familieleden in de bestaande en overbevolkte Palestijnse vluchtelingenkampen in Libanon. Hierdoor namen de spanningen in de bestaande kampen toe.²⁶⁷ Het aantal Palestijnse vluchtelingen uit Syrië in Libanon bedraagt volgens de Verenigde Naties 32.000, waarvan naar schatting een 7.000 à 8.000 in het kamp Ayn al-Hilwah verblijven.²⁶⁸

De voorbije jaren was de veilheidssituatie in de kampen over het algemeen relatief kalm, met sporadisch gewapende incidenten. Dit is voor een stuk te danken aan de samenwerking tussen de Palestijnse groeperingen en de Libanese veiligheidsdiensten. Tijdens 2017 en 2018 bleef de veilheidssituatie in de kampen, volgens onder meer de VN-Veiligheidsraad, relatief kalm behalve in Ayn al-Hilwah (zie 4.7.2).²⁶⁹

Op 7 december 2017 vonden vreedzame protesten plaats in de kampen Beddawi, Nahr al-Bared, Ayn al-Hilwah en Mieh Mieh naar aanleiding van de Amerikaanse erkenning van Jeruzalem als hoofdstad van Israël.²⁷⁰ In mei 2018 vonden opnieuw een aantal vreedzame demonstraties plaats in

²⁶¹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁶² United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²⁶³ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); UNRWA, 10/2017, [url](#); The Daily Star, 06/03/2018, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁶⁴ UNRWA, 10/2017, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁶⁵ Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁶⁶ OCHA, , 07/12/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁶⁷ UN Security Council, 26/06/2013, [url](#)

²⁶⁸ OCHA, 07/12/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#);

²⁶⁹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²⁷⁰ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

solidariteit met de bezette gebieden en tegen de Amerikaanse ambassade in Jeruzalem. Dit ging over het algemeen niet gepaard met geweld.²⁷¹

Voorts was sprake van periodieke geïsoleerde geweldsincidenten, dikwijls in verband met criminale activiteiten, in de kampen Beddawi, Burj al-Barajneh, Mieh Mieh, Rashidiyah en Shatilah. Bij confrontaties tussen criminelen en de Palestijnse veiligheidstroepen en bij persoonlijke disputen vallen soms doden en gewonden.²⁷² In maart 2018 gebeurden een reeks niet aan elkaar gerelateerde incidenten in de kampen Rashidiyah, Shatilah en Mieh Mieh. Op 4 maart 2018 ontaardde een persoonlijk dispuut tussen een Palestijn en een Syriër in Rashidiyah in een schietgevecht waaraan leden van de islamistische groepering Jund Ansar Allah deelnamen. Hierbij vielen twee doden. Op 7 maart 2018 resulteerde een gewapend treffen tussen Fatah al-Intifadah en de groep al-Sa'iqa met machinegeweren en raketgranaat (Rocket Propelled Grenades, RPG's) in het kamp Shatilah in een dode en twee gewonden. Kort hierna werd een verdachte door het Libanese leger gearresteerd.²⁷³ Op 17 maart 2018 ontstonden gewapende confrontaties tussen leden van Fatah en de veiligheidstroepen in het kamp Mieh Mieh naar aanleiding van de moord op een lid van Fatah.²⁷⁴

4.6.2. Ayn al-Hilwah

4.6.2.1. Context

Ayn al-Hilwah wordt algemeen beschouwd als het kamp waar het meeste geweld voorkomt. Het wordt in tegenstelling tot andere kampen volledig omringd door legercheckpoints. Het is, na vernietiging van het kamp Nahr al-Bared, momenteel het enige kamp dat een breed spectrum aan jihadistische groeperingen bevat en het is het grootste, meest geopolitiseerde en gemilitariseerde kamp in het land.²⁷⁵ De oppervlakte van het kamp bevat slechts anderhalve vierkante kilometer.²⁷⁶ Schattingen over het aantal inwoners gaan van 80.000 tot 120.000.²⁷⁷ Wapens zijn er wijdverspreid.²⁷⁸ Waarnemers getuigen van een onoverzichtelijk machtsevenwicht.²⁷⁹ Zowel de Palestine Liberation Organization (PLO), Tahaluf (Alliance of Palestinian Forces (pro-Syrisch)) en jihadistische fracties zijn hier vertegenwoordigd en strijden om de macht, wat regelmatig in gevechten ontaardt. Fatah (PLO) moet er op politiek gebied als een van de vele organisaties in het kamp beschouwd worden.²⁸⁰

In grote lijnen zijn de problemen in Ayn al-Hilwah terug te brengen tot een machtsstrijd tussen Fatah en radicaal islamistische groeperingen enerzijds en wrijvingen binnen Fatah anderzijds.

²⁷¹ The Daily Star (Zaatari M.), 21/05/2018, [url](#); Le Centre Palestinien d'Information, 15/05/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/05/2018, [url](#)

²⁷² CSKC, 04/03/2018, [url](#); Al-Bawaba, 25/03/2018, [url](#); Al Masdar News (Aboufadel L.), 08/03/2018, [url](#); CSKC, 17/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/10/2017, [url](#); United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); Naharnet, 30/04/2017, [url](#); Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

²⁷³ UK Home Office, 06/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

²⁷⁴ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

²⁷⁵ The Daily Star, 06/03/2018, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); CSKC, 02/2018, [url](#)

²⁷⁶ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); OCHA, 07/12/2017, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#)

²⁷⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

²⁷⁸ CSKC, 02/2018, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), 04/11/2015, [url](#)

²⁷⁹ Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

²⁸⁰ OCHA, 07/12/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

De islamistische groeperingen in Ayn al-Hilwah wonnen de voorbije jaren aan invloed. Verschillende met al-Qaida verbonden groeperingen en individuen (ook niet-Palestijnen) zochten doorheen de jaren toevlucht in het kamp, buiten het bereik van de Libanese autoriteiten.²⁸¹ Daar waar islamistische bewegingen aanvankelijk voornamelijk gehuisvest waren in de rand van het kamp (al-Taware of de wijk Tamir), verspreidden deze groepen zich over het gehele kamp. Reden hiervoor is volgens het CSKC en Nasser Chararah, analist voor onder andere al-Monitor, de steeds zwakkere positie van Fatah.²⁸² Dit komt door de interne strubbelingen tussen haar leiders, corruptie alsook door het toenemend salafisme in de bredere regio. Daar waar de Palestijnse Autoriteit verzwakt wordt door een gebrek aan bestuur, wordt het machtsvacuüm in het kamp voor een deel opgevuld door de islamistische partijen. Zij zijn beter georganiseerd en ontvangen fondsen uit een aantal Golfstaten.²⁸³ Een andere reden is dat HTS/JFS/JN een aantrekkingskracht heeft op sommige Palestijnen, temeer daar een aanzienlijk aantal naar Libanon gevlochute Palestijnen uit het Syrische kamp Yarmouk de organisatie aanhangen. Een aantal prominente figuren van de al-Taware-groepen zijn in Syrië gaan strijden aan de zijde van JN/JFS of IS.²⁸⁴ Voorts dreef het toenemende armoedeniveau (mede door toename van de extra Palestijnse vluchtelingen uit Syrië), het hoge werkloosheidspercentage en de uitzichtloze perspectieven jongeren naar het jihadisme.²⁸⁵

Een van de extremistische groepen die zich tijdens de oorlog in Syrië in het kamp ontplooide is Shabab al-Muslim, bestaande uit jihadisten uit verschillende strekkingen zoals Jund ash-Sham en Fatah al-Islam en waarvan enkele leden verdacht worden van aanslagen in Libanon.²⁸⁶ Volgens het CSKC en Libanese inlichtingendiensten zijn er nauwe banden tussen deze zogenaamde al-Taware-groepen en JN/JFS/HTS en heeft ook IS een vertegenwoordiging in Ayn al-Hilwah.²⁸⁷ Samen zouden deze groepen volgens Now Media en Mona Alami (al-Monitor) goed zijn voor meer dan 200 leden.²⁸⁸ Volgens onder meer het CSKC is de opgang van IS in het kamp beperkt gebleven.²⁸⁹ Hoewel het volgens Carnegie soms moeilijk is officiële banden vast te stellen tussen lokale emirs met hun kleine militaire entourage en de grote jihadgroepen in Syrië, stelde men sinds de 'jihadisering' van de opstand in Syrië in Ayn al-Hilwah hevigere gewapende gevechten vast tussen jihadgroepen en Fatah.²⁹⁰

Anderzijds bevinden zich binnen het politieke spectrum in het kamp ook de oude gevestigde salafistische bewegingen die een bemiddelingsrol hebben opgenomen tussen de bovengenoemde groepen en Fatah, zo stelt onder meer het CSKC.²⁹¹ Volgens Mohamed Zaatar, expert voor *The Daily Star*, verwerpen Ustab al-Ansar en de Islamic Jihad-beweging in het kamp de *takfirī* ideologie²⁹² van groeperingen als IS en trachten zij het Palestijnse engagement daarin te beteugelen.²⁹³ Bovendien was het conflict in 2007 in Nahr al-Bared een belangrijk alarmsignaal voor de jihadi groeperingen (zoals Ustab al-Ansar en Hamas), die geen dergelijk scenario willen in Ayn al-Hilwah. De voorbije jaren ontstond in deze context een betere samenwerking tussen de gevestigde

²⁸¹ AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Alami M.), 09/09/2014, [url](#)

²⁸² CSKC, 10/2015, [url](#); The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

²⁸³ The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

²⁸⁴ Naharnet, 11/02/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

²⁸⁵ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Al Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 20/11/2013, [url](#)

²⁸⁶ The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

²⁸⁷ CSKC, 10/2015, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

²⁸⁸ Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁸⁹ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁹⁰ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

²⁹¹ Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁹² Zie CRS (Blanchard C.), 28/01/2009, [url](#)

²⁹³ The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

islamistische groeperingen (zoals Ustab al-Ansar, Hamas en Ansar Allah) en het leger. De drie grote blokken (Fatah, de pro-Syrische en de islamistische) ondernemen inspanningen om de vrede en stabiliteit in het kamp te bewaren, zo stelt ondermeer Carnegie en CSKC.²⁹⁴ Men wil zich er voor hoeden betrokken te raken in het aan de gang zijnde Syrische conflict. Er wordt in dit kader gewerkt aan het sluiten van de rangen en het oplossen van interne conflicten tussen en binnen groeperingen. Hiertoe wordt, zo stelt ook de VN-Veiligheidsraad vast, samengewerkt met de Libanese autoriteiten om de stabiliteit in het kamp te bevorderen tegen de achtergrond van de Syrische crisis.²⁹⁵

Nadat in 2014 verschillende politieke moorden plaatsvonden tussen leden van radicale islamistische groeperingen en Fatah, werd de Gezamenlijke Veiligheidsmacht (Palestinian Joint Security Force, al-Quwa al amniya al-filistiniya al-mushtarak) opgericht, die in februari 2015 actief werd. Hierin waren leden van 17 verschillende facties (waaronder Fatah, Hamas, islamistische en andere groeperingen) vertegenwoordigd. De bedoeling van de troepenmacht was niet om de confrontatie met de radicale groeperingen aan te gaan maar om ze onder controle te houden en gewapende confrontaties te vermijden.²⁹⁶ De Gezamenlijke Veiligheidsmacht werd sinds haar oprichting op de proef gesteld om de controle over het kamp te behouden.²⁹⁷

In de zomer van 2015 escaleerden de spanningen tussen islamistische groeperingen en Fatah in gewapende confrontaties. Na een mislukte moordpoging op een commandant van Fatah braken van 22 tot 27 augustus 2015 periodieke gewapende confrontaties uit tussen Jund ash-Sham en Fatah in het kamp, resulterend in zes doden, waaronder vier leden van Fatah, en minstens 35 gewonden.²⁹⁸ Het betrof de eerste ernstige uitbraak van geweld in het kamp in jaren.²⁹⁹ Volgens UNRWA ontvluchtten 3.000 personen het geweld.³⁰⁰ Op 27 augustus 2015 keerde na onderhandelingen tussen Fatah en haar bondgenoten enerzijds en Jund ash-Sham en haar alliantie van islamistische groeperingen anderzijds de kalmte terug.³⁰¹ Ustab al-Ansar zou, volgens Palestijnse bronnen geconsulteerd door *The Daily Star*, als bemiddelaar zware druk hebben uitgeoefend op Shabab al-Muslim.³⁰²

Sinds de tweede helft van 2016 stegen de spanningen en het geweld in het kamp.³⁰³ Op 19 september 2016 ontstond onrust in het kamp nadat een Palestijn vermoord werd die een vermeend informant voor het leger was. Door het hierop volgende geweld diende UNRWA zijn kantoren gedurende twee dagen te sluiten.³⁰⁴ Midden november 2016 ving het Libanese leger aan met de constructie van een muur rond het kamp. De beslissing werd in samenspraak met de Palestijnse fracties genomen als veiligheidsmaatregel om binnen- en buitenkomst van gewapende radicale groeperingen te verhinderen.³⁰⁵ Er ontstonden massale protesten.³⁰⁶ In de maand december 2016 verhevigde het geweld met in totaal drie gevechtsrondes, de eerste twee op 5 en 7 december 2016.³⁰⁷ Op 21 en 22 december 2016 brak het voor 2016 zwaarste geweld uit in het kamp waarbij

²⁹⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 29/08/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁹⁵ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

²⁹⁶ CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁹⁷ CSKC, 10/2015, [url](#); USDOS, 13/04/2016, [url](#)

²⁹⁸ OCHA, 07/12/2017, [url](#); Al Jazeera (Strickland P.), 31/08/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); Gatestone Institute (Abu Toameh K.), 01/09/2015, [url](#)

²⁹⁹ Kataeb, 26/08/2015, [url](#)

³⁰⁰ Palestine Chronicle, 27/08/2015, [url](#)

³⁰¹ Al-Bawaba, 29/08/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#); Al Jazeera (Strickland P.), 31/08/2015, [url](#)

³⁰² Kataeb, 26/08/2015, [url](#)

³⁰³ UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

³⁰⁴ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

³⁰⁵ Al-Jazeera (Tahhan Z.), 23/11/2016, [url](#)

³⁰⁶ Al-Monitor (Mouhazem H.), 01/12/2016, [url](#); Now Media (Wallace C.), 09/12/2016, [url](#)

³⁰⁷ Naharnet, 07/12/2016, [url](#); UNRWA, 07/12/2016, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

acht doden en veel gewonden vielen. Kampinwoners ontvluchtten tijdelijk het kamp.³⁰⁸ UNRWA schortte bij de verschillende opstoten van geweld in december telkens haar diensten op omwille van veiligheidsredenen.³⁰⁹

Op 18 februari 2017 werd de Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontbonden nadat eerst Fatah en vervolgens Hamas besloten zich terug te trekken.³¹⁰ De troepenmacht slaagde er volgens Mohammed Zaatari, expert voor *The Daily Star*, nooit in de moorden, wraakacties en toenemende spanningen in te perken. Haar bevoegdheid gold niet overal in het kamp en het balanceerde op een zeer preair politiek machtsevenwicht om verdachten uit te leveren aan de Libanese autoriteiten.³¹¹ De veiligheidshandhaving viel hierna terug op de situatie zoals deze voor juli 2014 bestond, waarbij elke fractie instond voor de veiligheid in zijn territorium. Hierna ontspoorde de veiligheidssituatie in het kamp.³¹² Van 23 februari tot 28 februari 2017 lieten bij een nieuwe gevechtsronde twee personen, waaronder een kind, het leven en raakten verschillende burgers gewond. De gevechten braken uit naar aanleiding van een bezoek van PLO-leider Mahmoud Abbas aan Libanon.³¹³ Er werden machinegeweren en raketgranaat ingezet en auto's in brand gestoken.³¹⁴ Er vielen een dode en negen gewonden (waaronder een vrouw werkzaam voor UNRWA). Een zwaar gewond lid van Ustab al-Ansar die had trachten bemiddelen, bezweek later aan zijn verwondingen.³¹⁵ Een honderdtal families verlieten het kamp omwille van het geweld.³¹⁶ Gewapende strijders gebruikten vijf UNRWA-faciliteiten instellingen, waaronder drie scholen. Eén school raakte ernstig beschadigd. Er werden niet-geëxplodeerde materialen aangetroffen naast een kantoor van UNRWA. Scholen en auto's brandden uit. Ten gevolge van het geweld sloot UNRWA tot 7 maart 2017 al haar scholen, ziekenhuizen en andere centra.³¹⁷ Zoals de gewoonte is bij elke opstoot van geweld kwamen de verschillende Palestijnse facties samen onder bemiddeling van Ustab al-Ansar.³¹⁸ Op 28 februari 2017 werd een akkoord bereikt over een bestand. Een onderdeel van dit akkoord betrof de oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke troepenmacht.³¹⁹ Op 14 maart 2017 bereikten de verschillende facties een consensus over de toekomstige samenstelling en missie van de nieuwe gemeenschappelijke troepenmacht.³²⁰ Naast Fatah, maken ook Hamas, Islamic Jihad en Ustab al-Ansar hier deel van uit.³²¹ Met de Libanese autoriteiten werd afgesproken om criminelen of voortvluchtigen uit te leveren.³²²

Een eerste uitrukken van de nieuwe Gezamenlijke Veiligheidsmacht, op 7 april 2017, leidde meteen tot zware gewapende confrontaties.³²³ Toen de troepenmacht op het punt stond zich te ontplooien in de wijk al-Tiri, het bolwerk van Badr, lanceerde deze een tegenoffensief. Meer dan 200 strijders (100 van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht bijgestaan door strijders van verscheidene andere facties, waaronder ook PFLP-GC) gingen in de tegenaanval met mortieren, raketgranaat en zware

³⁰⁸ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

³⁰⁹ UNRWA, 22/12/2016, [url](#)

³¹⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 16/02/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/02/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

³¹¹ The Daily Star (Zaatari M.), 20/02/2017, [url](#)

³¹² UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

³¹³ UNRWA, 28/02/2017, [url](#)

³¹⁴ Reuters, 28/02/2017, [url](#)

³¹⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 05/03/2017, [url](#)

³¹⁶ Annahar, 28/02/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UNRWA (Gunness C.), 04/03/2017, [url](#); Reuters, 28/02/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 06/03/2017, [url](#)

³¹⁷ UNRWA (Gunness C.), 04/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 07/03/2017, [url](#)

³¹⁸ Mulhak, 27/02/2017, [url](#)

³¹⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 11/03/2017, [url](#)

³²⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/03/2017, [url](#)

³²¹ The Daily Star (Zaatari M.), 09/04/2017, [url](#)

³²² Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

³²³ Illini Journal of International Security (Weiss C.), 06/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#)

machinegeweren. De in totaal zes dagen durende gewapende confrontaties resulteerden in 12 doden (in hoofdzaak strijdsters maar ook kinderen) en 44 gewonden (waaronder verscheidene burgers).³²⁴ Het epicentrum van het geweld bevond zich in de wijk al-Tiri. Verdwaalde kogels en bommen kwamen ook neer buiten het kamp, voornamelijk in de wijk Villat in de stad Sidon (Saida), waarbij verschillende burgers gewond raakten. Schoten van scherpschutters bereikten een (geëvacueerd) ziekenhuis in de stad Sidon, de wijk Fowwar in Sidon en de wijk Tamir tussen het kamp en een legercheckpoint.³²⁵ Er werd tevens aanzienlijke materiële schade opgetekend in het kamp. Volgens UNRWA en de ngo Medical Aid for Palestinians (MAP) zouden 28 huizen volledig en 25 gedeeltelijk verwoest zijn, 63 andere huizen kenden zware schade. Ook water- en elektriciteitsnetwerken werden beschadigd.³²⁶ Tijdens de clashes was UNRWA opnieuw genoodzaakt acht scholen en twee ziekenhuizen te sluiten.³²⁷ Een paar honderd inwoners ontluchten het kamp. Honderdvijftig daarvan zochten hun toevlucht in het naburige kamp Mieh Mieh, anderen in Sidon en de wijk Taamir.³²⁸ Het leger versterkte haar posities rond het kamp.³²⁹ Op 12 april werd een akkoord bereikt waarbij Badr en zijn volgelingen zich hervestigden in een andere wijk van het kamp (onder controle van Fatah al-Islam) in ruil voor het neerleggen van de wapens en ontplooiing van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht in al-Tiri.³³⁰ De sterkte van de troepenmacht werd vergroot van 100 naar 150.³³¹ UNRWA heropende haar ziekenhuizen.³³² Grote groepen ontheemde Palestijnen keerden terug naar hun huizen in al-Tiri.³³³

Daarna bleven de spanningen erg hoog.³³⁴ In augustus 2017 kwam het opnieuw tot een zware gevechtsronde. Op 17 augustus 2017 braken na aanleiding van een aanval op een kantoor van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht een serie gewapende confrontaties uit met extremistische strijdsters, waaronder Bilal Abu Arqub, een bondgenoot van Bilal Badr en verbonden met al-Qaeda. Volgens lokale berichten zouden extremisten in het kamp door HTS betaald zijn om geweld te creëren in het kamp tijdens de legeroperatie *Dawn of the outskirts* tegen IS in de grensregio.³³⁵ Ook volgens het hoofd van de Libanese Algemene Veiligheidsdienst werd in het kamp een tweede front geopend om de aandacht van het leger van de operatie in de grensregio af te leiden.³³⁶ Hierbij vielen volgens de rapportering van de VN-Veiligheidsraad 8 doden, 86 gewonden en raakten een 400-tal personen ontheemd.³³⁷ Onder de doden bevonden zich twee Fatah-strijders, Palestijnse burgers en een Libanese burger die zich in de naburige wijk al-Baasiri in Sidon bevond.³³⁸ De gevechten concentreerden zich in de wijken al-Tiri, al-Souhoun en Jabal al-Haleeb.³³⁹ De wijk al-Tiri kende aanzienlijke materiële schade. Er werden zware wapens gebruikt, waaronder machinegeweren, mortieren en raketgranaten. Er kwamen verdwaalde kogels in naburige wijken in Sidon terecht. UNRWA diende haar diensten, waaronder medische zorg, tijdelijk te staken. Op 23 augustus 2017 kwam een wapenstilstand tot stand.³⁴⁰ De Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontplooide zich in al-

³²⁴ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#)

³²⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 10/04/2017, [url](#)

³²⁶ Medical Aid for Palestinians (MAP), 21/04/2017, [url](#)

³²⁷ Medical Aid for Palestinians (MAP), 21/04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#)

³²⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#)

³²⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#)

³³⁰ ICG, 04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#)

³³¹ The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#)

³³² The Daily Star (Zaatari M.), 19/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#)

³³³ The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#)

³³⁴ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³³⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

³³⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

³³⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³³⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 22/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

³³⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

³⁴⁰ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/08/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

Tiri.³⁴¹ De Palestijnse fracties kwamen overeen dat de Gezamenlijke Veiligheidsmacht voortaan een bredere bevoegdheid krijgt toegekend om voortvluchtigen op te sporen en te arresteren.³⁴² Hiertoe wordt samengewerkt met de inlichtingendienst van het leger.³⁴³

Op 26 augustus 2017 verklaarde UNRWA haar diensten gradueel terug op te starten.³⁴⁴ Het schooljaar kon begin september gewoon aanvangen in de 11 UNRWA-scholen. Wel voorziet UNRWA nieuwe veiligheidsmaatregelen in het geval van hernieuwd geweld. Zo werden veilige doorgangen en schuilplaatsen gecreëerd voor leerlingen en kregen leerkrachten trainingen in het verlenen van eerste hulp en het evacueren van leerlingen.³⁴⁵ Veel families wiens huizen in en rond de wijk al-Tiri het zwaarst getroffen werden tijdens de gewapende confrontaties, zijn nog steeds niet kunnen terugkeren.³⁴⁶ Slechts 30 % van de zwaar beschadigde huizen in augustus 2017 in de wijk Tiri, werd ondertussen hersteld.³⁴⁷

Van november 2016 tot november 2017 vielen bij geweld in het kamp (1,5 km²) minstens vijftig doden. Aangezien de gewapende confrontaties plaatsvinden in drukbevolkte wijken bevinden zich hieronder verscheidene burgers.³⁴⁸

4.6.2.2. Actuele situatie

Tijdens de verslagperiode was de veiligheidssituatie in het kamp relatief kalm. De spanningen tussen Fatah en islamistische groeperingen verminderden. Verschillende leden van extremistische groeperingen verlieten het kamp, gaven zich over aan de autoriteiten (drie), werden uitgeleverd (één) of gearresteerd (vier). Op 3 januari 2018 berichtte Bilal Badr dat hij naar Syrië reisde.³⁴⁹ Toen diens vrouw gearresteerd werd door de militaire veiligheidsdienst toen zij het kamp verliet, creëerde dit onrust in het kamp, waarop zij weer werd vrijgelaten.³⁵⁰ Begin januari 2018 legde het leger verhoogde veiligheidsmaatregelen op rond de ingang van het kamp (alsook het kamp Mieh Mieh) om exit-pogingen van gezochte personen beter te monitoren. Kampinwoners moesten zich bij het binnen- en buitengaan aan de hand van hun identiteitsdocument door elektronische poorten en metaaldetectoren passeren.³⁵¹ Eind juni 2018 kondigde het leger aan deze te weer te verwijderen en te vervangen door 'andere' minder belastende veiligheidsmaatregelen zonder deze te specifiëren.³⁵²

In totaal vielen volgens de rapportering van de VN-Veiligheidsraad tijdens de eerste helft van 2018 vijf doden en een vijftiental gewonden.³⁵³

Op 9 februari 2018 was na een mislukte moordpoging op het hoofd van de Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht sprake van gewapende confrontaties in de wijk al-Bustan al-Kabir met

³⁴¹ The Daily Star (Zaatari M.), 07/10/2017, [url](#)

³⁴² The Daily Star (Zaatari M.), 27/08/2017, [url](#)

³⁴³ The Daily Star (Zaatari M.), 20/09/2017, [url](#)

³⁴⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 26/08/2017, [url](#)

³⁴⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 09/09/2017, [url](#)

³⁴⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 17/10/2017, [url](#)

³⁴⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 15/05/2018, [url](#)

³⁴⁸ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#)

³⁴⁹ The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 28/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 03/01/2018, [url](#); Naharnet, 26/10/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#)

³⁵⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 03/01/2018, [url](#)

³⁵¹ The Daily Star (Zaatari M.), 13/01/2018, [url](#)

³⁵² The Daily Star, 26/06/2018, [url](#)

³⁵³ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

machinegeweren en RPG's.³⁵⁴ De situatie escaleerde toen een Palestijn een lid van Fatah probeerde te doden maar in de plaats anderen raakte met twee doden en een gewonde tot gevolg. Hierna ontstond een gewapend treffen tussen extremisten van de wijk Safsaf en de Fatah-beweging. Huizen, winkels en auto's raakten beschadigd en een aantal generatoren schoten in brand. De politieke vertegenwoordiger van Hamas riep op tot kalmte.³⁵⁵ Na deze uitbraak van geweld nam het leger extra veiligheidsmaatregelen aan de controlepost bij de ingang van het kamp en sloot het verschillende andere toegangen.³⁵⁶ De dader werd opgepakt en overgebracht naar het ziekenhuis. Deze ontsnapte en keerde terug naar het kamp waar hij begin april 2018 opnieuw geweld en twee doden veroorzaakte in de islamistische wijk Safsaf. De islamitische facties van het kamp gingen eind april 2018 over tot zijn uitlevering aan de Libanese autoriteiten.³⁵⁷

Eveneens op 9 februari 2018 ontplofte een bom op de groentemarkt in het kamp. Er vielen geen slachtoffers. Het is onduidelijk of beide incidenten gelieerd zijn³⁵⁸

Midden februari 2018 schoot een man, kwaad omwille van de gebrekkige medische voorzieningen in het kamp, een kogel in de lucht gericht naar de militaire inlichtingendienst net buiten het kamp. De Palestijnse veiligheidsmacht in het kamp leverde hem uit aan de Libanese autoriteiten.³⁵⁹

In maart 2018 ontstond een ruzie tussen leden van Fatah. Er werd geschoten en twee inwoners van het kamp raakten hierbij gewond. Fatah bedwong het incident snel.³⁶⁰

Op 4 april 2018 vielen twee doden en drie gewonden tijdens een schietgevecht tussen twee leden van islamistische groepen.³⁶¹

Eind juni 2018 werd een drugsdealer doodgeschoten bij een schietgevecht tussen drugsdealers. Een aantal betrokken individuen werden met medewerking van verschillende facties aan de Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht overgeleverd.³⁶²

De Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht kampt volgens een artikel in *The Daily Star* met een chronisch budgettekort en een gebrek aan eenheid in haar rangen waardoor haar controlesmogelijkheden beperkt blijven.³⁶³

4.6.3. Post-conflictsituatie in Nahr al-Bared

Libanese veiligheidsdiensten houden zich zoals vermeld afzijdig van militair engagement binnen de kampen. Hier kwam echter een belangrijke uitzondering op in 2007 toen het leger, in weerwil van het Caïro-akkoord van 1969, in actie kwam in het Palestijns vluchtelingskamp Nahr al-Bared en de islamistische beweging Fatah al-Islam verjoeg. Hier bestond een politieke consensus over en de PLO stemde hiermee in. Van 20 mei 2007 tot 2 september 2007 werd in het kamp een conflict uitgevochten tussen het Libanese leger en de gewapende islamistische groepering Fatah al-Islam. Het waren de hevigste binnenlandse gevechten sinds het einde van de burgeroorlog in 1990. Het

³⁵⁴ CSKC, s.d., [url](#); The Daily Star, 10/02/2018, [url](#); CSKC, 09/02/2018, [url](#)

³⁵⁵ CSKC, 09/02/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁵⁶ The Daily Star, 10/02/2018, [url](#)

³⁵⁷ CSKC, 09/02/2018, [url](#); The Daily Star, 27/04/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 05/04/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 12/03/2018, [url](#)

³⁵⁸ The Daily Star, 09/02/2018, [url](#)

³⁵⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 17/02/2018, [url](#)

³⁶⁰ The Daily Star, 14/03/2018, [url](#)

³⁶¹ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁶² Naharnet, 28/06/2018, [url](#); The Daily Star, 28/06/2018, [url](#)

³⁶³ The Daily Star, 06/03/2018, [url](#)

oude kampdeel werd bijna volledig vernield terwijl deze het grootste bevolkingsaantal kent en het merendeel van de IDP's daar vandaan komen.³⁶⁴

Slechts 54 % van de ontheemde kamppopulatie kon terugkeren.³⁶⁵ Volgens UNRWA zijn 12.416 inwoners, de helft van de kamppopulatie, nog steeds ontheemd.³⁶⁶ Zij leven in tijdelijke onderkomens in de buitenwijk van het kamp of in het naburige kamp Beddawi.³⁶⁷ Het leger is nu officieel bevoegd voor de veiligheid en het verhinderen van de invoer van wapens in het kamp en controleert het bewegen in en uit het kamp.³⁶⁸ Door de slechte socio-economische omstandigheden stegen volgens het CSKC de spanningen tussen de Palestijnse vluchtelingen en het leger in Nahr al-Bared.³⁶⁹ Veel van de arrestanten uit 2007 worden nog steeds zonder proces vastgehouden in de gevangenis Roumieh, wat eveneens aanleiding geeft tot spanningen en demonstraties, zo stelt het OSAC.³⁷⁰ Wel is Nahr al-Bared volgens het CSKC het enige kamp waar geen officiële Palestijnse militaire aanwezigheid is. De grond werd gevuld met versterkt beton om te verhinderen dat ondergrondse tunnels zouden gebouwd worden. De straten werden breed genoeg heraangelegd opdat er tanks in zouden kunnen passeren om straatgevechten te verhinderen.³⁷¹ Er zijn geen wapens en milities zichtbaar.³⁷²

Tijdens de verslagperiode bleef de veiligheidssituatie in het kamp stabiel.³⁷³

³⁶⁴ The Daily Star, 29/09/2007, [url](#)

³⁶⁵ Al-Monitor (Hilton A.), 25/10/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#)

³⁶⁶ USDOS, 03/03/2017, [url](#)

³⁶⁷ UNRWA, s.d., [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

³⁶⁸ USDOS, 20/04/2018, [url](#); PHRO, 2011, [url](#); European Commission High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, 20/03/2013, [url](#)

³⁶⁹ CSKC, 10/2015, [url](#)

³⁷⁰ OSAC, 14/03/2016, [url](#)

³⁷¹ Al-Jazeera, 04/02/2017, [url](#)

³⁷² CSKC, 10/2015, [url](#)

³⁷³ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

5. Doelwitten van het geweld

Sinds 2015 stelt onder meer de VN-Veiligheidsraad een verbetering van de algemene veiligheidssituatie vast.³⁷⁴ Mede door de toegenomen veiligheidsmaatregelen van het leger en Hezbollah nam het geweld ook in 2016, 2017 en 2018 beduidend af. In totaal vielen volgens de Global Attack Index van Jane's Intelligence in 2016 en 2017 respectievelijk 25 en 28 burgerdoden.³⁷⁵ In 2014 en 2015 waren dit er nog 144 en 82.³⁷⁶

Het tijdens de verslagperiode gerapporteerde geweld betrof vooral criminale geweld, waaronder ook clangeweld, waarbij doden en gewonden vielen.³⁷⁷ In de Bekaa vonden in januari en februari 2018 tevens opnieuw een aantal ontvoeringen plaats met sektarische en/of criminale inslag.³⁷⁸ Voorts was sprake van sociale onrust en geïsoleerd verkiezingsgeweld. Bij het geweld gelieerd aan de verkiezingen viel één dode.³⁷⁹ Tot slot gingen verschillende raids en arrestaties van vermeende extremisten gepaard met schietincidenten.³⁸⁰

Het leger houdt regelmatig raids in de Syrische vluchtelingskampen in de regio van Aarsal, waarbij soldaten zich volgens internationale organisaties en ICG schuldig maken aan mensenrechtenschendingen zoals willekeurige arrestaties.³⁸¹ Libanese mensenrechtenorganisaties melden rapporteringen van foltering en intimidatie.³⁸²

Het geweld in Ayn al-Hilwah betreft gewapende confrontaties tussen rivaliserende groepen onderling. Van november 2016 tot november 2017 vielen bij geweld in het kamp (1,5 km²) minstens vijftig doden. Aangezien de schietgevechten met zware machinegeweren, raketwerpers en mortieren plaatsvonden in dichtbevolkte wijken, bevonden zich hieronder verscheidene burgers.³⁸³ UNRWA diende scholen en ziekenhuizen 18 maal gedurende een periode te sluiten. Dit heeft een directe grote invloed op kampbewoners die in grote mate afhankelijk zijn van de diensten van UNRWA. Ook wordt in periodes van gewapende clashes de bewegingsvrijheid van inwoners in en uit het kamp beperkt, wat invloed heeft op de werkmogelijkheden.³⁸⁴ Tijdens de verslagperiode was de situatie in het kamp Ayn al-Hilwah kalmer dan in de vorige verslagperiode. In totaal vielen tijdens de eerste helft van 2018 vijf doden en een vijftiental gewonden.³⁸⁵

De blijvende politieke en socio-economische kwetsbaarheid in de Palestijnse kampen creëert een omgeving waarbinnen persoonlijke conflicten ontaarden in gewapende confrontaties tussen

³⁷⁴ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#); UN Security Council, 16/04/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

³⁷⁵ Jane's 360, 19/02/2018, [url](#); Jane's Terrorism and Insurgency Centre, 28/04/2017, [url](#)

³⁷⁶Jane's 360, s.d., [url](#); Jane's 360, s.d., [url](#)

³⁷⁷ CSKC, 02/2018, [url](#)

³⁷⁸ The Syrian Observer, 23/02/2018, [url](#); CSKC, 31/01/2018, [url](#); CSKC, 01/01/2018, [url](#); The Daily Star, 14/06/2018, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#)

³⁷⁹ ACLED, 17/05/2018, [url](#)

³⁸⁰ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁸¹ USDOS, 20/04/2018, [url](#); HRW, 20/09/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³⁸² CLDH, 06/07/2017, [url](#); AI, 25/07/2017, [url](#); CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³⁸³ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#)

³⁸⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 13/01/2018, [url](#); OCHA, 07/12/2017, [url](#)

³⁸⁵ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

facties.³⁸⁶ De VN-Veiligheidsraad stelt dat zolang de onderliggende oorzaken (socio-economische achterstelling, extremisme en wapenverbreiding) niet aangepakt worden, er een blijvend risico op aanhoudend geweld in Ayn Al-Hilwah bestaat.³⁸⁷

Het geweld in Libanon zelf genereerde de voorbije jaren geen significante volksverplaatsingen, maar slechts tijdelijke ontheemding in het Palestijns vluchtelingenkamp Ayn al-Hilwah.³⁸⁸

³⁸⁶ United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁸⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³⁸⁸ CSKC, s.d., [url](#)

Samenvatting

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota, met als gevolg een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging. Libanon kent een zwakke staatsstructuur en een broos sektarisch evenwicht. Wapens zijn wijdverspreid en in combinatie met de aanwezigheid van gewapende milities houdt dit volgens de VN-Veiligheidsraad een veiligheidsrisico voor Libanese burgers in.³⁸⁹ Het land werd getroffen door de Syrische burgeroorlog, die de politiek verder polariseerde, een massale vluchtelingscrisis teweegbracht en sektarische spanningen deed stijgen. Men neemt een toegenomen polarisatie waar tussen de soennitische en sjiiatische gemeenschap. Anderzijds zit de recente Libanese burgeroorlog nog stevig verankerd in het collectieve Libanese geheugen en bij elke opstoot van spanningen zijn de verschillende politieke en religieuze leiders geneigd om tot kalmte op te roepen. De naoorlogse regeling tot machtsdeling alsook de belangen van de verschillende sektarische elites voorkomen volgens analisten een nieuwe burgeroorlog.³⁹⁰ De twee Libanese politieke kampen behouden een politieke dialoog.

Het geweld in Libanon was in vergelijking met buurland Syrië nooit grootschalig en beperkte zich tot een schaduwoorlog in de vorm van aanslagen (op voornamelijk leger en Hezbollah-doelwitten), grensgeweld tussen de strijdende partijen en sektarische kidnappings. In 2016, 2017 en de eerste helft van 2018 stellen waarnemers een verbetering van de algemene veiligheidssituatie vast. Mede door de operaties van het leger en Hezbollah alsook door de ontwikkelingen in Syrië nam de schaal van geweld beduidend af. In 2017 kende Libanon een combinatie van politiek momentum, een verbeterde veiligheidssituatie en brede steun voor het leger. Met de verkiezing van een president en de vorming van een brede coalitie regering kwam een einde aan een lange periode van instabiliteit. Iran vergrootte hiermee haar invloedssfeer ten opzichte van Saoedi-Arabië in Libanon.

Op 6 mei 2018 vonden voor het eerst opnieuw parlementsverkiezingen plaats nadat deze omwille van veiligheidsredenen sinds 2013 stelselmatig werden uitgesteld. Het parlementaire blok verbonden aan Hezbollah versterkte hierbij haar positie nog. Hezbollah domineert het Libanese politieke en militaire landschap en heeft een *de facto* vetorecht over alle regeringsbeslissingen. Geen Libanese politieke groepering noch andere staat (Iran, Israël) heeft belang bij een escalatie van het geweld en het risico op een burgeroorlog in Libanon.

Verschillende lokale salafistische bewegingen werden ontmanteld en een groot aantal extremisten gearresteerd. Daar waar de meeste burgerdoden in 2014 vielen bij sektarisch geweld in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet en in een aantal dichtbevolkte wijken in Tripoli, kwam een einde aan dit geweld. De laatste terroristische aanslag in Beiroet betrof een dubbele zelfmoordaanslag op 12 november 2015 in de zuidelijke sjiiatische wijk Bourj al-Barajneh. Mede door de toegenomen veiligheidsmaatregelen en ontplooiing van het leger vinden sinds april 2014 geen gewapende confrontaties meer plaats tussen alawitische en soennitische milities in Tripoli.

In 2016 en de eerste helft van 2017 concentreerde het geweld zich in de grensregio met Syrië, voornamelijk in de noordoostelijke Bekavallei (Arsal, Ras Baalbek). Er werd in deze afgelegen bergen aan de grens een kleinschalige uitputtingsslag gestreden waarbij strijders van HTS en IS uit een hinderlaag legerposten aanvielen en Hezbollah of het leger op hun beurt strijders belaagden. IS en HTS bekampten ook elkaar waarbij langs beide kanten, nagenoeg uitsluitend onder de strijdende partijen. Libanon herstelde in de zomer 2017 staatscontrole over de noordoostelijke grensregio en pakte hiermee een deel van de veiligheidsimpact van de oorlog in Syrië aan. Hezbollah en het leger controleren nu de volledige grensregio met Syrië. Met het vertrek van nagenoeg 1.000 IS- en HTS-

³⁸⁹ United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁹⁰ Al-Monitor (Macaron J.), 05/11/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); ICG, 09/05/2018, [url](#)

strijders, kwam een einde aan de dagelijkse gewapende confrontaties in de noordoostelijke grensregio.

Met het einde van het gewapend geweld en controle van het Assad-regime in een groot deel van West-Syrië, namen de aanvallen vanuit Syrië (raket- en mortieraanvallen door rebellengroepen en luchtaanvallen door het Syrische leger) eveneens verder sterk in intensiteit af. Na de zomer van 2017 werd geen Syrisch grensgeweld meer gerapporteerd.

In de overige regio's blijft het overwegend rustig. Tijdens de verslagperiode bleef de situatie in Zuid-Libanon stabiel ondanks de dreigende retoriek langs weerskanten. VN-resolutie 1701 die een einde maakte aan het conflict tussen Hezbollah en Israël in 2006 wordt grotendeels nageleefd. Beide partijen houden zich aan een wederzijds afschrikkingsevenwicht.

Het tijdens de verslagperiode gerapporteerde geweld betrof vooral crimineel geweld, waaronder ook clangeweld, waarbij doden en gewonden vielen. Voorts was sprake van sociale onrust en geïsoleerd verkiezingsgeweld. Tot slot gingen verschillende raids en arrestaties van vermeende extremisten gepaard met schietincidenten.

In de Palestijnse kampen blijft, met uitzondering van Ayn al-Hilwah, de huidige veilheidssituatie relatief stabiel. In Ayn al-Hilwah vielen van november 2016 tot november 2017 in het kamp (1,5 km²) in verschillende gevechtsrondes tussen Shabab al- Muslim en Fatah (en de Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht) minstens vijftig doden. Aangezien de schietgevechten plaatsvinden in drukbevolkte wijken bevinden zich onder de slachtoffers burgers.³⁹¹ Tijdens de verslagperiode verminderden de spanningen en het geweld tussen Fatah en islamistische groeperingen. Verschillende leden van extremistische groeperingen verlieten het kamp, gaven zich over aan de autoriteiten, werden uitgeleverd of gearresteerd. Tijdens de eerste helft van 2018 vielen vijf doden en een vijftiental gewonden.³⁹² De Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontplooide zich in de meest gevoelige wijken maar de situatie blijft gespannen. De wapenstilstanden houden over het algemeen niet lang stand.

De veilheidssituatie in Libanon bleef stabiel ondanks de burgeroorlog in Syrië en de hiermee gepaard gaande massale vluchtingencrisis. Libanon blijft tot dusver gespaard van de regionale impact van de koude oorlog tussen Iran en Saoedi-Arabië en deze tussen Iran en Israël hoewel de spanningen stijgen.³⁹³

³⁹¹ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#)

³⁹² United Nations Security Council, 08/03/2018, [url](#); United Nations Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁹³ ICG, 25/06/2018, [url](#)

Bijlagen

1. Kaart Libanon³⁹⁴

³⁹⁴ ICG, 2/12/2010, [url](#)

2. Kaart Baalbek / El-Hermel³⁹⁵

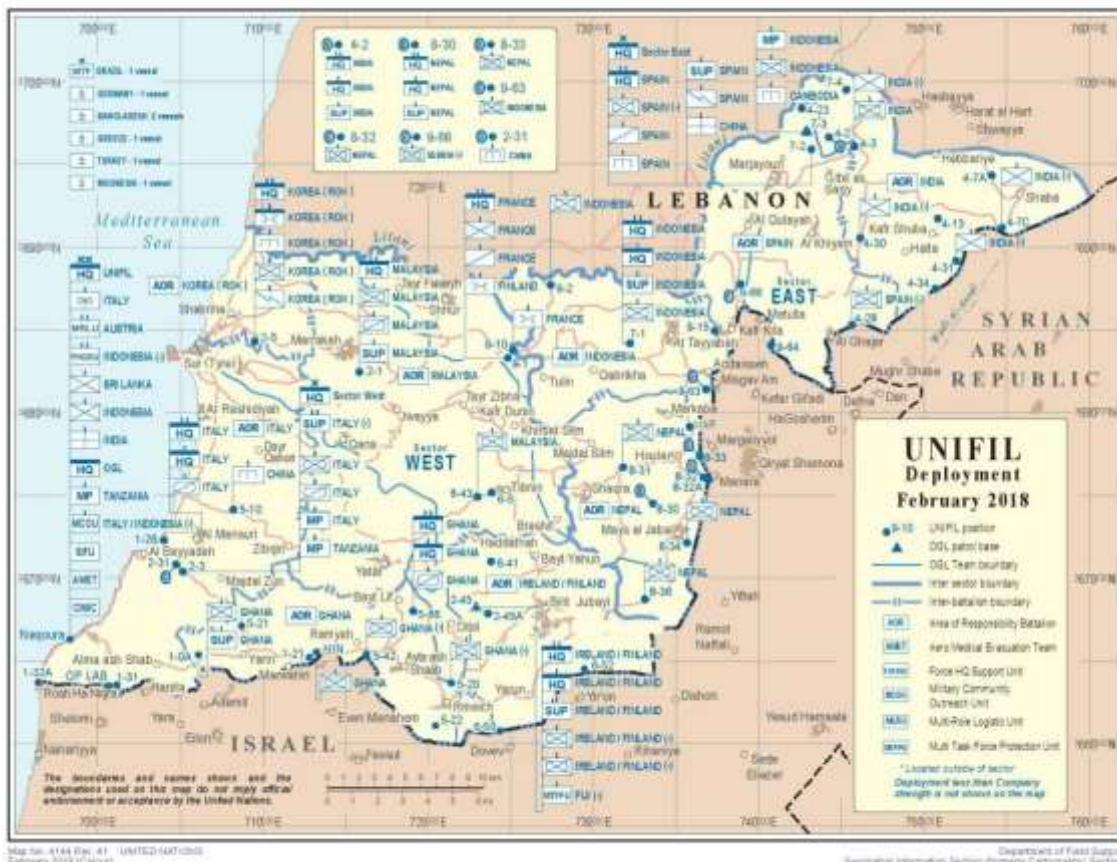
³⁹⁵ UNHCR, 06/2015, [url](#)

3. Kaart gouvernementen van Libanon³⁹⁶

³⁹⁶ OCHA, 08/12/2014, [url](#)

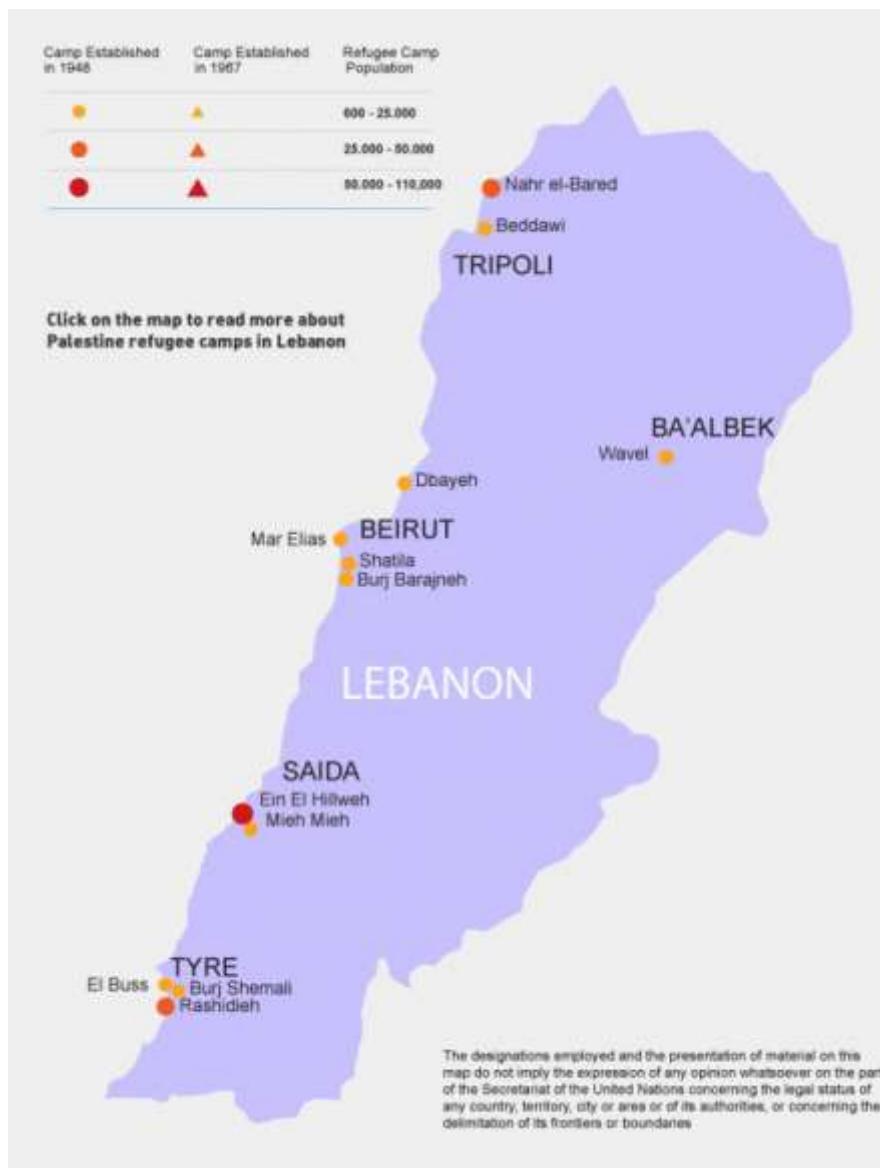
4. Kaart Zuid-Libanon

United Nations Force in Lebanon (UNIFIL) deployment and Lebanon-Syria-Israel Triborder area³⁹⁷

³⁹⁷ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#)

5. Kaart Palestijnse kampen³⁹⁸

³⁹⁸ UNRWA, s.d., [url](#)

Bibliografie

Geschreven en audiovisuele bronnen

ACAPS, *Lebanon: politics and security*, [laatste update] 08/12/2017, <https://www.acaps.org/country/lebanon/crisis-analysis> [geraadpleegd op 08/12/2017]

ACAPS, *Lebanon crisis analysis*, s.d., <https://www.acaps.org/country/lebanon/crisis-analysis> [geraadpleegd op 01/06/2018]

ACAPS, *Lebanon Overview*, s.d., <https://www.acaps.org/country/lebanon> [geraadpleegd op 26/06/2018]

Action on Armed Violence (AOAV) (Hitchcock C.), *Beirut bombings: suicide attacks continue to take a heavy toll on civilians*, 13/11/2015, <https://aoav.org.uk/2015/beirut-bombings-suicide-attacks-continue-to-take-a-heavy-toll-on-civilians/> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Agence France Press (AFP) (Abou Rahal L.), *Destitute Ain el-Hilweh camp becomes Jihadist Refuge*, 07/04/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Apr-06/293461-ain-al-hilweh-camp-becomes-jihadi-refuge.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Agence France Press (AFP), *Lebanon mourns 41 killed in bomb attack on Hezbollah bastion*, 13/11/2015, <http://www.businessinsider.com/afp-lebanon-mourns-41-killed-in-bomb-attack-on-hezbollah-bastion-2015-11?IR=T> [geraadpleegd op 27/11/2015]

AP News, *Hezbollah score major gains in Lebanon election*, 07/05/2018, <https://apnews.com/09719e44a3e44af9b28cd77485011643> [geraadpleegd op 26/06/2018]

AP, *Lebanese military arrests fugitive radical Islamist cleric*, 15/11/2017, <https://www.nytimes.com/aponline/2017/11/15/world/middleeast/ap-ml-lebanon-fugitive-cleric.html> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Al-Alalam, *Bomb attack hits vehicle in eastern Lebanon, kills local official*, 28/12/2016, <http://en.alalam.ir/news/1903501> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Bawaba, *Truce hold in Ain al-Hilweh camp ahead of start of school year next week*, 29/08/2015, <http://www.albawabaeg.com/61486> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Al-Bawaba, *Man Arrested After Stealing Officer's Gun and Assaulting Security Personnel in Lebanon*, 25/03/2018, <https://www.albawaba.com/editorchoice/man-arrested-after-stealing-officers-gun-and-assaulting-security-personnel-lebanon-1107> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Al-Jazeera, *Lebanon's new parliament re-elects Hezbollah ally as speaker*, 23/05/2018, <https://www.aljazeera.com/news/2018/05/lebanon-parliament-set-hold-session-180522194354599.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Jazeera, *Are Israel and Hezbollah headed for another war*, 09/09/2017, www.aljazeera.com/indepth/features/2017/09/israel-hezbollah-headed-war-170908085430428.html [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Jazeera, *Lebanon sentences Ahmed al-Assir to death*, 28/09/2017, <http://www.aljazeera.com/news/2017/09/lebanon-sentences-ahmed-al-assir-death-170928203554043.html> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Al-Jazeera (Blanford N.), *Lebanon army holds the line as ISIL inches closer to border towns*, 05/02/2015, <http://america.aljazeera.com/articles/2015/2/5/isil-inches-war-closer-to-lebanons-border.html>

Al-Jazeera (Samaha N.), *Lebanon gears up for spring war against armed groups*, 04/04/2015,
<http://www.aljazeera.com/news/2015/03/lebanon-gears-spring-war-armed-groups-150330081609124.html>
[geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Jazeera (Strickland P.), *Refugees seek lasting peace in Lebanon's Ain al-Hilweh*, 31/08/2015,
<http://www.aljazeera.com/news/2015/08/refugees-seek-lasting-peace-lebanon-ain-al-hilweh-150830105256501.html>
[geraadpleegd op 27/11/2015]

Al-Jazeera, *UN forces patrol Lebanon-Israel border*, 13/04/2014,
<http://www.aljazeera.com/video/middleeast/2014/04/un-forces-patrol-lebanon-israel-border-2014413113352147290.html>
[geraadpleegd op 25/04/2014]

Al-Jazeera, *Hezbollah and Nusra clash on Lebanon border*, 05/10/2014,
<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/10/hezbollah-deadly-lebanon-clashes-2014105151439774403.html>
[geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Jazeera (Tahhan Z.), *Lebanon freezes plan for Ain al-Hilweh's 'racist wall'*, 23/11/2016,
<http://www.aljazeera.com/news/2016/11/lebanon-freezes-plan-ain-al-hilweh-racist-wall-161121124417114.html>
[geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Jazeera, *UN struggles to rebuild Palestinian refugee camp*, 04/02/2017,
<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2016/12/struggles-rebuild-palestinian-refugee-camp-161231140142502.html>
[geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Masdar News (Aboufadel L.), *Lebanese army arrests Palestinian man suspected of starting Shatila camp clashes*, 08/03/2018, <https://www.almasdarnews.com/article/lebanese-army-arrests-palestinian-man-suspected-of-starting-shatila-camp-clashes/>
[geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Macaron J.), *Was Hezbollah really the winner of Lebanon's elections?*, 09/05/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/05/lebanon-parliamentary-elections-hezbollah-winner.html>
[geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Rose S.), *Lebanese army appeals for international assistance*, 20/03/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/lebanon-commitment-army-security-support-rome-conference.html>
[geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Rose S.), *Israel builds new wall at Lebanon's southern border*, 26/02/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/04/iran-israel-confrontation-syria-russia-t4-base-drone-strike.html>
[geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Alami M.), *Mideast braces for war: Israel vs. Iran-backed Hezbollah*, 03/03/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/lebanon-syria-israel-iran-war-weapons-war-achievements.html>
[geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor, *Confrontation looms as Iran-Israel tension high in Syria*, 23/04/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/04/iran-israel-confrontation-syria-russia-t4-base-drone-strike.html>
[geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Alami M.), *Why Hezbollah wants Hariri back in Lebanon*, 21/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-hariri-resign-hezbollah-war-iran.html>
[geraadpleegd op 21/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *After Hariri's resignation, what's next for Lebanon*, 05/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-hariri-resignation-saudi-arabia-business-trade.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor, *Israel in no hurry to enter Saudi-Lebanese fray*, 15/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/israel-saudi-arabia-lebanon-hezbollah-iran-sunni.html>
[geraadpleegd op 15/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *Israel, Hezbollah playing Russian roulette in Syria*, 02/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/en/originals/2017/11/israel-hezbollah-russia-syria-iran-golan-conflict.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Hashem A.), *Israel, Hezbollah exchange threats of imminent war*, 12/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-hezbollah-israel-war-syria.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Preston S.), *Syrian refugees in Lebanon face eviction*, 10/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-refugees-evictions-syrians-notices-municipalities.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (el-Khoury B.), *With win over IS, Lebanese army jostles Hezbollah*, 15/09/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/09/lebanon-army-battle-islamic-state-victory-hezbollah.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Hilton A.), *Lebanon looks to create Palestinian society in refugee camp*, 25/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-palestine-refugee-camp-unrwa-reconstruction.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Alami M.), *Lebanese Christian village hit with eight suicide attacks in one day*, 28/06/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/06/lebanon-al-qaa-attacks-border-syria-refugees.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Al-Monitor (Ghanem E.), *Will short-term solution help Lebanon resolve trash crisis?*, 21/03/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/lebanon-trash-crisis-government-plan-landfills.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Al-Monitor (Nader S.), *Why Lebanon's 'you stink' movement lost momentum*, 23/10/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/lebanon-civil-movement-protests-violence.html> [geraadpleegd op 07/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), *Palestinian refugee camp in Lebanon becomes battlefield for Fatah-Islamist conflict*, 04/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/09/lebanon-ain-hilweh-camp-palestinian-refugees-tension-clashes.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Alami M.), *New jihadist generation in Lebanon*, 09/09/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/lebanon-jihad-salafism-threat.html> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz A.), *Lebanese army struggles for financing*, 20/10/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/lebanon-army-needs-funding-and-support-to-fight-terrorists.html> [geraadpleegd op 20/10/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), *Lebanon continues to struggle under weight of Syrian refugee crisis*, 12/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-syrian-displacement-crisis-international-action.html> [geraadpleegd op 09/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Lebanon's Tripoli microcosm for Syria conflict*, 12/12/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/12/lebanon-tripoli-microcosm-syria-war.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Terrorist groups exploit Palestinians in South Lebanon*, 20/11/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/09/lebanon-ain-hilweh-takfiri-groups-influence.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), *Tripoli battle foils IS expansion*, 05/11/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/lebanon-tripoli-battle-islamic-state-project-fails.html> [geraadpleegd op 05/11/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Hashem A.), *Nusra attacks on Lebanon attempt to 'change rules of game'*, 08/10/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/syria-war-lebanon-arrives.html> [geraadpleegd op 06/10/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Beirut bombing brings Lebanon's political parties together*, 01/12/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-terrorist-attack-fail-sow-sectarian-discord.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Lebanon's March 14 bloc takes stock on ninth anniversary*, 12/03/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/03/lebanon-march-14-movement-ninth-anniversary.html> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Will religiously divided landfills solve Lebanon's trash crisis?*, 05/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-waste-crisis-sectarian-landfills.html> [geraadpleegd op 09/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse, *Hezbollah locks down Beirut stronghold after bombings*, 26/08/2013 <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/beirut-dahiyeh-lock-down-attacks-fears-hezbollah.html> [geraadpleegd op 30/08/2013]

Al-Monitor Lebanon Pulse, *Lebanon risks becoming more like Iraq than Syria*, 20/08/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/lebanon-risk-iraq-syria-sectarian.html> [geraadpleegd op 14/10/2013]

Al-Monitor (Alami M.), *Who is behind new round of violence in Lebanon refugee camp?*, 13/04/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/04/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-jihadist-nucleus.html> [geraadpleegd op 13/04/2017]

Al-Monitor (Mouhazem H.), *Lebanon halts work as Palestinians reject wall around refugee camp*, 01/12/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/11/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-security-wall.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor (Rizk A.), *Why Lebanon could be spared from recent terrorism bloodshed*, 16/01/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/01/lebanon-terrorist-threat-syria-neighboring-countries.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

American Enterprise Institute, *Irantracker* [website], s.d., <http://www.criticalthreats.org> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Further investigation needed into deaths of Syrian refugees in military custody*, 25/07/2017, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/07/lebanon-further-investigation-needed-into-deaths-of-syrian-refugees-in-military-custody/> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Security forces using excessive force against protestors must be held to account*, 29/08/2015, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/08/lebanon-security-forces-using-excessive-force-against-protestors-must-be-held-to-account/> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Amnesty International (AI), *The State of the World's Human Rights - Lebanon*, 24/02/2016 http://www.ecoi.net/local_link/319817/445188_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

Annahar, *One killed, seven wounded in Palestinian refugee camp clashes*, 28/02/2017, <http://en.annahar.com/article/546485-shooting-renewed-in-ain-alhilweh-seriously-wounding-several> [geraadpleegd op 28/02/2017]

Arab News (Moukalled D.), *Lebanon's Ain Al-Hilweh: A microcosm of Arab conflicts*, 04/03/2017, <http://www.arabnews.com/node/1063221> [geraadpleegd op 05/03/2017]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Dashboard Lebanon 01-01-2018 – 30-06-2018*, s.d., <https://www.acleddata.com/dashboard/#422> [geraadpleegd op 02/07/2018]

Asharq al-Awsat, *Despite US sanctions, Hezbollah seeking more power in Lebanese government*, 19/05/2018, <https://aawsat.com/english/home/article/1273156/despite-us-sanctions-%E2%80%98hezbollah%E2%80%99-seeking-more-power-lebanese-govt> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Asharq al-Awsat, *Lebanon steps up security measures after arrest of suspected terrorists*, 16/09/2017, <https://aawsat.com/english/home/article/1025761/lebanon-steps-security-measures-after-arrest-suspected-terrorists> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat, *Lebanon's eastern borders free of ISIS...army deployed in the area*, 30/08/2017, <https://english.aawsat.com/caroline-akoum/news-middle-east/lebanons-eastern-borders-free-isis-army-deployed-area> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat (Astih P.), *'Ain el-Hilweh'...Time bomb threatening Lebanon*, 06/03/2017, <http://english.aawsat.com/p-astatih/features/ain-el-hilweh-time-bomb-threatening-lebanon> [geraadpleegd op 06/03/2017]

Asharq al-Awsat (Rida N.), *Lebanese army intensifies 'preemptive' strikes against extremists in Arsal*, 26/04/2017, <http://english.aawsat.com/nazeer-rida/news-middle-east/lebanese-army-intensifies-preemptive-strikes-extremists-arsal> [geraadpleegd op 26/04/2017]

Asharq al-Awsat, *Machnouk describes resistance brigades as occupation brigades*, 21/08/2016, <http://english.aawsat.com/theaawsat/news-middle-east/machnouk-describes-resistance-brigades-occupation-brigades> [geraadpleegd op 27/02/2017]

BBC News (Sinjab L.), *Lebanese Sunnis 'paying the price' for extremism of IS*, 14/10/2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-37606276> [geraadpleegd op 27/02/2017]

BBC News, *Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria*, 28/02/2017, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206> [geraadpleegd op 28/02/2017]

Blanford N., *Update: Striking distance – increasing attacks on Israel's northern border*, in Janes Intelligence Review (HIS), 22/04/2014, <http://www.janes.com/article/36914/update-striking-distance-increasing-attacks-on-israel-s-northern-border> [geraadpleegd op 25/04/2014]

Calabrese E. C., *Militer au Hezbollah. Ethnographie d'un engagement dans la banlieue sud de Beyrouth*, Paris : Editions Karthala 2016, 280 p. [geraadpleegd op 08/12/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), *Is a war between Hezbollah and Israel likely in the coming year?*, 21/09/2017, <http://carnegie-mec.org/diwan/73150> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Al-Masri A.), *Hezbollah re-ascendant in Lebanon*, 17/08/2017, <http://carnegieendowment.org/sada/72856> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), *Lebanon's inevitable entanglement in regional conflict*, 08/08/2014, <http://carnegie-mec.org/2014/08/08/lebanon-s-inevitable-entanglement-in-regional-conflict> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), *Hezbollah's Last-Ditch Battle*, 02/04/2014, <http://carnegieendowment.org/2014/03/31/hezbollah-s-last-ditch-battle/h6sa> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Endowment for International Peace (Corbeil A.), *Securing Lebanon, widening divides*, 31/07/2014, [http://carnegieendowment.org/sada/index.cfm?fa=show&article=56303&solt_hilite=\[geraadpleegd op 11/04/2014\]](http://carnegieendowment.org/sada/index.cfm?fa=show&article=56303&solt_hilite=[geraadpleegd op 11/04/2014])

Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M), *Religious authority and sectarianism in Lebanon*, 16/12/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/12/16/religious-authority-and-sectarianism-in-lebanon-pub-66487> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), *Loyalties and group formation in the Lebanese officer corps*, 03/02/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/02/03/loyalties-and-group-formation-in-lebanese-officer-corps-pub-62560> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), *Negotiating Jihad in Ain al-Hilweh*, 25/05/2016, <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=63670> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Middle East Center, *The sociopolitical undercurrent of Lebanon's Salafi militancy*, 27/03/2018, <https://carnegie-mec.org/2018/03/27/sociopolitical-undercurrent-of-lebanon-s-salafi-militancy-pub-75744> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Middle East Center (Young M.), *Is a war between Israel and Iran over Syria inevitable ?*, 10/05/2018, <http://carnegie-mec.org/diwan/76276> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Middle East Center (Young M.), *Lebanon ≠ Hezbollah*, 08/05/2018, <http://carnegie-mec.org/diwan/76280> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *Ten years after Hariri's death, are Lebanon's sunnis still leaderless?*, 13/02/2015, <http://carnegie-mec.org/publications/?fa=59072> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *The emerging jihadist threat in Lebanon*, 28/01/2015, <http://carnegie-mec.org/2015/01/28/emerging-jihadist-threat-in-lebanon> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Lebanese army's defeat of Salafists buys only short respite*, 27/06/2013, <http://carnegie-mec.org/2013/06/27/lebanese-army-s-defeat-of-salafists-buys-only-short-respite/gc95> [geraadpleegd op 25/9/2013]

Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), *Lebanon: Avenues for Reform after the Devastation*, in: *The Carnegie Middle East Center Arab Reform Bulletin*, 09/2006, Volume 4, Issue 7, <http://carnegieendowment.org/2008/08/18/avenues-for-reform-after-lebanon-s-devastation/ffy> [geraadpleegd op 13/10/2013]

Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Lebanon Edges Closer to Syrian Crisis*, 17/05/2012, <http://carnegieendowment.org/2012/05/17/lebanon-edges-closer-to-syrian-crisis/atdi> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Syrian Crisis Spills into Lebanon*, 21/5/2012, <http://carnegieendowment.org/2012/05/21/syrian-crisis-spreads-to-lebanon/ausr> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Center for Strategic and International Studies (CSIS) (Nerguizian A.), *The Lebanese armed forces, Hezbollah, and military legitimacy*, 04/10/2017, <https://www.csis.org/analysis/lebanese-armed-forces-hezbollah-and-military-legitimacy> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Chatham House (Khatib L.), *Lebanon re-elects its political status quo*, 09/05/2018, <https://www.chathamhouse.org/expert/comment/lebanon-re-elects-its-political-status-quo> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Civil-Military Fusion Centre (CFC), *Blowback: The unintended consequences of Hezbollah's role in Syria*, 09/2013, https://www.cimicweb.org/cmo/.../20130915_Hezbollah_Final.pdf [geraadpleegd op 13/09/2013]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Palestinian Security forces officer assassinated in Miye ou Miye*, 17/03/2018, <http://cskc.daleel-madani.org/sir/palestinian-security-forces-officer-assassinated-miye-ou-miye> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Armed clash in Ain el-Hilweh*, 09/02/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/armed-clash-ain-el-hilweh> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Two killed, one injured in Rashidieh shootouts*, 04/03/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/two-killed-one-injured-rashidieh-shootouts> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Conflict analysis bulletin, issue 10, February 2018 – an overview of the year 2017, focusing on shooting incidents*, 02/2018, <http://civilsociety-centre.org/article/conflict-analysis-bulletin-issue-10-february-2018-overview-year-2017-focusing-shooting> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Geo-located mapping of conflicts in Lebanon*, s.d., <http://civilsociety-centre.org/cap/map> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Kidnapping in Bekaa*, 01/01/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/kidnapping-bekaa> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *ISF frees hostages*, 31/01/2018, www.172.104.226.5/cskc/sir/isf-frees-hostages [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Between radicalization and mediation processes: a political mapping of Palestinian refugee camps in Lebanon*, 10/2015, <http://cskc.daleel-madani.org/paper/between-radicalization-and-mediation-processes-political-mapping-palestinian-refugee-camps> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 19/06/2018, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 28/06/2018]

Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 09/11/2017, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 16/11/2017]

Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.), *Islam: Sunnis and Shiites*, 28/01/2009, <https://fas.org/irp/crs/RS21745.pdf> [geraadpleegd op 28/06/2018]

Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.M.), *Lebanon: Background and U.S. Policy*, 14/02/2014, <http://www.refworld.org/docid/5318595b4.html> [geraadpleegd op 13/03/2014]

Council of Europe, *The situation in Lebanon and challenges for regional stability and European security*, 05/01/2017, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1484040983_the-situation-in-lebanon-and-challenges-for-regional-stability-and-european-security.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]

Counter Punch (Lamb F.), *Lebanon's outlawing of Palestinian civil rights*, 14/04/2017, <http://www.counterpunch.org/2017/04/14/lebanons-outlawing-of-palestinian-civil-rights/> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Daniels G., *Arsal: Lebanon's gateway to the Syrian conflict*, in: *Institute for the Study of War Updates* [blog], 31/12/2013, <http://iswssyria.blogspot.be/2013/12/arsal-lebanons-qatway-to-syrian.html> [geraadpleegd op 24/03/2014]

Danish Immigration Service, *Stateless Palestinian refugees in Lebanon, fhm-report 25 May to 6 June 2014*, 10/2014, <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/091D8946-CC06-4659-A864-773FA0D69FFC/0/RapportLibanon8102014pdf.pdf> [geraadpleegd op 05/11/2014]

European Commission High Representative of the European Union For Foreign Affairs and Security Policy, *Joint staff working document Implementation of the European Neighbourhood Policy in Lebanon, Progress in 2012 and recommendations for action*, 20/03/2013, http://ec.europa.eu/world/enp/docs/2013_enp_pack/2013_progress_report_lebanon_en.pdf [geraadpleegd op 4/10/2013]

European Council on Foreign Relations (ECFR), *Lebanon: containing spillover from Syria*, 09/2012, http://www.ecfr.eu/page/-/ECFR61_LEBANON_BRIEF.pdf [geraadpleegd op 26/10/2012]

European University Institute (Mouawad J.), *Lebanon's border areas in light of the Syrian war: New actors, old marginalization*, 03/2018, http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/52564/RSCAS_PR_2018_03.pdf?sequence=1&isAllowed=y [geraadpleegd op 01/06/2018]

Gatestone Institute (Abu Toameh K.), *Palestinians: turning refugee camps into weapons warehouses*, 01/09/2015, <http://www.gatestoneinstitute.org/6417/ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Human Rights Watch (HRW), *'Our homes are not for strangers': mass evictions of Syrian refugees by Lebanese municipalities*, 20/04/2018, <https://www.hrw.org/report/2018/04/20/our-homes-are-not-strangers/mass-evictions-syrian-refugees-lebanese-municipalities> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: police violence at protest on Jerusalem*, 19/12/2017, <https://www.hrw.org/news/2017/12/19/lebanon-police-violence-protest-jerusalem> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon/Syria: End Indiscriminate Cross-Border Attacks*, 22/04/2013, <https://www.hrw.org/news/2013/04/22/lebanon-syria-end-indiscriminate-cross-border-attacks> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Refugees in border zone at risk*, 20/09/2017, <https://www.hrw.org/news/2017/09/20/lebanon-refugees-border-zone-risk> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: deadly attack kills dozens*, 13/11/2015, <https://www.hrw.org/de/node/283372> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Tit-for-tat border kidnappings*, 02/05/2013, <https://www.hrw.org/news/2013/05/02/lebanon-tit-tat-border-kidnapping> [geraadpleegd op 06/09/2013]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2015 - Lebanon*, 29/01/2015, <http://www.hrw.org/world-report/2015/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2016 - Lebanon*, 27/01/2016, http://www.ecoi.net/local_link/318412/443592_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

In Pursuit of Peace (International Crisis Group, Atrache S.), *Beirut Bombing Widens Lebanon's Shiite-Sunni Divide*, 13/11/2015, <http://blog.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/2015/11/13/beirut-bombing-widens-lebanon-shiite-sunni-divide/> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Institute for the Study of War (ISW) (Cafarella J.), *Syrian jihadists signal intent for Lebanon*, 05/03/2015, http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrian_Backgrounder_approved_0.pdf [geraadpleegd op 08/05/2015]

Institute for the Study of War (ISW) (Fullton W.), *Iranian strategy in Syria*, 05/2013, <http://www.understandingwar.org/report/iranian-strategy-syria> [geraadpleegd op 4/10/2013]

Institute for the Study of War (ISW) (O'Bagy E.), *Syria conflict exacerbates communal tension in Lebanon*, 29/06/2013, <http://www.understandingwar.org/syria-update-syria-conflict-exacerbates-communal-tension-lebanon> [geraadpleegd op 23/9/2013]

Integrated Regional Information Networks (IRIN), *Army « under tremendous pressure » but still united*, 13/05/2008, www.irinnews.org/PrintReport.aspx?ReportId=78175 [geraadpleegd op 19/5/2008]

Integrated Regional Information Networks (IRIN), *Fear stalks Beirut Shia suburbs*, 26/03/2014, <http://www.irinnews.org/fr/report/99844/fear-stalks-beirut-s-shia-suburbs> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Inter-agency Information Sharing Portal, *Syria regional Refugee response* [laatste update] 31/05/2018, <https://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=122> [geraadpleegd op 27/06/2018]

International Business Times (Massi A.), *Christian, Sunni and Shia: Meet Hezbollah's Non-denominational military branch defending Lebanon, fighting in Syria*, 11/04/2015, <http://www.ibtimes.com/> [geraadpleegd op 27/02/2017]

International Business Times, *Lebanon's security, and old political and religious alliances divide Beirut's Trash demonstrations*, 09/09/2015, <http://www.ibtimes.com/lebanons-security-old-political-religious-alliances-divide-beiruts-trash-2088430> [geraadpleegd op 07/12/2015]

International Crisis Group (ICG), *A Huthi missile, a Saudi purge and a Lebanese resignation shake the Middle East*, 10/11/2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/huthi-missile-saudi-purge-and-lebanese-resignation-shake-middle-east> [geraadpleegd op 10/11/2017]

International Crisis Group (ICG), *A precarious balancing act: Lebanon and the Syrian conflict*, 22/11/2012, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/132-a-precarious-balancing-act-lebanon-and-the-syrian-conflict.aspx> [geraadpleegd op 4/10/2013]

International Crisis Group, *CrisisWatch Lebanon April 2018*, 04/2017, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/april-2018#lebanon> [geraadpleegd op 27/06/2018]

International Crisis Group (ICG), *In Lebanon's elections, more of the same is mostly good news*, 09/05/2018, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanons-elections-more-same-mostly-good-news> [geraadpleegd op 01/06/2018]

International Crisis Group (ICG), *Flashpoint Lebanon*, 25/06/2018, <https://www.crisisgroup.org/trigger-list/iran-us-trigger-list/flashpoints/lebanon> [geraadpleegd op 28/06/2018]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N°141*, 30/04/2015, <http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/CrisisWatch/2015/cw141.pdf> [geraadpleegd op 08/05/2015]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 150*, 01/02/2016, <http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/CrisisWatch/2016/cw150.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 154*, 01/06/2016, <http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/CrisisWatch/2016/cw154.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N°122*, 01/10/2013, <http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/CrisisWatch/2013/cw122.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2014]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch*, 02/2017, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/february-2017#lebanon> [geraadpleegd op 09/05/2017]

International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's Syria conundrum*, 14/03/2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/175-hizbollah-s-syria-conundrum> [geraadpleegd op 14/03/2017]

International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's weapons turn inward*, in: *Middle East Briefing n°23*, 15/05/2008, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/b023-lebanon-hizbollahs-weapons-turn-inward.aspx>, [geraadpleegd op 11/10/2013]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon needs help to cope with huge refugee influx*, 19/09/2016, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanon-needs-help-cope-huge-refugee-influx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon's Hizbollah turns eastward to Syria*, 27/05/2014, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/153-lebanon-s-hizbollah-turns-eastward-to-syria.aspx> [geraadpleegd op 06/10/2014]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon's self-defeating survival strategies*, 20/07/2015, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/160-lebanon-s-self-defeating-survival-strategies.pdf> [geraadpleegd op 07/12/2015]

International Crisis Group (ICG), *Nurturing instability: Lebanon's Palestinian Refugee Camps*, in: *Crisis Group Middle East Report, N° 84*, 19/02/2009, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/84%20nurturing%20instability%20lebanons%20palestinian%20refugee%20camps.pdf> [geraadpleegd op 12/05/2017]

International Crisis Group (ICG), *Too close for comfort: Syrians in Lebanon*, 13/05/2013, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon.aspx>, [geraadpleegd op 30/08/2013]

Jane's 360, *JTIC 2017 World Attack Index*, 19/02/2018, <http://www.janes.com/article/77899/jtic-2017-world-attack-index> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Jane's Terrorism and Insurgency Centre, *Global Attack Index*, 28/04/2017, www.janes.com/article/69940/jtic-global-attack-index-march-2017 [geraadpleegd op 12/05/2017]

Jane's 360, *Global attack index 2014*, s.d., http://www.janes360.com/images/assets/096/48096/JTIC_Global_Attack_Index_2014.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]

Jane's 360, *Global attack index 2015*, s.d., www.janes.com/images/assets/096/48096/JTIC_Global_Attack_Index_2015.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]

Kataeb, *Tensions slimmer beneath Ain al-Hilweh truce*, 26/08/2015, <http://www.kataeb.org/local/2015/08/26/tensions-simmer-beneath-ain-al-hilweh-truce> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *Libanon: Sikkerhetsrelaterte forhold ved utgangen av 2016*, 19/12/2016, <http://landinfo.no/id/3405.0>, [geraadpleegd op 27/02/2017]

Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *The Lebanese resistance brigades – Saraya al-Muqawama al-Lubnaniya*, 20/05/2016, www.landinfo.no/asset/3357/1/3357_1.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]

Landmine and Cluster Monitor, *Lebanon Casualties and Victim Assistance* [laatste update] 13/07/2017, <http://www.the-monitor.org/en-gb/reports/2017/lebanon/casualties.aspx> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Lebanese Center for Human Rights (CLDH), *Acts of torture committed by the Lebanese army in Syrian refugee camps*, 06/07/2017, <https://www.fidh.org/en/region/north-africa-middle-east/lebanon/acts-of-torture-committed-by-the-lebanese-army-in-syrian-refugee> [geraadpleegd op 28/06/2018]

Le Centre Palestinien d'Information, *Manifestation à Ain al-Hilweh condamnant les décisions de Trump et en soutien de Gaza*, 15/05/2018, <https://french.palinfo.com/news/2018/5/15/Manifestation-Ain-al-Hilweh-condamnant-les-decisions-de-Trump-et-en-soutien-de-Gaza> [geraadpleegd op 01/06/2018]

McClatchy DC, *Fleeing Syrian rebels accused of aggravating violence in Lebanon*, 02/12/2013, <http://www.mcclatchydc.com/2013/12/02/210311/fleeing-syrian-rebels-accused.html> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Medical Aid for Palestinians (MAP), *Nine Palestinians killed, more than 100 injured in Lebanon's largest refugee camp*, 21/04/2017, <https://www.map.org.uk/news/archive/post/641-nine-palestinians-killed-more-than-100-injured-in-lebanon-as-largest-refugee-camp> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Middle East Institute (Blanford N.), *Hezbollah's evolution: from Lebanese militia to regional player*, 11/2017, <http://www.mei.edu/content/hezbollah-s-evolution-lebanese-militia-regional-player> [geraadpleegd op 04/12/2017]

Middle East Eye Net, *The struggle to keep the peace in Lebanon's largest Palestinian refugee camp*, 01/03/2016, <http://www.middleeasteye.net/news/struggle-keep-peace-lebanon-s-largest-palestinian-refugee-camp-272213607> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Middle East Eye, *Hezbollah sends Israel 'message for calm' say sources*, 29/01/2015, <http://www.middleeasteye.net/news/hezbollah-sends-israel-message-calm-sources-1519750638> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Middle East Eye, *Lebanon army identifies Tripoli suicide bombers*, 11/01/2015, <http://www.middleeasteye.net/news/lebanon-army-identifies-tripoli-suicide-bombers-1753686537> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Middle East Research and Information Project (MERIP) (Milligan M.), *Tripoli's troubles to come*, 13/08/2012, www.merip.org/mero/mero081312 [geraadpleegd op 26/10/2012]

Mulhak, *Clashes erupt at south Lebanon refugee camp, four wounded*, 27/02/2017, <http://www.mulhak.com/clashes-erupt-at-south-lebanon-refugee-camp-four-wounded/> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Naharnet, *Army Launches Security Plan in Baalbek, North Bekaa*, 26/06/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/247749> [geraadpleegd op 26/06/2018]

Naharnet, *Joint Palestinian forces apprehend suspects involved in Ain el-Hilweh incident*, 28/06/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/247798-joint-palestinian-forces-apprehend-suspects-involved-in-ain-el-hilweh-incident> [geraadpleegd op 28/06/2018]

Naharnet, *Several clashes, violations mar electoral process*, 06/05/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/245847> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Naharnet, *Anti-Hizbullah Candidate Ali al-Amin Assaulted in His Hometown*, 22/04/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/245177> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Naharnet, *Bekaa roads blocked over Risha kidnap as Aoun says 'all security forces mobilized'*, 20/01/2017, <http://www.naharnet.com/stories/224096-bekaa-roads-blocked-over-risha-kidnap-as-aoun-says-all-security-forces-mobilized/print> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Naharnet, *Hezbollah rejects 'Puppet' president, admits 'deep differences' with Mustaqbal*, 12/04/2015, <http://www.naharnet.com/stories/en/175170>, [geraadpleegd op 08/05/2015]

Naharnet, *Hizbollah turns Beirut's Southern Suburbs into Fortress*, 21/08/2013, <http://www.naharnet.com/stories/en/94875> [geraadpleegd op 23/8/2013]

Naharnet, *Israel calls for U.N action against Hizbullah after Nasrallah's claims*, 10/04/2014, <http://www.naharnet.com/stories/en/125949-israel-calls-for-u-n-action-against-hizbullah-after-nasrallah-s-claims> [geraadpleegd op 11/04/2014]

Naharnet, *Landmine maims Syrian boy in Southern Border town*, 08/05/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/229732-landmine-maims-syrian-boy-in-southern-border-town> [geraadpleegd op 12/05/2017]

Naharnet, *Mustaqbal, Shaar, Rifi: Blame for Tripoli blasts Falls only on those who staged them*, 13/10/2013 <http://www.naharnet.com/stories/en/102040-mustaqbal-shaar-rifi-blame-for-tripoli-blasts-falls-only-on-those-who-staged-them> [geraadpleegd op 14/10/2013]

Naharnet, *One wounded as Bourj al-Barajneh dispute escalates into gunfire*, 08/05/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/229731-one-wounded-as-bourj-al-barajneh-dispute-escalates-into-gunfire> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Naharnet, *Report: Ain el-Hilweh Fighters Travel to Raqqa to Join IS*, 11/02/2016,
www.naharnet.com/stories/en/201830 [geraadpleegd op 20/03/2017]

Naharnet, *Report: Army apt to 'liberate' Lebanon's outskirts from militants*, 01/05/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/229308-report-army-apt-to-liberate-lebanon-s-outskirts-from-militants/print>
[geraadpleegd op 01/05/2017]

Naharnet, *Report: Lebanon pulled into war with Islamic State Group*, 19/10/2014,
<http://www.naharnet.com/stories/en/151752> [geraadpleegd op 20/10/2014]

Naharnet, *Roads blocked after Lebanese man killed in al-Bedawi camp gunfight*, 30/04/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/en/229264> [geraadpleegd op 12/05/2017]

Naharnet, *UNRWA condemns Ain el-Hilweh violence that forced children to flee*, 07/12/2016,
<http://www.naharnet.com/stories/en/221692> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Now Media (Blanford N.), *Hezbollah readies for offensive near Arsal*, 04/04/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566823-hezbollah-readies-for-offensive-near-arsal> [geraadpleegd op 04/07/2016]

Now Media (Blanford N.), *ISIS on the move in Lebanon*, 07/07/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566947-isis-on-the-move-in-lebanon> [geraadpleegd op 07/07/2016]

Now Media (Blanford N.), *Israel and Hezbollah's deterrence doctrine*, 22/04/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566909-israel-and-hezbollahs-deterrence-doctrine> [geraadpleegd op 04/07/2016]

Now Media (Blanford N.), *Lebanese army's policy of containment in Arsal*, 09/02/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/commentaryanalysis/566589-army-raids-in-arsal> [geraadpleegd op 04/07/2016]

Now Media (Ghaddar H.), *Hezbollah's new mission*, 24/03/2014,
<https://now.mmedia.me/lb/en/commentaryanalysis/540560-resistance-no-more> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Now Media (Luca A.M.), *The dilemma of Ain al-Hilweh*, 17/04/2015,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/565138-the-dilemma-of-ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Now Media (Wallace C.), *A barrier to civil-military relations in Ain al-Hilweh*, 09/12/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/567545-chipping-away-civil-military-relations-in-ain-al-hilweh>
[geraadpleegd op 27/02/2017]

Now Media, *Bekaa residents protest sheikh "recruiting for Hezbollah"*, 10/09/2015,
<https://now.mmedia.me/lb/en/NewsReports/565885-bekaa-residents-protest-sheikh-recruiting-for-hezbollah>
[geraadpleegd op 18/11/2015]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon 2018 Crime & safety report*, 27/03/2018,
<https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=23763> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon 2016 Crime and Safety report*, 14/03/2016,
<https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=19280> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Palestine Chronicle, *Palestinian rivals 'agree ceasefire' in Lebanon camp*, 27/08/2015,
<http://news.yahoo.com/palestinian-rivals-agree-ceasefire-lebanon-camp-163818493.html> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Palestinian Human Rights Organization (PHRO), *Camp in fear, camp in want, Human security assessment for Nahr El-Bared Camp*, 2011, http://www.palhumanrights.org/rep/ENG/Camp%20in%20Fear-Camp%20in%20Want_Final-A4.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

PressTv, *Daesh commander killed near border with Syria*, 08/02/2017,
<http://www.presstv.ir/Detail/2017/02/08/509624/Daesh-commander-killed-explosion-eastern-Lebanon-Arsal-border-Syria> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Radio Free Europe/ Radio Liberty (RFE/RL), *Iran-backed Hezbollah and allies make big gains in Lebanese election*, 07/05/2018, <https://www.rferl.org/a/early-results-show-hizballah-allies-gaining-in-lebanon-s-parliament/29212511.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Reuters (Dziadosz A.), *Warily, Lebanon tackles violent spillover from Syria*, 14/04/2014, <http://www.reuters.com/article/2014/04/13/us-lebanon-syria-crisis-insight-idUSBREA3C0AX20140413> [geraadpleegd op 24/04/2014]

Reuters, *Violence flares at protest near US Embassy in Lebanon*, 10/12/2017, <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-israel-lebanon-protests/violence-flares-at-protest-near-u-s-embassy-in-lebanon-idUSKBN1E408F> [geraadpleegd op 10/12/2017]

Reuters, *Explosion kills local official in northern Lebanon*, 28/12/2016, <http://www.reuters.com/article/us-lebanon-blast-idUSKBN1H0CB> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Lebanese army faces jihadist threat on Syrian border*, 28/08/2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-lebanon-idUSKCN11Y1VN> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Man killed in clash at Palestinian camp in Lebanon*, 28/02/2017, <http://www.reuters.com/article/us-palestine-clashes-idUSKBN1670VR> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Suicide attack foiled in Beirut café: security source*, 22/01/2017, <http://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-idUSKBN1550VS> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Salloukh B.F., *The Syrian war: spillover effects on Lebanon*, 03/2017, https://www.researchgate.net/publication/314239901_The_Syrian_War_Spillover_Effects_on_Lebanon [geraadpleegd op 25/03/2017]

Shia Watch (Schei I., Slim M.), *The LAF: Lebanon's hope....by default*, 11/2015, [http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon\[ShiaWatch40\].pdf](http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon[ShiaWatch40].pdf) [geraadpleegd op 18/11/2015]

Strickland P., *Tripoli: a microcosm of Syria's war in Lebanon*, 10/04/2015, <http://www.dw.de/tripoli-a-microcosm-of-syrias-war-in-lebanon/a-18373465> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Arab Weekly (Blanford N.), *The rules shift in Iran, Hezbollah and Israel's great game*, 18/02/2018, <https://thearabweekly.com/rules-shift-iran-hezbollah-and-israels-great-game> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Arab Weekly (Blanford N.), *Hezbollah, Israel brace for all-out conflict*, 03/05/2017, <http://www.thearabweekly.com/Levant/7977/Hezbollah%2C-Israel-brace-for-all-out-conflict> [geraadpleegd op 03/05/2017]

The Arab Weekly, *ISIS's sectarian message in Beirut bloodbath*, 20/11/2015, <http://www.thearabweekly.com/?id=2815> [geraadpleegd op 27/11/2015]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *In tense south Lebanon, UN force proves it helps to just talk*, 22/03/2018, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2018/0322/In-tense-south-Lebanon-UN-force-proves-it-helps-to-just-talk> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *Free passage for ISIS: Was Hezbollah-backed deal a jab at Lebanese army*, 06/09/2017, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0906/Free-passage-for-ISIS-Was-Hezbollah-backed-deal-a-jab-at-Lebanese-Army> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star, *Arsal votes with an eye to the future*, 06/05/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-06/448221-arsal-votes-with-an-eye-to-the-future.ashx#> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Four indictments issued for suspected terrorists*, 09/02/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Feb-09/437457-four-indictments-issued-for-suspected-terrorists.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Army removes e-gates at refugee camps*, 26/06/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-26/454369-army-removes-e-gates-at-refugee-camps.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Suspect killed in drug-related Ain al-Hilweh shootout*, 28/06/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-28/454600-suspect-killed-in-drug-related-ain-al-hilweh-shootout.ashx#> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Machnouk: Security plan in Baalbeck so far successful*, 27/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-27/454487-machnouk-security-plan-in-baalbeck-so-far-successful.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Army deploys to ease postelection 'chaos'*, 08/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-08/448480-army-deploys-to-ease-postelection-chaos.ashx> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Daily Star, *Smugglers injured, killed at Lebanese border*, 23/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/Sports/Tennis/2018/Jun-23/454089-smugglers-injured-killed-at-lebanese-border.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Lebanese army frees kidnapped woman*, 14/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-14/453188-lebanese-army-frees-kidnapped-woman.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Hezbollah member gunned down, wife shot in Baalbeck*, 19/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-19/442082-hezbollah-member-wife-gunned-down-in-baalbeck.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Gunfight in Ain al-Hilweh leaves two wounded*, 14/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-14/441434-gunfight-in-ain-al-hilweh-leaves-two-wounded.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Leadership to meet after Ain al-Hilweh clashes kill one*, 10/02/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Feb-10/437519-palestinian-leadership-demands-investigation-and-accountability.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Fears over Ain al-Hilweh militant funding to derail election*, 06/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-06/440414-fears-over-ain-al-hilweh-militant-funding-to-derail-election.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Man accused of taking part in deadly clashes arrested*, 27/04/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Apr-27/447003-man-accused-of-taking-part-in-deadly-clashes-arrested.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh dispute leaves 2 dead*, 05/04/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Apr-05/444297-ain-al-hilweh-dispute-leaves-2-dead.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Wanted men back in Ain al-Hilweh from Idlib: sources*, 28/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2018/Mar-28/443316-wanted-men-back-in-ain-al-hilweh-from-idlib-sources.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh leaders respond to increased army security*, 13/01/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jan-13/433524-ain-al-hilweh-leaders-respond-to-increased-army-security.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Badr says in Syria after fleeing Ain al-Hilweh*, 03/01/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jan-03/432248-badr-says-in-syria-after-fleeing-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Lebanon feels effects of Israel-Iran escalation*, 11/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-11/448929-lebanon-feels-effects-of-israel-iran-escalation.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Shrapnel from Israel-Syria clash land in Lebanon*, 10/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-10/448823-shrapnel-from-israel-syria-clash-land-in-lebanon.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in Lebanon attempt to reach border*, 15/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-15/449501-thousands-of-palestinians-in-lebanon-mark-nakba.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Marsi F.), *Outrage deepens as lebanon's Palestinians watch Israel massacre*, 17/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-17/449720-outrage-deepens-as-lebanons-palestinians-watch-israel-massacre.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Renovations ongoing to return families to Ain al-Hilweh*, 15/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-15/449413-renovations-ongoing-to-return-families-to-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 25/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in Sidon march in solidarity with Gaza*, 21/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-21/450209-palestinians-in-sidon-march-in-solidarity-with-gaza.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in Lebanon protest US Jerusalem embassy move*, 14/05/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-21/450209-palestinians-in-sidon-march-in-solidarity-with-gaza.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh gunman succumbs to wounds from Tuesday clashes*, 05/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-05/396161-ain-al-hilweh-militant-succumbs-to-wounds-from-tuesday-clashes.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Haboush J.), *Jerusalem won't destabilize Lebanon: experts*, 12/12/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Dec-12/429833-jerusalem-decision-wont-destabilize-lebanon-analysts.ashx> [geraadpleegd op 12/12/2017]

The Daily Star (Dakroub H.), *Baabda talks to decide future of government*, 27/11/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-27/427935-baabda-talks-to-decide-future-of-government.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh clashes linked to army offensive: Ibrahim*, 05/09/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-05/418191-ain-al-hilweh-clashes-linked-to-army-offensive-ibrahim.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians act to stabilize Ain al-Hilweh*, 29/08/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-30/417526-palestinians-act-to-stabilize-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Shaky cease-fire reigns in Ain al-Hilweh*, 24/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-24/416977-shaky-cease-fire-reigns-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA partially resumes aid following clashes*, 26/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-26/417246-unrwa-partially-resumes-aid-following-clashes.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Extremists abandon strongholds in Ain al-Hilweh*, 25/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-25/417118-extremists-abandon-strongholds-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 30/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian leadership to hold meeting on Ain al-Hilweh*, 27/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-27/417383-palestinian-leadership-to-hold-meeting-on-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Botched arrest sparks camp clashes*, 14/10/2017,
<https://www.pressreader.com/lebanon/the-daily-star-lebanon/20171014/281586650823052> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Exchange of gunfire in Ain al-Hilweh*, 22/09/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-22/420153-exchange-of-gunfire-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA schools adopt new security steps*, 09/09/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-09/418739-unrwa-schools-adopt-new-security-steps.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian factions talk Daesh handover with army intelligence head in south*, 20/09/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-20/420021-palestinian-factions-talk-daesh-handover-with-army-in-elegance-head-in-south.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh: Tensions mount over return to fighting*, 07/10/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-07/421872-ain-al-hilweh-tensions-mount-over-return-to-fighting.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA to pay out for August Ain al-Hilweh clashes*, 17/10/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-17/422941-unrwa-to-pay-out-for-august-ain-al-hilweh-clashes.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh chaos as Badr bodyguard kills Palestinian man*, 20/11/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427110-ain-al-hilweh-chaos-as-badr-bodyguard-kills-palestinian-man.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh chaos as Badr bodyguard kills Palestinian man*, 20/11/2017, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427110-ain-al-hilweh-chaos-as-badr-bodyguard-kills-palestinian-man.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Al-Fakih R.), *Tit-for-tat kidnappings sweep Bekaa Valley*, 03/08/2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-03/226149-tit-for-tat-kidnappings-sweep-bekaa-valley.ashx#axzz30MOCMH3u> [geraadpleegd op 24/04/2014]

The Daily Star (Blanford N.), *Hezbollah readying for Qalamoun offensive*, 20/03/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-20/291498-hezbollah-readying-for-qalamoun-offensive.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (Blanford N.), *Hezbollah to sustain calculated retaliation against Israel*, 30/01/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Jan-30/285806-hezbollah-to-sustain-calculated-retaliation-against-israel.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh after joint security force crumbles*, 20/02/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-20/394280-ain-al-hilweh-after-joint-security-force-crumbles.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh atmosphere explosive, sources warn*, 19/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-19/402436-ain-al-hilweh-atmosphere-explosive-sources-warn.ashx> [geraadpleegd op 19/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh fighting ebbs as Badr flees stronghold*, 11/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-11/401455-ain-al-hilweh-fighting-ebbs-as-badr-flees-stronghold.ashx>, geraadpleegd op 13/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Extremist Ain al-Hilweh group threatens escalation*, 08/05/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/May-08/404971-extremist-ain-al-hilweh-group-threatens-escalation.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah advances against extremist group in third day of Ain al-Hilweh clashes*, 09/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-09/401219-clashes-continue-in-sidons-ain-al-hilweh-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah forces to end bloody faceoff with Badr's group*, 10/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-10/401316-fatah-forces-to-end-bloody-faceoff-with-badr-s-group.ashx> [geraadpleegd op 10/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah launches wide-scale attack on extremist Badr group in Ain al-Hilweh*, 08/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-08/401138-sidon-paralyzed-amid-continued-clashes-in-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fear of escalation puts Ain al-Hilweh on edge*, 19/03/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-19/250661-fear-of-escalation-puts-ain-al-hilweh-on-edge.ashx#axzz2zuPdpOAu> [geraadpleegd op 25/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Gunfight rattles south Lebanon's Ain al-Hilweh*, 25/03/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-25/399150-gunfight-rattles-south-lebanons-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 25/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Hamas, Fatah withdraw from joint security force*, 16/02/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-16/393795-hamas-fatah-withdraw-from-joint-security-force.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Israel shells Hezbollah post in retaliation over blast*, 14/03/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-14/250280-israel-fires-shells-into-lebanons-kfarshouba-hills-sources.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Joint security force deployed in Ain al-Hilweh*, 09/07/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Jul-09/263192-joint-security-force-deployed-in-ain-al-hilweh.ashx#axzz3IrwiURKG> [geraadpleegd op 11/10/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Leads emerge on killers as slain Fatah official laid to rest*, 11/10/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Oct-11/273710-leads-emerge-on-killers-as-slain-fatah-official-laid-to-rest.ashx#axzz3IrwiURKG> [geraadpleegd op 11/10/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Lebanese army storms Assir complex*, 24/06/2013
<http://www.dailystar.com.lb/News/Local-News/2013/Jun-24/221395-fierce-clashes-rock-south-lebanon-city-for-second-day.ashx#axzz2qYWzZHaP> [geraadpleegd op 23/9/2013]

The Daily Star (Zaatari M.), *Meetings seek to bring Islamists into Ain al-Hilweh force*, 11/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-11/397051-meetings-seek-to-bring-islamists-into-ain-al-hilweh-force.ashx> [geraadpleegd op 11/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *New forces for Ain al-Hilweh in the making*, 06/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-06/396224-new-forces-for-ain-al-hilweh-in-the-making.ashx> [geraadpleegd op 06/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian camp clashes shake security in South*, 08/04/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Apr-08/252650-palestinian-camp-clashes-shake-security-in-south.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 11/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA to recommence services in Ain al-Hilweh*, 07/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-07/396386-unrwa-to-recommence-services-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 11/03/2017]

The Daily Star, (al-Fakih R.), *Weekend of abductions and killings rattles Bekaa Valley, north Lebanon*,
05/08/2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-05/226295-weekend-of-abductions-and-killings-rattles-bekaa-valley-north-lebanon.ashx> [geraadpleegd op 13/09/2013]

The Daily Star, *Akkar governorate in dire need of security and development*, 09/02/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-09/392904-akkar-governorate-in-dire-need-of-security-and-development.ashx> [geraadpleegd op 09/02/2017]

The Daily Star, *Army and Hezbollah shell, kill militants*, 21/01/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-21/390350-army-and-hezbollah-shell-kill-militants.ashx> [geraadpleegd op 04/03/2017]

The Daily Star, *Army puts U.S. weapons to work in Arsal*, 22/04/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-22/402888-army-puts-us-weapons-to-work-in-arsal.ashx> [geraadpleegd op 22/04/2017]

The Daily Star, *Chaos, kidnappings spread in Bekaa valley*, 08/09/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Sep-08/269940-lebanese-army-detains-two-over-kidnapping-of-arsal-residents.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *Five arrested on suspicion of collaborating with Israel*, 26/01/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-26/391044-five-arrested-on-suspicion-of-collaborating-with-israel.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Ghosn confirms chief of al-Qaeda linked group arrested*, 01/01/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Jan-01/242826-ghosn-confirms-chief-of-al-qaeda-linked-group-arrested.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Daily Star, *Hezbollah 'fully' supports suburbs security plan: report*, 31/03/2015,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-31/292768-hezbollah-fully-supports-suburbs-security-plan-report.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *Richa freed after three-day abduction ordeal*, 23/01/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-23/390541-richa-freed-after-three-day-abduction-ordeal.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Tripoli residents protest water and electricity cuts*, 08/07/2015,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Jul-08/361045-tripoli-residents-protest-water-and-electricity-cuts.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Jamestown Foundation (Sehmer A.), *Lebanon: feeding the fight across the border*, 15/01/2018,
<https://jamestown.org/wp-content/uploads/2018/01/Terrorism-Monitor-January-15-2018.pdf?x87069>
[geraadpleegd op 18/06/2018]

The Jamestown Foundation (Plaw A.), *Hezbollah's drone program sets precedents for Non-State actors*,
10/11/2017, <https://jamestown.org/program/hezbollahs-drone-program-sets-precedents-non-state-actors/>
[geraadpleegd op 10/11/2017]

The Jamestown Foundation (Hoover P.), *The evolution of Sunni Jihadism in Lebanon*, in: *Terrorism Monitor* Vol. 13, issue 21, 30/10/2015,
http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=44540&cHash=ddc529b9e1283c7101b1347dfe937fc7#.Vkxv1ubF_uE [geraadpleegd op 18/11/2015]

The Jamestown Foundation (McGregor A.), *In a shifting political landscape, Hezbollah repositions itself as the anti-terrorist defender of Lebanon*, in: *Terrorism Monitor* Vol. 12, 18/04/2014,
<http://www.jamestown.org/uploads/media/TerrorismMonitorVol12Issue8.pdf> [geraadpleegd op 25/04/2014]

The Jamestown Foundation (McGregor A.), *Unwanted ally: Hezbollah's war against the Islamic State*,
22/01/2016,
http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=45011&cHash=ce4d48e89c9c1591d9353af174f57048#.V30V4Ut97IU [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Jeruzalem Post, *The Iran-backed sunni group that aids Hezbollah in the Syrian battlefield*, 13/03/2017,
<http://www.jpost.com/Middle-East/The-Iran-backed-Sunni-group-that-aids-Hezbollah-in-the-Syrian-battlefield-450094> [geraadpleegd op 13/03/2017]

The Jordan Times, *27 dead over 12 days in Lebanon's Tripoli — security*, 24/03/2014,
<http://jordantimes.com/27-dead-over-12-days-in-lebanons-tripoli----security> [geraadpleegd op 24/04/2014]

The National, *Lebanon elections 2018: Peaceful vote marred by some street violence*, 07/05/2018,
<https://www.thenational.ae/world/mena/lebanon-elections-2018-peaceful-vote-marred-by-some-street-violence-1.727927> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The National (Enders D.), *Lebanese residents and Syrian refugees relieved after militants driven from Arsal*,
21/08/2017, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanese-residents-and-syrian-refugees-relieved-after-militants-driven-from-arsal-1.621367> [geraadpleegd op 08/11/2017]

The National (Enders D.), *Lebanese army arrests former mayor of Arsal as dead soldiers' families say they will continue their vigil for justice*, 10/09/2017, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanese-army-arrests-former-mayor-of-arsal-as-dead-soldiers-families-say-they-will-continue-their-vigil-for-justice-1.627254>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

The Star (Hancey C.), *Can Canada help a besieged town in Lebanon resist Daesh*, 29/01/2017,
<https://www.thestar.com/news/world/2017/01/29/can-canada-help-a-besieged-town-in-lebanon-resist-daesh.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Syrian Observer, *In Broad Daylight, Syrian Child Kidnapped in Lebanon's Bekaa*, 23/02/2018,
http://syrianobserver.com/EN/Features/33880/In_Broad_Daylight_Syrian_Child_Kidnapped_Lebanon_Bekaa
[geraadpleegd op 18/06/2018]

The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), *Young Palestinian refugees join Jihadists fighting in Syria*, 20/11/2013, <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304868404579192933607042794> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Wall Street Journal (Knickmeyer E.), *Beirut hit by two suicide bombs in two nights*, 26/06/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 27/10/2014]

The Wall Street Journal (Trofimov Y.) *Islamic State's sway spreads to Lebanon*, 22/10/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 22/10/2014]

The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), *What Does Hezbollah's Election Victory Mean for Lebanon?*, 08/05/2018, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/what-does-hezbollahs-election-victory-mean-for-lebanon> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iran-will-spare-hezbollah-in-its-conflict-with-israel-for-now>, 05/06/2018, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iran-will-spare-hezbollah-in-its-conflict-with-israel-for-now> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), *The transformation of Hezbollah by its involvement in Syria*, 08/2016, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-transformation-of-hezbollah-by-its-involvement-in-syria> [geraadpleegd op 06/03/2017]

The Washington Institute for Near East Policy, *The internal collapse facing Lebanon's Shiites*, 06/03/2017, <http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/the-internal-collapse-facing-lebanons-shiites> [geraadpleegd op 06/03/2017]

UK Home Office, *Country policy and information note. Lebanon: Palestinians*, 06/2018, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon - Palestinians_in_Lebanon - CPIN - v1.0_June_2018_External.pdf [geraadpleegd op 28/09/2018]

UN News Service, *UN 'blue helmet' killed near site of Lebanon-Israel cross-fire; investigation under way*, 28/01/2015, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=49929#.VVZCe-aUfuE> [geraadpleegd op 08/05/2015]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Ein El-Hilweh camp profile*, 07/12/2017, <https://reliefweb.int/report/lebanon/south-lebanon-ein-el-hilweh-camp-profile-2017> [geraadpleegd op 07/12/2017]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), 08/12/2014, [https://docs.unocha.org/sites/dms/ROMENA/Lebanon_Governorate%20Capital_A4_r150_20141208%20\[Converted\].pdf](https://docs.unocha.org/sites/dms/ROMENA/Lebanon_Governorate%20Capital_A4_r150_20141208%20[Converted].pdf) [geraadpleegd op 27/11/2015]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *North and Akkar Governorates profile*, 08/2016, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016> [geraadpleegd op 27/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Protection brief Palestine refugees living in Lebanon*, 10/2017, https://www.unrwa.org/sites/default/files/lebanon_protection_brief_october_2017.pdf [geraadpleegd op 31/10/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) (Gunness C.), *UNRWA strongly condemns violations of the inviolability and neutrality of United Nations installations in Ein elHilweh*, 04/03/2017, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-strongly-condemns-violations-inviolability-and-neutrality-united> [geraadpleegd op 04/03/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which caused children to flee*, 07/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-caused-children-flee> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns violence in Ein El-Hilweh camp*, 28/02/2017, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-camp> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which has again prevented children from attending school and vital health services from operating*, 22/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-has-again-prevented> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), s.d., http://www.unrwa.org/sites/default/files/styles/760xh/public/content/unrwa_fields/unrwa_field_3923_15_13928_81294.png?itok=UKwwSJtg [geraadpleegd op 07/11/2015]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Camp profiles: Nahr el-Bared*, s.d., www.unrwa.org/where-we-work/lebanon/camp-profiles?field=15&qt-view_camps_camp_profiles_block=3#qt-view_camps_camp_profiles_block [geraadpleegd op 07/12/2015]

United Nations Development Program (UNDP), *The burden of scarce opportunities: the social stability context in Central and West Bekaa*, 03/2017, www.data.unhcr.org/syrianrefugees/download.php?id=13406 [geraadpleegd op 07/12/2017]

United Nations Development Program (UNDP), *Security & Justice Sector Wide Assessment*, 01/03/2017, http://www.lb.undp.org/content/lebanon/en/home/library/crisis_prevention_and_recovery/Security-Justice-Sector-Wide-Assessment.html [geraadpleegd op 15/03/2017]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon Baalbek Hermel Governorate profile*, 06/2015, <http://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-baalbek-hermel-governorate-profile-june-2015> [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon North Governorate profile*, 06/2015, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/08072015_NorthGovernorateProfile.pdf [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2018/210, 08/03/2018, https://digitallibrary.un.org/record/1477500/files/S_2018_210-EN.pdf [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, S/2018/480, 21/05/2018, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_480.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]

United Nations Security Council, *Monthly forecast Lebanon*, 03/2017, http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2017-03/lebanon_22.php [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/964, 16/11/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/964 [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/591, 11/07/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/591 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2016/931, 04/11/2016, http://www.un.org/en/qa/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/931 [geraadpleegd op 27/02/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/201, 08/03/2017, <http://www.undocs.org/S/2017/201> [geraadpleegd op 08/03/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 26/02/2016, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_189.pdf [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2008/425, 27/06/2008, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202008%20425.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2012/502, 28/06/2012, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202012%20502.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2013/381, 26/06/2013, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2013_381.pdf, [geraadpleegd op 30/08/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/438, 26/06/2014, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2014_438.pdf [geraadpleegd op 20/10/2014]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/784, 05/11/2014, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2014_784.pdf [geraadpleegd op 05/11/2014]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2015/837, 04/11/2015, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_837.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

United Nations Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/10/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/867 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 22/04/2016, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_366.pdf [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Twenty-first semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/04/2015, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/258, [geraadpleegd op 08/05/2015]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 28/04/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/374 [geraadpleegd op 28/04/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 21/10/2016, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/882 [geraadpleegd op 27/02/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 07/10/2015, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_764.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 24/06/2016, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/572 [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2017*, 20/04/2018, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2017/nea/277253.htm> [geraadpleegd op 18/06/2018]

United States Department of State (USDOS), *Country reports on terrorism 2015 – Lebanon*, 02/06/2016, <http://www.refworld.org/docid/57518daa2a.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country reports on Terrorism 2013- Lebanon*, 30/04/2014, <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2013/224823.htm> [geraadpleegd op 30/04/2014]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2016*, 03/03/2017, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2016/nea/265508.htm> [geraadpleegd op 09/03/2017]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon International Religious Freedom report for 2014*, 14/10/2015, <http://www.state.gov/documents/organization/238678.pdf> [geraadpleegd op 27/11/2015]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2015*, 13/04/2016, <http://www.state.gov/documents/organization/253147.pdf> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015 - Chapter 6 - Hezbollah*, 02/06/2016, <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257523.htm> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015- Foreign terrorist organizations: Abdallah Azzam brigades*, 02/06/2016, https://www.ecoi.net/local_link/324803/450940_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

Wood J., *Lebanon sees success in fight against militants, yet risk of backlash remains*, 06/04/2015, <http://www.thenational.ae/world/middle-east/lebanon-sees-success-in-fight-against-militants-yet-risk-of-backlash-remains> [geraadpleegd op 08/05/2015]